

6. juni 2017

Samlenotat vedrørende rådsmødet (ECOFIN) den 16. juni 2017

- 1) Direktivforslag om nedsatte momssatser for bøger, aviser og tidsskrifter
- *Generel indstilling*
KOM(2016)758 3
Materialet er udarbejdet af Finansministeriet og Skatteministeriet
- 2) Forslag om generel omvendt betalingspligt for moms
- *Generel indstilling*
KOM(2016)811 9
Materialet er udarbejdet af Finansministeriet og Skatteministeriet
- 3) Ændring af direktivet om genopretning og afvikling af kreditinstitutter (BRRD)
- *Generel indstilling*
KOM(2016)853 18
Materialet er udarbejdet af Finansministeriet og Erhvervsministeriet
- 4) Indfasning af IFRS 9 og udfasning af undtageles for statsgældseksporeringer
- *Generel indstilling*
KOM(2016)850 25
Materialet er udarbejdet af Finansministeriet og Erhvervsministeriet
- 5) Styrkelse af bankunionen og risikoreduktionstiltag
- *Status*
KOM(2016)850, KOM(2016)851, KOM(2016)852, KOM(2016)854 34
Materialet er udarbejdet af Finansministeriet og Erhvervsministeriet
- 6) Rådskonklusioner om nødlidende lån
- *Udveksling af synspunkter og rådskonklusioner*
KOM-dokument foreligger ikke 44
Materialet er udarbejdet af Finansministeriet og Erhvervsministeriet
- 7) Bekæmpelse af terrorfinansiering
- *Præsentation*
KOM(2016)50 51
Materialet er udarbejdet af Finansministeriet og Erhvervsministeriet
- 8) Midtvejsevaluering af kapitalmarkedsunionen
- *Præsentation*
KOM-dokument foreligger ikke 55
Materialet er udarbejdet af Finansministeriet og Erhvervsministeriet

- 9) Forberedelse af DER: Landespecifikke anbefalinger mv.
- *Godkendelse*
KOM(2017)501-527 62
Materialet er udarbejdet af Finansministeriet
- 10) Implementering af Stabilitets- og Vækstpagten
- *Godkendelse*
KOM(2017)268, KOM(2017)529-532 81
Materialet er udarbejdet af Finansministeriet

Dagsordenspunkt 1:   Direktiv om nedsatte momssatser for bøger, aviser og tidsskrifter

KOM(2016) 758

1. Resume

På ECOFIN ventes politisk enighed om vedtagelse af direktivforslaget om ændring af momssystemdirektivet for så vidt angår momssatser for bøger, aviser og tidsskrifter.

Det er med de nuværende momsregler muligt for de enkelte EU-lande at indføre en nedsat momssats (minimum 5 pct.) på trykte bøger, aviser og tidsskrifter. Dertil kommer, at nogle EU-lande har mulighed for at indføre såkaldt stærkt nedsatte momssatser (lavere end 5 pct.) eller nulmoms på visse trykte medier. Derimod skal elektroniske bøger, aviser og tidsskrifter efter de gældende regler belægges med standardmomssatsen i de enkelte EU-lande (minimum 15 pct.).

Forslaget skal give EU-landene større frihed til at nedsætte momssatserne på elektroniske udgivelser og dermed fjerne eksisterende begrænsninger for at pålægge samme momssats på hhv. trykte og elektroniske bøger, aviser og tidsskrifter. I det seneste kompromisforslag er der lagt op til, at alle EU-lande får mulighed for at anvende nedsat momssats (minimum 5 pct.) for elektroniske bøger, aviser og tidsskrifter. Derudover får EU-landene mulighed for at anvende samme stærkt nedsatte satser (under 5 pct.) og nulsatser for elektroniske bøger, aviser og tidsskrifter, som de måtte have anvendt på trykte versioner pr. 1. januar 2017.

Hovedparten af EU-landene er positive overfor formandskabets seneste kompromisforslag, men enkelte lande forventes fortsat at være skeptiske, primært pga. disse landes ønsker om mulighed for også at indføre reducerede satser på helt andre ydelser end de foreslåede.

EU-Domstolen har 7. marts 2017 afsagt en dom om den momsmæssige forskelsbehandling af elektroniske og trykte bøger. Rådets Juridiske Tjeneste er efterfølgende kommet med en skriftlig udtalelse om dommens konsekvenser. I henhold til den skriftlige udtalelse vil det efter direktivforslagets vedtagelse fortsat være muligt for EU-landene at behandle trykte og elektroniske publikationer momsmæssigt forskelligt, såfremt det kan begrundes objektivt.

Danmark arbejder generelt for, at området for nedsatte momssatser ikke udvides eller alternativt, at en udvidelse begrænses mest muligt, da det bl.a. medfører konkurrenceforvridning mellem EU-landene, ligesom det gør momssystemet mere kompliceret for erhvervslivet. Samtidig ønskes det ikke, at momssystemet i et yderligere omfang end nu anvendes til selektiv erhvervsstøtte gennem nedsatte momssatser. Regeringen er dog åbne for at give de enkelte EU-lande mulighed for at indføre nedsatte momssatser på elektroniske bøger, aviser og tidsskrifter og kan støtte en løsning på linje med formandskabets kompromisforslag.

2. Baggrund

Kommissionen har 1. december 2016 fremsat forslag om ændring af momssystemdirektivet (direktiv 2006/112/EF) for så vidt angår momssatser for bøger, aviser og tidsskrifter. Forslaget blev fremlagt sammen med en pakke af forslag om

modernisering af momsreglerne for e-handel mellem virksomheder og forbrugere på tværs af grænserne (KOM(2016) 755, KOM(2016) 756 og KOM(2016) 757).

I henhold til det gældende momsdirektiv skal *elektroniske* bøger, aviser og tidsskrifter belægges med den normale momssats (mindst 15 pct.) i de enkelte EU-lande. De gældende regler giver alle EU-landene mulighed for at anvende en nedsat momssats (mindst 5 pct.) på alle former for *trykte* medier. Derudover har nogle EU-lande mulighed for at anvende såkaldte stærkt nedsatte satser (lavere end 5 pct.) og nulsatser (momsfritagelse med ret til fradrag for moms på indkøb) på visse trykte medier¹. Fx er der i Danmark nulmoms på trykte aviser, *jf. nedenfor*.

Ifølge de gældende regler må EU-landene anvende op til to nedsatte momssatser, som mindst skal være på 5 pct. I tillæg hertil har nogle EU-lande yderligere undtagelser, der indebærer, at der er stærkt nedsatte momssatser på bestemte varer (dvs. under 5 pct. og nulmoms). Disse yderligere undtagelsesmuligheder for stærkt nedsatte momssatser og nulmoms tælles ikke med i opgørelsen af et lands samlede antal nedsatte momssatser.

Forslaget er fremsat med hjemmel i TEUF artikel 113 og kan vedtages af Rådet med enstemmighed efter høring af Europa-Parlamentet.

3. Formål og indhold

Formålet med forslaget er at give alle EU-lande mulighed for at anvende de samme momssatser på både elektroniske og trykte udgaver af hhv. bøger, aviser og tidsskrifter.

Kommissionens oprindelige forslag indebar, at alle EU-lande fik mulighed for frit at fastsætte momssatser på bøger, aviser og tidsskrifter, uanset om de er trykte eller elektroniske. Dvs. at alle EU-lande vil kunne anvende nedsatte satser (mindst 5 pct.), stærkt nedsatte satser (under 5 pct.) og nulmoms på *elektroniske* bøger, aviser og tidsskrifter. Dertil kommer, at forslaget gav alle EU-lande (og ikke længere kun de EU-lande, der havde en særlig undtagelse) mulighed for at anvende stærkt nedsatte momssatser (under 5 pct.) og nulsats for alle former for *trykte* bøger, aviser og tidsskrifter, *jf. tabel 1*.

I det seneste kompromisforslag er der lagt op til, at alle EU-lande får mulighed for at anvende nedsat momssats (minimum 5 pct.) for *elektroniske* bøger, aviser og tidsskrifter. Derudover kan de EU-lande, der pr. 1. januar 2017 anvendte en stærkt nedsat sats (under 5 pct.) og nulsatser i forbindelse med levering af *trykte* bøger, aviser og tidsskrifter, også kunne anvende disse stærkt nedsatte satser og nulsatser, når de samme varer leveres *elektronisk*. Kompromisforslaget vil således fjerne de eksisterende begrænsninger for at pålægge samme momssats på hhv. trykte og elektroniske bøger, aviser og tidsskrifter. Kompromisforslaget indebærer til forskel fra Kommissionens forslag ikke muligheden for, at alle EU-lande (og

---

¹ Disse særlige undtagelser er af historiske årsager, som skyldes, at en række lande ved indtræden i det europæiske fællesskab havde stærkt nedsatte momssatser eller nulmoms, som de har bibeholdt.

ikke kun de EU-lande, der har særlig undtagelse hertil) frit kan anvende stærkt nedsatte momssatser eller nulsats på trykte bøger, aviser og tidsskrifter. Forslaget ændrer således ikke på de historisk betingede særlige undtagelser for stærkt nedsatte momssatser og nulmoms, som visse EU-lande benytter.

Tabel 1

Sammenligning af gældende og forslag til momsregler for bøger, aviser og tidsskrifter

	Nugældende regler	Kommissionens forslag	Seneste kompromisforslag
Trykte bøger, aviser og tidsskrifter	Min. 5 pct. ¹⁾ og særlige undtagelser ²⁾	Intet min.	Ingen ændring af regler.
Elektroniske bøger aviser og tidsskrifter	Min. 15 pct. ³⁾	Intet min.	Min. 5 pct. Lavere sats og nulsats er mulig, hvis det blev anvendt for trykte versioner pr. 1. januar 2017, jf. særlige undtagelser.

Anm.: 1) Bulgarien er det eneste EU-land, som anvender standardmomssatsen på både trykte bøger, aviser og tidsskrifter. Øvrige EU-lande anvender under visse betingelser en nedsat sats (mindst 5 pct.) på trykte aviser, bøger og/eller tidsskrifter. I tillæg hertil anvender nogle EU-lande yderligere stærkt nedsatte satser og nulmoms på trykte bøger, aviser og/eller tidsskrifter, jf. *anmærkning 2*).

2) En række lande har særlige undtagelser, som tillader en stærkt nedsat sats (mindre end 5 pct.) eller nulmoms på trykte bøger, aviser og tidsskrifter. Frankrig har stærkt nedsat sats (2,1 pct.) på trykte aviser og tidsskrifter. Estland og Italien har en stærkt nedsat sats (4 pct.) på trykte bøger, aviser og tidsskrifter. Luxembourg har en stærkt nedsat sats (3 pct.) på trykte bøger, aviser og tidsskrifter. Følgende lande har nulmoms: Belgien (trykte aviser og tidsskrifter), Danmark (trykte aviser), Irland (trykte bøger), Storbritanien (trykte bøger, aviser og tidsskrifter).

3) Frankrig og Italien har i strid med reglerne nedsatte momssatser på elektroniske bøger, aviser og tidsskrifter.

Kilde: "VAT rates applied in the Member States of the European Union – situation at 1st January 2017" og Kommissionens konsekvensanalyse af direktivforslaget.

4. Europa-Parlamentets holdning

Forslaget skal i høring ved Europa-Parlamentet. Europa-Parlamentet forventes at komme med en udtalelse 1. juni 2017.

5. Nærhedsprincippet

Kommissionen har anført, at der i momsdirektivet er fastsat harmoniserede bestemmelser om anvendelse af momssatser på elektroniske bøger, aviser og tidsskrifter, som forhindrer EU-landene i at belægge disse med de samme lave momssatser som dem, der i øjeblikket anvendes på trykte bøger, aviser og tidsskrifter. Disse bestemmelser kan kun ændres ved et lovgivningsinitiativ på EU-plan, som ændrer direktivet. Kommissionen anser derfor forslaget for at være i overensstemmelse med nærhedsprincippet. Regeringen er enig i vurderingen.

6. Gældende dansk ret og lovgivningsmæssige konsekvenser

Bøger og tidsskrifter belægges i Danmark med 25 pct. moms, uanset om der er tale om fysiske eller elektroniske bøger og tidsskrifter.

Trykte aviser belægges i Danmark med såkaldt nulmoms. Det betyder, at en trykt avis er fritaget for moms ved salget, men virksomheden har ret til fradrag for den moms, der er betalt ved indkøb, der er anvendt til at producere avisen. Elektroniske aviser belægges med den danske normalsats på 25 pct. i overensstemmelse med direktivets gældende regler.

Hensigten med direktivforslaget er at give de enkelte EU-lande en *mulighed* for at ændre momssatserne på bøger, aviser og tidsskrifter i elektronisk form.

EU-domstolens dom af 7. marts 2017 vedr. moms på bøger

EU-Domstolen har 7. marts 2017 afsagt en dom i sag C-390/15 om den momsmæssige forskelsbehandling af elektroniske og fysiske bøger. Dommen vedrører en polsk sag om muligheden for momsmæssigt at forskelsbehandle fysiske og elektroniske bøger. Dommen fastslår, at fysiske og elektroniske bøger er sammenlignelige, og at det derfor kun er muligt at forskelsbehandle fysiske og elektroniske bøger, såfremt forskelsbehandlingen beror på et lovligt formål.

EU-Domstolen kommer i den konkrete sag frem til, at henset til at alle elektroniske ydelser i dag behandles momsmæssigt ens, hvilket skaber klare, enkle og ens regler, er det et lovligt formål at forskelsbehandle fysiske og elektroniske bøger. Forskelsbehandlingen var derfor i den konkrete sag lovlig.

Rådets Juridiske Tjeneste er, bl.a. på opfordring af Danmark, kommet med en skriftlig udtalelse om dommens konsekvenser. Rådets Juridiske Tjeneste vurderer, at det fortsat er muligt for EU-landene at behandle trykte og elektroniske publikationer momsmæssigt forskelligt, såfremt den forskellige behandling kan begrundes objektivt.

Det vides dog ikke, hvordan EU-Domstolen vil forholde sig til en fortsat opretholdelse af differentierede satser, herunder hvilke objektive begrundelser der kan begrunde differentierede satser, såfremt direktivforslaget vedtages.

Folketingets Europaudvalg blev i forbindelse med rådsmødet (ECOFIN) 21. marts 2017 orienteret om EU-Domstolens dom af 7. marts 2017 samt oplyst, at udvalget vil få oversendt notat om dommens eventuelle implikationer for direktivforslaget samt vurdering af eventuelle lovgivningsmæssige og økonomiske konsekvenser for Danmark. Nærværende samlenotat følger således op herpå.

7. Økonomiske konsekvenser

For det oprindelige forslag fra Kommissionen blev det vurderet, at forslaget kunne få statsfinansielle og samfundsøkonomiske konsekvenser. Dette skyldtes, at i henhold til forslaget kunne momssatserne på både *trykte* og *elektroniske* bøger, aviser og tidsskrifter nedsættes frit. Levering af trykte bøger, aviser og tidsskrifter anses som levering af varer. Når virksomheder, hjemhørende i andre EU-lande, leverer varer til Danmark, belægges de med dansk moms, når virksomheden sælger varer til danske forbrugere over den danske fjernsalgsgrænse (280.000 kr. år-

ligt). Det oprindelige forslag bevirkede således, at der var risiko for, at danske virksomheder i endnu højere grad end nu blev udsat for en konkurrenceforvridning (særligt fsva. bøger i trykt form) fra virksomheder etableret i EU-lande med lavere momssatser, der sælger for en samlet værdi *under* den danske fjernsalgsgrænse

Idet formandskabets seneste kompromisforslag indskrænker forslaget anvendelsesområde, således at EU-landene blot får mulighed for at ændre momssatserne på *elektroniske* bøger, aviser og tidsskrifter vurderes forslaget ikke at få statsfinansielle og samfundsøkonomiske konsekvenser.

Det skyldes, at bøger, aviser og tidsskrifter i *elektronisk* form betragtes som elektroniske ydelser, som efter de gældende regler altid skal belægges med dansk moms, når de sælges til danske forbrugere, uanset om virksomheden sælger under den danske fjernsalgsgrænse og er hjemhørende i et andet EU-land med andre evt. lavere satser.

8. Høring

Forslaget er sendt i høring hos Advokatsamfundet, Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, CEPOS, Cevea, Dansk Byggeri, Dansk Erhverv, Dansk Told- og Skatteforbund, Danske Advokater, Danske Dagblades Forening, Danske Medier, DI, FDIH, Forbrugerrådet Tænk, Foreningen Danske Revisorer, FSR - danske revisorer, Kraka, Landsskatteretten, Skatteankestyrelsen og SRF Skattefaglig Forening.

Advokatrådet, Dansk Byggeri, FSR – danske revisorer og SRF Skattefaglig Forening har oplyst, at de ingen bemærkninger har til forslaget.

Danske Medier er tilfredse med, at EU-Kommissionen har fremsat forslag til direktiv, der gør det muligt for alle EU-lande at anvende samme momssatser på elektronisk leverede bøger, aviser og tidsskrifter som dem, EU-landene anvender på trykte bøger, aviser og tidsskrifter. Foreningen lægger vægt på, at ordet ”tidsskrifter” også dækker magasiner, specialmedier og fagblade.

DI finder, at ensartede produkter og ydelser bør have en ensartet momssats. Direktivet muliggør dette, hvilket DI støtter. DI gør opmærksom på, at direktivet ikke indeholder definitioner på bøger, tidsskrifter og aviser, samt at e-handelsvirksomheder potentielt kan blive omfattet af reglerne i alle EU-lande. DI ser gerne at disse virksomheder let og enkelt kan identificere den relevante momssats – enten gennem en række definitioner eller gennem en informationsportal, hvor virksomhederne let kan finde de relevante, nationale definitioner.

Brancheforeningen for Kommunikation, Design & Medieproduktion Grakom bakker grundlæggende op om direktivforslaget og mener, at det er et positivt initiativ i den digitale medieudvikling, der åbner for at sikre ensartede konkurrencevilkår på tværs af publikationstyper. Grakom mener dog, at det er væsentligt, at direktivet udformes sådan, at det ikke fører til yderligere skævvridning af momssat-

sen på tværs af publikationstyper. Grakom påpeger, at forslaget skal præciseres, da der i flere tilfælde kan opstå fortolkningstvivil. Det er således uklart, hvorvidt Danmark vil kunne fortsætte med at behandle trykte og elektroniske aviser momsmæssigt forskelligt. Derudover skal det tydeliggøres, om man kan have forskellige momssatser for elektroniske magasiner og trykte magasiner. For Grakom er det afgørende, at der er lige konkurrence og peger i den forbindelse på, at nulmoms på trykte aviser skaber en skævvridning af mediemarkedet, er konkurrenceforvridende og fører til et samfundsøkonomisk tab. Derfor bør aviser og magasiner pålægges samme momssats. Grakom anfører, at direktivet bør give alle medlemslande samme mulighed for nulmoms på alle trykte publikationer. Grakom finder, at EU bør sikre fuldstændig konkurrenceneutralitet i momsspørgsmålet på mediemarkedet, således at alle publikationstyper mødes med samme momssats. Grakom mener, at muligheden for at EU-landene selv definerer, hvilke publikationstyper som skal pålægges nedsatte eller stærkt nedsatte momssatser bør fjernes. I stedet skal alle publikationstyper behandles ens.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Hovedparten af EU-landene er positive over for forslaget, mens enkelte lande fortsat ventes at være skeptiske, primært pga. disse landes ønsker om mulighed for at indføre reducerede satser på helt andre områder end de foreslåede.

10. Regeringens generelle holdning

Danmark arbejder generelt for, at området for nedsatte momssatser ikke udvides eller alternativt, at en udvidelse begrænses mest muligt, da det bl.a. medfører konkurrenceforvridning mellem EU-landene, ligesom det gør momssystemet mere kompliceret for erhvervslivet. Samtidig ønskes det ikke, at momssystemet i et yderligere omfang end nu anvendes til selektiv erhvervsstøtte gennem nedsatte momssatser.

Regeringen er dog åbne for at give enkelte EU-lande mulighed for at indføre nedsatte og stærkt nedsatte momssatser på elektroniske bøger, aviser og tidsskrifter og kan støtte en løsning på linje med formandskabets kompromisforslag. Det skal ses i lyset af, at gældende regler sikrer, at elektroniske bøger, aviser og tidsskrifter altid skal belægges med dansk moms, når de sælges til danske forbrugere.

Regeringen er positiv overfor den indskrænkning af mulighederne for at anvende stærkt nedsatte satser eller nulsatser på elektroniske bøger, aviser og tidsskrifter, som formandskabets kompromis indebærer ift. Kommissionens oprindelige udspil.

11. Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Folketingets Europaudvalg blev orienteret om det forventede forslag i forbindelse med orienteringen om Kommissionens handlingsplan på momsområdet, og Rådets konklusioner herom, i forbindelse med rådsmødet (ECOFIN) 25. maj 2016 og i forbindelse med rådsmødet (ECOFIN) 21. marts 2017. Der blev oversendt grund- og nærhedsnotat om forslaget 21. december 2016.

Dagsordenspunkt 2: Forslag om mulighed for at indføre indenlandsk generel omvendt betalingspligt som en midlertidig undtagelse fra EU's momssystem

KOM(2016) 811

1. Resume

Der lægges op til politisk enighed på ECOFIN vedr. direktivforslaget om mulighed for at indføre indenlandsk generel omvendt betalingspligt for moms for leverancer mellem virksomheder over en vis værdi. Det seneste kompromisforslag indebærer, at EU-lande med særligt store problemer med såkaldt momskarruselsvig midlertidigt kan indføre indenlandsk generel omvendt betalingspligt (for leverancer mellem virksomheder på over 10.000 euro pr. faktura). Forslaget indebærer ikke ændringer i forhold til momsreglerne for leverancer mellem virksomheder på under 10.000 euro pr. faktura, eller ændringer i, hvordan den endelige forbruger betaler moms.

En række lande har i tidligere drøftelser af forslaget været imødekommende overfor ønskerne fra især Tjekkiet om at indføre generel omvendt betalingspligt for moms i forsøget på at imødekomme landets problemer med momssvig. Andre lande har været mere skeptiske og bl.a. bekymrede for virkninger på det indre marked og risikoen for, at svigen flytter til andre lande. Formandskabets seneste kompromisforslag indebærer bl.a. yderligere oplysningskrav til de lande, som ønsker at indføre generel omvendt betalingspligt. Det seneste kompromisforslag har ikke været drøftet på teknisk niveau, og det er muligt, at der ikke kan opnås enighed på kommende ECOFIN.

Regeringen er som udgangspunkt skeptisk overfor brugen af generel indenlandsk omvendt betalingspligt, da det vurderes, at der er en række negative erhvervs- og samfundsøkonomiske konsekvenser ved dette system. Regeringen lægger vægt på, at forslaget anvendes på hensigtsmæssig vis er begrænset til lande, som har store problemer med momskarruselsvig. Regeringen lægger betydelig vægt på at fastholde, at tilladelser om generel omvendt betalingspligt skal kunne trækkes tilbage, og at der etableres sikkerhedsmekanismer, som sikrer, at virkningerne for det indre marked og momssvig i andre EU-lande overvåges.

2. Baggrund

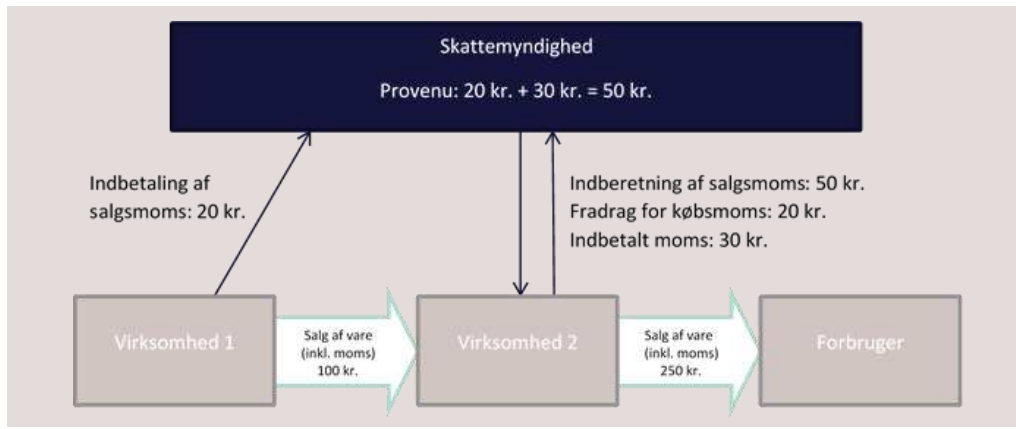
Rådet vedtog 25. maj 2016 konklusioner vedr. Kommissionens handlingsplan for momsområdet, som bl.a. opfordrer Kommissionen til at undersøge såkaldt indenlandsk generel omvendt betalingspligt for moms. Kommissionen præsenterede på ECOFIN 17. juni 2016 en analyse heraf. Kommissionen har 21. december 2016 fremsat et forslag, som vil give EU-landene mulighed for midlertidigt at indføre indenlandsk generel omvendt betalingspligt på leveringer mellem virksomheder af ydelser og varer over en vis grænse, *jf. nedenfor.*

Forslaget er fremsat med hjemmel i TEUF artikel 113 og kan vedtages af Rådet med enstemmighed efter høring af Europa-Parlamentet samt Det Økonomiske og Sociale Udvalg.

I det nuværende momssystem opkræver virksomheder moms af deres salg og har fradrag for den moms, der er betalt af relevant indkøb (dvs. indkøb til virksomhedens momspligtige aktivitet). Dette er forsimplet beskrevet i figur 1, hvor den sælgende virksomhed (virksomhed 1), opkræver moms for sine salg og

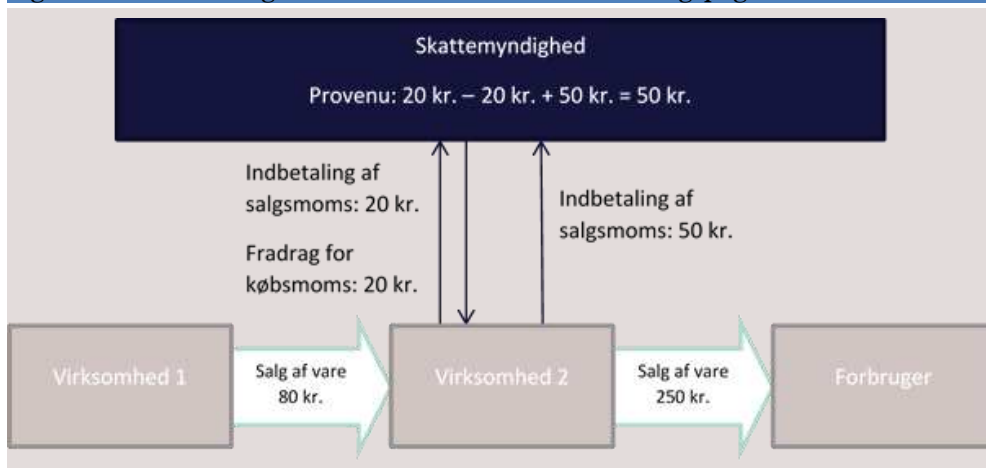
indbetaler salgsmomsen til skattemyndighederne. Den købende virksomhed (virksomhed 2) har fradrag for momsen på indkøbet, som virksomheden modregner i salgsmomsen opkrævet af den endelige forbruger.

Figur 1. Illustration af det nuværende momssystem for indenlandske handler

Omvendt betalingspligt indebærer, *jf. figur 2*, at den sælgende virksomhed (virksomhed 1) ikke længere opkræver moms ved sit salg til den købende virksomhed (virksomhed 2)². Den købende virksomhed (virksomhed 2) opgør i stedet salgsmomsen (på 20 kr.) for sit køb fra virksomhed 1 samtidig med, at virksomheden tager fradrag for købsmomsen (ligeledes 20 kr.). Herved udligner salgs- og købsmomsen hinanden. Der er således igennem momskæden ikke et økonomisk udestående fsva. moms mellem virksomheder eller mellem virksomheder og stat. Generelt vil der først være et økonomisk udestående til staten fsva. moms når en virksomhed sælger til ikke-momspligtige, fx privatforbrugere, offentlige myndigheder, den finansielle sektor mv.

Figur 2. Illustration af generel indenlandsk omvendt betalingspligt

² I et system med generel omvendt betalingspligt vil virksomhederne fortsat skulle registrere moms ved køb og salg og angive moms til skattemyndighederne. Det er alene, hvem der står for indbetalingen af momsen som ændres fra at være den sælgende virksomhed til den købende virksomhed.

Når virksomhed 2 videresælger varen til en endelig forbruger, opkræver virksomhed 2 moms af forbrugeren som i det normale momssystem mhp. indbetaling til myndighederne. Det samlede momsprovenu til skattemyndigheden er uændret.

Det nuværende momssystemets robusthed består bl.a. i, at det har en indbygget registrering af alle handler gennem kæden. I det nuværende system indebærer det, at det er forskellige virksomheder, som står for henholdsvis indbetalingen og fradraget af momsen. Hvis en virksomhed fx udeholder en del af sin omsætning fra momsregnskabet, skabes der et misforhold mellem salgs- og købsmoms, når virksomheden sammenlignes med andre lignende virksomheder. Dette giver skattemyndighederne en indikation af, at virksomheden skal kontrolleres og begrænser muligheden for svig. Det nuværende momssystem er sårbart over for svig ved salg mellem erhverv. Det gælder fx såkaldt "Missing Trader Intra-Community fraud" (MTIC), hvor moms på indkøb fradrages, mens den tilhørende salgsmoms aldrig indbetales.

I et momssystem med generel omvendt betalingspligt udlignes salgs- og købsmomsen ved handel mellem virksomheder, idet den køvende virksomhed foretager fradraget med det samme i forbindelse med købet. Den samlede momsbetaling for hele den foregående handelskæde sker således først, når varen sælges med almindelig betalingspligt, fx når salget sker til forbrugere. I et system med omvendt betalingspligt er det således nemmere for virksomheden at forsvinde med hele momsindbetalingen end i det nuværende momssystem. I figur 2 afhænger hele momsindbetalingen således udelukkende af virksomhed 2. Virksomhed 2 kan fx begå momssvig ved at opkræve momsen fra sin kunde, men undlade at indbetale momsen til skattemyndighederne.

Enkelte EU-lande har udtrykt stort ønske om at få mulighed for at afprøve generel omvendt betalingspligt for moms på indenlandske handler mellem virksomheder for at bekæmpe momssvig mellem virksomheder i en kæde (såkaldt momskarruselsvig). Omvendt betalingspligt for moms er i dag alene mulig på udvalgte sektorer i en midlertidig periode frem til 31. december 2018.

Ønsket skal ses i lyset af, at generel omvendt betalingspligt udelukker MTIC-svig. Den sælgende virksomhed ligger således ikke inde med momsbetalinger, som kan forsvinde uafhængigt af, at den køvende virksomhed opnår fradrag herfor.

Derimod er et system med generel omvendt betalingspligt forbundet med en række negative effekter. Fx er mulighederne for svindel ved at sælge vare og ydelser til endeligt forbrug uden moms (sort økonomi) bedre. Dertil kommer, at momssystemet bliver mere kompliceret både for erhvervslivet og skattemyndighederne, hvis der sideløbende eksisterer både normal og omvendt betalingspligt indenfor ét land (fx transaktioner under hhv. over 10.000 euro) eller på tværs af lande. Omvendt betalingspligt indebærer, at en sælgende virksomhed i højere grad skal kende og evt. undersøge køberens forhold, idet der skal opkræves

moms, hvis køber er en forbruger, men ikke hvis køber er en anden virksomhed. Samtidig må det forventes, at den sælgende virksomhed i visse tilfælde kan komme til at hæfte for momsen, såfremt køberen ikke er identificeret korrekt, og salget dermed ikke pålægges moms korrekt. Med normal betalingspligt skal sælger opkræve moms ved alle salg, uanset om køber er forbruger eller virksomhed.

Kommissionen har fremsat forslaget på baggrund af drøftelser i ECOFIN i løbet af 2016, hvor enkelte EU-lande udtrykte et stort politisk ønske om, at Kommissionen skulle fremsætte et forslag om generel omvendt betalingspligt. I Kommissionens handlingsplan for momsområdet har Kommissionen derimod foreslået, at momssystemet ændres mere grundlæggende, således at grænseoverskridende leveringer mellem virksomheder behandles momsmæssigt på samme vis som indenlandske handler mellem virksomheder.

3. Formål og indhold

Formålet med forslaget er at give EU-lande med særligt store problemer med momskaruselsvig en mulighed for at afprøve generel omvendt betalingspligt for moms som et værn mod svindlen. Kommissionens oprindelige forslag har i hovedtræk følgende elementer:

- Kommissionens forslag giver EU-lande mulighed for at ansøge Kommissionen om tilladelse til midlertidigt at indføre *generel* omvendt betalingspligt for moms på leverancer (både varer og ydelser) mellem virksomheder, der *overstiger* 10.000 euro pr. faktura. Grænsen på 10.000 euro er ifølge Kommissionen sat for at ramme de højværditransaktioner, der er mest udsatte for karusselsvig, og samtidig friholde de mindste virksomheder fra administrative byrder ved forslaget. Den konkrete grænse svarer desuden til den tærskel, bl.a. Tjekkiet oprindeligt har anmodet om. Forslaget giver ikke mulighed for, at et land kan udvælge sektorer eller enkelte varegrupper/tjenester til omvendt betalingspligt, mens andre varer og tjenester følger det normale momssystem³. For leverancer mellem virksomheder *under* 10.000 euro pr. faktura vil momsreglerne være uændrede. Forslaget indebærer heller ikke ændringer i, hvordan den endelige forbruger betaler moms.
- Det vil som udgangspunkt kun være muligt at indføre midlertidig generel omvendt betalingspligt i EU-lande, som er særligt ramt af momskaruselsvig. Kommissionens forslag indebærer, at lande på basis af følgende kriterier vil kunne ansøge: 1) landet har et momsgab⁴, som er mindst 5 pct. point højere end det gennemsnitlige momsgab blandt EU-landene⁵, 2) momskaruselsvig udgør mindst 25 pct. af landets samlede momsgab, og 3) øvrige kontrolforanstaltninger som værn mod momskaruselsvig er konstateret ineffektive.

---

³ Dog med undtagelse af de muligheder, der i forvejen eksisterer for at indføre omvendt betalingspligt for bestemte sektorer og varegrupper fx tablets og pc'er.

⁴ Momsgabet opgøres som forskellen mellem den moms, der faktisk opkræves og det samlede forventede momsgrundlag. Et momsgab kan bl.a. skyldes virksomhedskonkurs, fejlrapportering, momsundgåelse og svig mv.

⁵ Kommissionen skønner i en analyse fra 2016, at det gennemsnitlige momsgab for EU27 er 10,4 pct. i 2014 samt at 11 lande (Bulgarien, Tjekkiet, Grækenland, Italien, Letland, Litauen, Ungarn, Malta, Polen, Portugal og Slovaktiet) umiddelbart har et momsgab, som er mindst 5 pct.point større end EU-gennemsnittet i 2014.

- Kommissionens forslag giver også EU-lande, der ikke opfylder ovenstående kriterier, mulighed for at indføre generel omvendt betalingspligt, hvis 1) landet grænser op til et land, der har valgt at indføre midlertidig generel omvendt betalingspligt, 2) der er konstateret en høj risiko for, at svigen flytter fra landet, der har indført generel omvendt betalingspligt til det pågældende naboland og 3) øvrige kontrolforanstaltninger som værn mod momssvig er konstateret ineffektive.
- Kommissionens forslag medfører en række rapporteringsforpligtelser frem til 2022, både for de lande, som vælger at indføre generel omvendt betalingspligt, og for de lande, som ikke indfører generel omvendt betalingspligt.
- EU-lande, som indfører omvendt betalingspligt for moms, skal ifølge forslaget etablere elektroniske rapporteringskrav til alle momspligtige personer.
- Kommissionens forslag indebærer, at det er muligt at trække tilladelser tilbage, såfremt det viser sig, at generel omvendt betalingspligt i et EU-land har en betydelig negativ effekt på det indre marked, idet momssvigen kan flytte til andre lande, som ikke har indført omvendt betalingspligt.
- Kommissionen har pligt til at overveje at trække en tilladelse tilbage, hvis to EU-lande informerer Kommissionen om, at momssvigen er øget som følge af indførelsen af generel omvendt betalingspligt i et EU-land.
- Kommissionens forslag indebærer, at muligheden for at anvende generel omvendt betalingspligt for moms er en midlertidig ordning, som skal udløbe 30. juni 2022.

Det er et krav i henhold til traktaten om Den Europæiske Unions Funktionsmåde (TEUF), at en undtagelsesbestemmelse af denne karakter skal være midlertidig og medføre mindst mulige forstyrrelser af det indre marked.

På de tekniske møder har der særligt været uenighed om, 1) hvilke betingelser landene skal opfylde for at indføre generel omvendt betalingspligt, 2) hvem der skal have kompetence til at indrømme og tilbagetrække tilladelser til lande, der ansøger om at indføre generel omvendt betalingspligt samt 3) i hvilket omfang direktivet skal være tidsbegrænset, *jf. nedenfor*.

Formandsskabet har i forlængelse heraf præsenteret kompromisforslag.

1. Betingelser for at kunne indføre generel omvendt betalingspligt

I henhold til det seneste kompromisforslag skal vurderingen af omfanget af momssvig tage udgangspunkt i Kommissionens opgørelse fra 2016 af EU-landenes momsgab i 2014. Dette er ifølge Kommissionen de senest opgjorte skøn. Derudover er det uddybet, hvordan et land skal dokumentere, at øvrige kontrolforanstaltninger, som værn mod momskarruselsvig, er konstateret ineffektive.

Der er i det seneste kompromisforslag indsat et proportionalitetskrav, der består af to elementer. For det første skal det land, som ønsker at indføre generel omvendt betalingspligt, kunne påvise, at den estimerede øgede regelefterlevelse og opkrævning af moms (gevinster) er mindst 25 pct. større end de forventede øgede

byrder, som virksomheder og skatteadministrationen pålægges. Det er i kompromisforslaget ikke specificeret, hvordan gevinster og byrder konkret skal opgøres. For det andet er det foreslået som et krav, at generel omvendt betalingspligt ikke må medføre højere omkostninger for virksomheder og skatteadministrationer, end der er forbundet med andre kontrolforanstaltninger.

Formandskabets seneste kompromisforslag fjerner muligheden for, at andre EU-lande midlertidigt kan indføre generel omvendt betalingspligt, hvis landet bl.a. deler grænser med et land, der midlertidigt indfører generel omvendt betalingspligt. Dette skyldes en vurdering fra Rådets Juridiske Tjeneste, der ikke finder denne mulighed i overensstemmelse med proportionalitetsprincippet og kriteriet om, at forslaget skal medføre mindst mulig forstyrrelse af det indre marked.

Kompromisforslaget indeholder yderligere oplysningskrav (i forhold til Kommissionens forslag) til de lande, som ønsker at anvende generel indenlandsk omvendt betalingspligt. De nye krav indebærer, at lande som indfører generel omvendt betalingspligt løbende skal udlevere en række data om personer, der er blevet strafforfulgt for momssvig, personer som er blevet afregistreret for moms og personer som ikke rettidigt har indgivet en momsangivelse i to perioder.

2. Kompetencen til at indrømme og tilbagetrække tilladelser

Kompromisforslag lægger op til, at det er Rådet, der på baggrund af en indstilling fra Kommissionen kan give et EU-land tilladelse til at indføre generel omvendt betalingspligt (fremfor at det er Kommissionen som kan indrømme tilladelser, som foreslået i Kommissionens oprindelige forslag).

For så vidt angår muligheden for at trække tilladelser tilbage, er det blevet foreslået, at Kommissionen indstiller til Rådet, at tilladelserne skal trækkes tilbage. Kommissionens indstilling vil herefter blive tiltrådt af Rådet, medmindre Rådet enstemmigt afviser Kommissionens indstilling inden for 30 dage (fremfor at det er Kommissionen som har kompetencen til at trække tilladelser tilbage, som foreslået i Kommissionens oprindelige forslag).

Derudover indgår det i kompromisforslaget, at Kommissionen har pligt til at overveje at trække en tilladelse tilbage, hvis blot ét EU-land informerer Kommissionen om øget momssvig som følge af indførslen af generel omvendt betalingspligt (fremfor to EU-lande, som foreslået af Kommissionen). Dertil kommer, at de lande der indfører generel omvendt betalingspligt, foreslås at skulle afrapportere til Kommissionen efter ét år, hvor ordningen er afprøvet (fremfor to år som Kommissionen har foreslået). Kommissionen kan dog tidligst foreslå, at en tilladelse trækkes tilbage efter ét år (fremfor 6 måneder, som Kommissionen har foreslået).

3. Tidsbegrænsning af direktivet

Der ventes fortsat at være uenighed mellem landene om, i hvilket omfang direktivet skal være tidsbegrænset. Kommissionen og Formandskabet har lagt op til, at forslaget skal være tidsbegrænset frem til 30. juni 2022 (dvs. ca. fem år). Nogle lande ønsker, at direktivet skal være gældende i en kortere periode (fx to til tre år), mens enkelte lande ventes at ønske en længere periode (mere end fem år).

Det ventes, at kompromisforslaget skal drøftes på ECOFIN mhp. at opnå politisk enighed, men vil formentlig skulle drøftes yderligere på teknisk niveau inden en evt. vedtagelse på et senere tidspunkt.

4. Europa-Parlamentets holdning

Forslaget skal i høring ved Europa-Parlamentet.. Europa-Parlamentet forventes at komme med en udtalelse 29. november 2017.

5. Nærhedsprincippet

Kommissionen har anført, at momsdirektivet forhindrer EU-landene i at kunne anvende generel indenlandsk omvendt betalingspligt. Det er kun muligt at give EU-lande mulighed for at anvende generel omvendt betalings ved et lovgivningsinitiativ på EU-plan, som ændrer direktivet.

Kommissionen anser derfor forslaget for at være i overensstemmelse med nærhedsprincippet. Regeringen er enig i vurderingen.

6. Gældende dansk ret og lovgivningsmæssige konsekvenser

I det nuværende momssystem er momsbetalingspligten i forbindelse med indenlandske handler mellem to virksomheder som udgangspunkt pålagt den sælgende virksomhed, som opkræver moms for sine salg og afregner momsen til skattemyndighederne. Den køvende virksomhed kan fradrage den købsmoms, som virksomheden har betalt for sine køb, når den indbetaler salgsmoms.

Momsdirektivet giver mulighed for at indføre omvendt betalingspligt på indenlandske handler mellem virksomheder på bestemte områder. I Danmark er der i forskelligt omfang omvendt betalingspligt på guld, gas, elektricitet, CO2-kvoter, CO2-kreditter, gas- og elektricitetscertifikater, metalskrot, mobiltelefoner, computerchips, spillekonsoller, tablet-pc'er og bærbare computere. Der blev indført omvendt betalingspligt på disse områder, da der i de fleste tilfælde blev konstateret omfattende organiseret svig med disse varegrupper. Det bemærkes, at Kommissionen skal aflægge en rapport om brugen af omvendt betalingspligt i bestemte sektorer inden 1. januar 2018.

En vedtagelse af forslaget har ingen lovgivningsmæssige konsekvenser, idet forslaget blot giver bestemte EU-lande mulighed for at indføre generel omvendt betalingspligt midlertidigt. Danmark opfylder ikke de af formandskabets foreslåede betingelser vedr. momsgab og momskarruselsvig for at indføre generel omvendt betalingspligt.

7. Økonomiske konsekvenser

Forslaget vil ikke i sig selv have erhvervsøkonomiske konsekvenser for virksomheder i Danmark. Såfremt andre EU-lande vælger at indføre generel omvendt betalingspligt vil det dog få erhvervsøkonomiske konsekvenser for virksomheder etableret i disse lande.

Kommissionen anfører i sin konsekvensanalyse til forslaget, at et momssystem med omvendt betalingspligt kan øge eksisterende svigformer, som forventes at blive mere udbredt i detailedet af handelskæden. Muligheden for at købe varer og tjenesteydelser med omvendt betalingspligt (og dermed i praksis uden moms) forventes at øge incitamentet til at misbruge andres momsnumre. Herved kan virksomheder eller personer, som ellers ikke er berettiget til at købe varer eller tjenesteydelser med omvendt betalingspligt, få mulighed for i praksis at erhverve disse varer og tjenesteydelser uden moms.

I det nuværende momssystem sker grænseoverskridende handler mellem virksomheder med omvendt betalingspligt. Det har medført, at der er opstået et svigkoncept, hvorved virksomheder kan købe varer fra andre lande uden moms og sælge disse varer videre med moms. Virksomheden forsvinder dog uden at indbetale den opkrævede salgsmoms til skattemyndighederne. Kommissionen anfører, at dette koncept vil kunne overføres på nationalt niveau i de lande, der indfører generel omvendt betalingspligt. Kommissionen anfører ligeledes, at incitamentet til at sælge varer videre uden moms på det sorte marked vil øges.

Erfaringerne fra at indføre omvendt betalingspligt på bestemte sektorer viste, at svigen blot flyttede til andre sektorer eller EU-lande, som endnu ikke havde indført omvendt betalingspligt. Kommissionen anfører, at der er risiko for, at det samme vil ske i forbindelse med, at enkelte lande indfører generel omvendt betalingspligt for moms.

Endelig må det forventes, at de, der vil omgå systemet, kunstigt vil opdele fakturaerne, så de kommer under 10.000 euro.

På denne baggrund kan det ikke udelukkes, at forslagets gennemførelse kan få statsfinansielle konsekvenser for Danmark, såfremt andre EU-lande indfører generel omvendt betalingspligt.

8. Høring

For høringssvar henvises til samlenotat oversendt ifm. ECOFIN 21. marts 2017.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Hovedparten af EU-landene synes villige til at imødekomme ønskerne fra bl.a. Tjekkiet om midlertidigt at indføre generel omvendt betalingspligt for moms under visse betingelser. Dog ventes der forskellige holdninger til hvilke og hvor strenge krav, der skal stilles til de lande, som ønsker at indføre generel omvendt betalingspligt.

10. Regeringens generelle holdning

Fra dansk side er det vigtigt, at momssystemet tilrettelægges, så momsprovenuet sikres, og det indebærer færrest muligt administrative byrder for virksomheder, samt at risikoen for svindel minimeres.

Regeringen er som udgangspunkt skeptisk overfor brugen af generel indenlandsk omvendt betalingspligt. Fra dansk side har man derfor heller ikke et ønske om at indføre generel omvendt betalingspligt for moms i Danmark. Det skyldes bl.a., at erfaringerne fra at indføre omvendt betalingspligt på bestemte sektorer viste, at svigen blot flyttede til andre sektorer. Systemet vurderes at indebære en række negative erhvervs- og samfundsøkonomiske konsekvenser, herunder bl.a. øgede administrative byrder, jf. høringssvarene, og nye former for svig. Hvis generel omvendt betalingspligt indføres i nogle lande, vil der være en risiko for, at svigen flytter til andre EU-lande.

Formålet med forslaget er at give EU-lande, der har særlig store problemer med momssvig mulighed for at afprøve generel indenlandsk omvendt betalingspligt. Regeringen lægger vægt på, at forslagets anvendelsesområde på hensigtsmæssig vis er begrænset til lande, som har store problemer med momskarruselsvig og evt. andre lande, der påvirkes af, at der indføres generel omvendt betalingspligt. Regeringen ser positivt på, at muligheden for at nabolande kan indføre generel omvendt betalingspligt er udgået i det seneste kompromisforslag henset til de juridiske indvendinger herom.

Regeringen kan acceptere en løsning på linje med formandskabets kompromisforslag, og finder det vigtigt at fastholde, at tilladelser skal kunne trækkes tilbage, og at der etableres sikkerhedsmekanismer, som sikrer, at virkningerne for det indre marked og momssvig i andre EU-lande overvåges.

11. Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Folketingets Europaudvalg blev orienteret om forudgående drøftelser af omvendt betalingspligt for moms, herunder i forbindelse med ECOFIN 15. januar 2016, 25. maj 2016 og 17. juni 2016. Udvalget blev orienteret om forslaget i forbindelse med præsentationen på ECOFIN 27. januar 2017 og i forbindelse med ECOFIN 21. marts 2017. Der er oversendt grund- og nærhedsnotat om forslaget 9. februar 2017.

Dagsordenspunkt 3: Ændring af direktivet om genopretning og afvikling af kreditinstitutter (BRRD) fsva. konkursordenen

KOM(2016) 853

1. Resume

ECOFIN ventes 16. juni 2017 at vedtage et kompromisforslag til et direktiv, der opretter en ny klasse af efterstillet, usikret seniorgæld i EU-landenes konkursordener. Direktivet er en ændring af direktivet om genopretning og afvikling af kreditinstitutter (BRRD). Det skal skabe større transparens om, hvilke kreditorer og fordringer, der har risiko for at lide tab gennem nedskrivning og konvertering i forbindelse med krisehåndtering af nødlidende kreditinstitutter og i hvilken rækkefølge. Det vil bidrage til at øge troværdigheden og sikkerheden for, at kreditorers tilgodehavender om nødvendigt nedskrives eller konverteres (såkaldt bail-in).

Forslaget er en del af den pakke med tilpasninger af den finansielle regulering, som Kommissionen offentliggjorde 23. november 2016, og som blev præsenteret på ECOFIN 6. december 2016, jf. dagsordenspunkt om styrkelsen af bankunionen og risikoreduktionstiltag. Forslagene har til hensigt yderligere at styrke de finansielle virksomheders modstandsdygtighed mod fremtidige finansielle kriser.

Regeringen støtter kompromisforslaget, der bidrager til at øge troværdigheden om bail-in i EU, hvor det er kreditinstitutters aktionærer og usikrede kreditorer, og ikke staten, der absorberer tab og rekapitaliserer nødlidende institutter.

2. Baggrund

Kommissionens forslag til ændring af direktivet om genopretning og afvikling af kreditinstitutter og investeringsselskaber (BRRD) fsva. usikrede gældsinstrumenters prioritetsrækkefølge i konkursordenen er en del af Kommissionens pakke med tilpasninger af den finansielle regulering, der har til formål at styrke europæiske bankers modstandsdygtighed yderligere. Kommissionens pakke blev offentliggjort den 23. november 2016 og blev præsenteret på ECOFIN den 6. december 2016. Pakken indeholder flg.:

- Dette forslag til ændring i BRRD fsva. konkursordenen (KOM(2016)853),
- et separat forslag til ændringer i BRRD (KOM(2016)852),
- forslag til ændring af kapitalkravsforordningen (CRR - KOM(2016)850) hhv. kapitalkravsdirektivet (CRD IV - KOM(2016)854), samt
- forslag til ændring i forordningen om den fælles afviklingsmekanisme (SRMR - KOM(2016)851).

Pakken indeholder to separate forslag til ændring i BRRD, da Kommissionen finder, at det særligt haster med at få vedtaget nærværende forslag om ændring i EU-landenes konkursordener, mens de øvrige ændringer af BRRD ikke skal hastebehandles.

Baggrunden for forslaget til ændring i BRRD fsva. konkursordenen er især, at dette er nødvendigt for at implementere G20-enigheden fra september 2015 om den såkaldte ”Total Loss-Absorbing Capacity”-standard (TLAC). TLAC skal sikre, at de største og vigtigste banker – de såkaldte globalt systemisk vigtige banker (G-SIFI’er) – har tilstrækkeligt tabsabsorberende passiver i en afviklingssituation. Med tabsabsorberende passiver forstås overordnet egenkapital (fx aktiekapital) eller gældsbeviser, hvis værdi kan nedskrives⁶ af afviklingsmyndighederne i en situation, hvor banken skal krisehåndteres. TLAC gælder således alene G-SIFI’er⁷. Kommissionen foreslår, som led i pakken af 23. november 2016, at implementere TLAC-standarden i EU-lovgivningen (alene for G-SIFI’er).

I henhold til TLAC-reglerne skal de tabsabsorberende passiver være efterstillede. Efterstillelse af en fordring giver større sikkerhed for, at den i praksis kan nedskrives, også uden for en egentlig konkurs, fx i en afviklingssituation. Det kræver en mere ensartet tilgang på tværs af EU-landene, som nærværende forslag adresserer. Det aktuelle forslag vedrører således *typen*, men ikke *omfanget*, af efterstillet gæld som institutterne vil blive bedt om at udstede med TLAC, og muliggør institutternes overholdelse af lovgivningen.

BRRD giver i forvejen EU-landenes afviklingsmyndigheder (i Danmark Finansiell Stabilitet og Finanstilsynet) mulighed for at stille alle kreditinstitutter og fondsmæglerselskaber et individuelt tilpasset minimumskrav til deres kapitalgrundlag og nedskrivningsegne passiver (NEP-krav), som kan sammenlignes med TLAC. NEP-kravet kan stilles til alle institutter, også de mindre. Mens TLAC-kravet er ens for alle G-SIFI’er fastlægges NEP-kravet derimod individuelt for det enkelte institut. NEP-kravet skal fastsættes, så det sikrer tilstrækkelig med passiver i det enkelte institut til at absorbere tab, hvis det skulle blive nødlidende. EU-lande, herunder Danmark, ventes i løbet af 2017 at begynde at stille NEP-krav.⁸ For NEP-kravet gælder det, at afviklingsmyndigheden *kan* stille krav om, at det skal opfyldes med efterstillede passiver. Nærværende forslag kan således også understøtte NEP-kravene.

Retsgrundlaget for forslaget er artikel 114 i Traktat om Den Europæiske Unions funktionsmåde (TEUF). Forslaget skal behandles efter den almindelige lovgivningsprocedure i TEUF artikel 294, hvor Rådet og Europa-Parlamentet er medlovgivere. Rådet træffer beslutning med kvalificeret flertal.

3. Formål og indhold

Større nødlidende kreditinstitutter i EU, og i de fleste EU-lande også mindre nødlidende institutter, går generelt ikke konkurs, men gennemgår i stedet en kontrolleret afvikling, eller restrukturering. I den forbindelse kan der foretages bail-in,

---

⁶ Den nominelle værdi af gældsbeviser og aktier kan nedskrives, og gældsbeviser kan konverteres til aktier.

⁷ Der er aktuelt 30 G-SIFI’er på globalt plan, og 13 i EU. Nordea er nordens eneste G-SIFI.

⁸ Det bemærkes at BRRD overlader til de enkelte EU-lande selv at bestemme hvorvidt realkreditinstitutter (eller andre tilsvarende institutter, der udlåner imod pant i fast ejendom, uden at modtage indlån) skal være omfattet af NEP-kravet. I Danmark er det besluttet at undtage realkreditinstitutter fra NEP-kravet, og der er i stedet indført et særligt dansk krav til realkreditinstitutterne i form af en gældsbuffer på 2 pct. af realkreditinstitutternes samlede ikke-risikovægtede udlån.

dvs. instituttets aktionærer og kreditorer kan få deres fordringer nedskrevet og kreditorer kan få deres fordringer konverteret fra gæld til fx ny aktiekapital.

Det følger af det såkaldte NCWO-princippet ("No Creditor Worse Off"), som er et centralt princip i BRRD ifm. afvikling af kreditinstitutter, at en kreditor ikke må stilles værre i en afviklingssituation, end pågældende kreditor ville være stillet i en konkurs. NCWO indebærer, at nedskrivningsrækkefølgen ifm. bail-in generelt følger konkursordenen, som er national fastsat, men hvor der inden for EU er sket en vis minimums-harmonisering med BRRD⁹. Det indebærer, at alle kreditorer inden for samme konkursklasse som udgangspunkt stilles lige, og at alle kreditorer inden for en konkursklasse skal have nedskrevet deres fordringer fuldt ud, inden der kan foretages nedskrivning i den næste klasse i konkursordenen.

I praksis kan der opstå problemer, hvis konkursordenen ikke stemmer overens med nedskrivningsrækkefølgen ifm. bail-in. Overordnet svarer de to rækkefølger til hinanden, men der kan være tilfælde hvor to passiv-typer er ligestillede i konkurs-rækkefølgen, samtidig med at den ene er undtaget for bail-in i en afviklings- eller genopretningssituation.¹⁰ Det kan i givet fald være svært at foretage det planlagte omfang af bail-in, da det kan medføre brud på NCWO-princippet. Der er derfor behov for, at de passiver man ønsker at foretage bail-in på i en afviklingssituation, også i konkursordenen er efterstillet de passiver, man ikke ønsker at foretage bail-in på. Forslaget opretter derfor en ny klasse af efterstillet seniorgæld i konkursordenen.

Figur 1 viser et eksempel på en typisk konkursorden for kreditinstitutter, nu og efter forslaget måtte træde i kraft. De forskellige kapitalinstrumenter, fx aktier, tager tab først. Aktuelt er det sådan, at tab derefter vil blive påført såkaldt seniorgæld¹¹ samt indskud over 100.000 euro (dvs. indskud som ikke er dækket af indskydergaranti og uden særlig præferencestilling, fx fra store virksomheder). Endelig vil indskud med præferencestilling (fx fra husholdninger og SMV'er) samt indskydergarantifonden tage tab. Efter forslaget måtte træde i kraft vil seniorgældsklassen blive splittet op i to, så den nye klasse af seniorgæld tager tab før anden seniorgæld samt indskud over 100.000 euro.

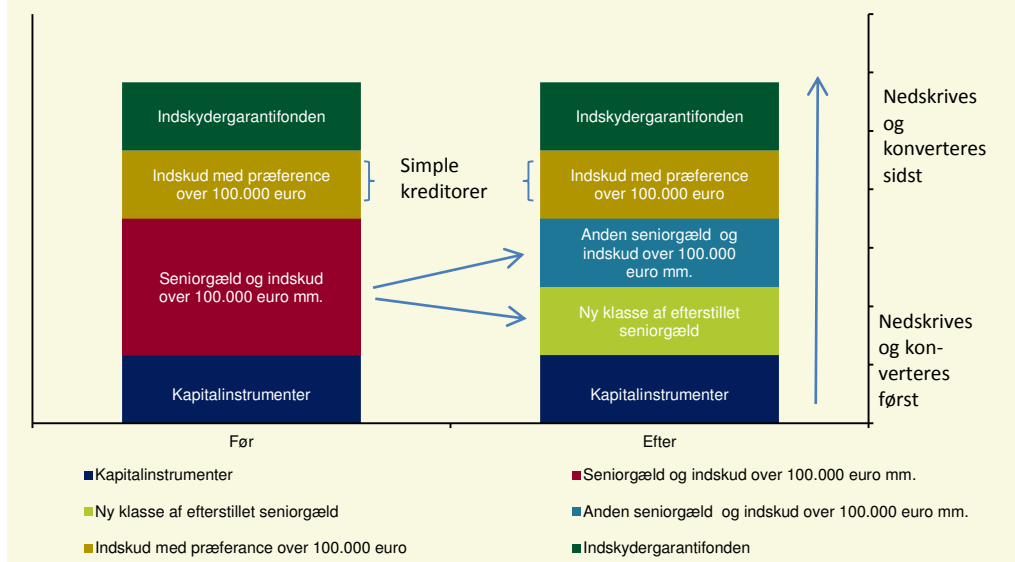
⁹ BRRD fastsætter således fortrinsstilling ift. almindelige usikrede fordringer for dækkede indskydere, Garantiformuen, og simple kreditorer (SMV'er og fysiske personer) i konkursordenen.

¹⁰ Eksempel: Et institut har to typer passiver: En almindelig obligation og et korttidslån optaget i et andet kreditinstitut. Korttidslån mellem kreditinstitutter er undtaget fra bail-in, mens de to passivtyper generelt er ligestillede i en konkurs. I en *konkurs* vil tabene derfor blive spredt ud på begge instrumenter, hvorimod tabene *i en afviklings- eller genopretningssituation* vil blive koncentreret hos obligationsejerne. Det åbner op for at obligationsejerne kan hævde, at de i afviklings- eller genopretningssituationen behandles værre, end de ville være blevet behandlet i en konkurs, og at der derfor er sket brud på NCWO-princippet, hvilket kan betyde at de skal kompenseres. Det kan betyde at bail-in i praksis ikke fungerer så effektivt som det er hensigten.

¹¹ Seniorgæld er typisk obligationer med lang løbetid.

Figur 3

Overordnet konkurs- og nedskrivningsrækkefølge i EU-landene

Kilde: BRRD og Kommissionen

Det nye i forslaget er således at introducere en klasse af efterstillet seniorgæld. At en kreditors gæld er efterstillet (i konkursordenen) indebærer at kreditoren først vil blive tilbagebetalt efter andre ikke-efterstillede kreditorer i tilfælde af konkurs. Efterstillet betyder altså, at instrumentet tager tab før andre typer af usikret seniorgæld.¹²

Forslaget indfører en sådan ny klasse af efterstillet seniorgæld, ved at definere, at seniorgæld, der opfylder visse betingelser, efterstilles anden seniorgæld i konkursordenen. EU-landene skal således i deres lovgivning om kreditinstitutters konkursorden gøre det eksplicit, at gæld der overholder følgende betingelser er efterstillet ift. andre seniorforpligtelser:

1. Løbetiden er over 1 år¹³
2. Gælden har ikke derivat-lignende aspekter¹⁴
3. Det fremgår eksplicit af gældsudstedelsens vilkår, at gælden er efterstillet

Usikret seniorgæld, som ikke opfylder de ovenstående tre kriterier, vil ikke være efterstillet og indgår fortsat i konkursordenen, herefter rangeret over den nye type efterstillede seniorgæld.

¹² Usikret betyder at debitor ikke har stillet sikkerhed for gælden, dvs. at der ikke er konkrete underliggende aktiver ”i pant” for gælden..

¹³ Passiverne skal have en vis løbetid, så der er større sikkerhed om at de ikke kan udløbe inden for en kort periode. Det øger sikkerheden om at der kan foretages bail-in på dem.

¹⁴ Derivater er ikke i udgangspunktet undtaget bail-in. Men da deres værdi kan være meget volatil, er det svært at planlægge, hvor meget de kan bidrage til i en afviklingssituation, hvorfor de ikke får lov til at tælle med som et Nedskrivnings Eget Passiv. Det samme gælder for gældsinstrumenter med derivatlignende aspekter. I praksis vil derivater dog ofte af afviklingsmyndigheden blive undtaget for bail-in. Dette fordi deres værdi som nævnt kan være svær at fastsætte hurtigt, hvilket generelt er nødvendigt i en afviklingssituation. Dette også af hensyn til den finansielle stabilitet, grundet bl.a. de store udestående mængder.

Når der foretages bail-in vil den nye klasse af efterstillet seniorgæld blive nedskrevet og/eller konverteret efter kapitalinstrumenter, men før nedskrivning af anden seniorgæld.

Forslaget indebærer, at EU-landene skal indføre den nye konkursklasse fremadrettet, dvs. for seniorgæld udstedt efter direktivets ikrafttræden. Den eksisterende beholdning af seniorgæld og rangorden heraf i konkursordenen påvirkes dermed ikke juridisk. I takt med at kreditinstitutter udsteder ny eksplicit efterstillet seniorgæld, vil det blive mindre sandsynligt, at den allerede udestående mængde af seniorgæld skal tage tab i en bail-in situation. Kreditinstitutter vil fortsat kunne udstede seniorgæld, der ikke falder i den nye klasse med eksplicit efterstillet seniorgæld. Det vil kunne gøres ved at udstede seniorgæld, som ikke overholder de ovennævnte tre kriterier.

Direktivet medvirker til at beskytte såkaldte simple kreditorers (bl.a. privatpersoner og små og mellemstore virksomheder) indskud over 100.000 euro, som generelt skal tage tab efter anden seniorgæld. Det bidrager dermed også til at skabe større troværdighed om restrukturering og afvikling af nødlidende eller potentielt nødlidende institutter i EU. Herudover medvirker forslaget også til at ensrette de nationale regler i forhold til konkursordenen på tværs af EU-landene. Samtidig vil forslaget sikre, at reglerne på området er harmoniseret. I det omfang der ikke er ensrettet regulering på tværs af EU-landene, vil det skabe usikkerhed for udstedere og investorer og derudover komplicere brugen af bail-in værktøjet på grænseoverskridende koncerner.

Med henvisning til, at det haster med at få indført den nye klasse i EU-landenes konkursordener foreslår Kommissionen, at reglerne i udgangspunktet skal finde anvendelse 18 måneder efter vedtagelse af direktivet.

4. Europa-Parlamentets holdning

Europa-Parlamentet er medlovgiver på forslaget. Europa-Parlamentet har endnu ikke fastlagt sin holdning til Kommissionens forslag.

5. Nærhedsprincippet

Kommissionen fremfører, at idet der er tale om implementering af internationale standarder, ville EU-landene hver især skulle iværksætte foranstaltninger til gennemførelse af standarden. For at undgå divergerende regler EU-landene imellem, der kan skævvride konkurrencen, vurderer Kommissionen, at en harmoniseret tilgang mellem EU-landene til rangorden for usikrede gældsinstrumenter er nødvendig.

Det er regeringens foreløbige vurdering, at forslaget generelt er i overensstemmelse med nærhedsprincippet, da det er hensigtsmæssigt med ensartede regler for at sikre lige konkurrencevilkår i EU.

6. Gældende dansk ret og lovgivningsmæssige konsekvenser

BRRD er gennemført i Danmark ved lov om restrukturering og afvikling af visse finansielle virksomheder.

Konkursordenen fremgår af konkurslovens kapitel 10 samt § 13 i lov om restrukturering og afvikling af visse finansielle virksomheder.

Forslaget vil indebære ændringer til dansk ret i form af en ændring af lov om restrukturering og afvikling af visse finansielle virksomheder. Konkursordenen er i dag hovedsageligt nationalt reguleret, dog fastsætter BRRD allerede fortrinsstilling ift. almindelige usikrede fordringer for dækkede indskydere, Garantiformuen, SMV'er og fysiske personer. Forslaget vil fremadrettet indføre en ekstra klasse i konkursordenen, som ikke findes i dansk ret i dag. Herudover kan forslaget potentielt medføre mindre ændringer til lov om finansiel virksomhed. Ændringerne vil alene gælde fremadrettet for nye udstedelser og ikke med tilbagevirkende kraft for allerede eksisterende udstedelser.

7. Økonomiske konsekvenser

Statsfinansielle konsekvenser (herunder konsekvenser for regioner og kommuner)

Forslaget er med til at gøre BRRD-regimet mere robust og forudsigeligt, idet der indføres en ekstra klasse i konkursordenen. Et robust og forudsigeligt BRRD-regime er med til at sikre formålet om, at skatteyderne ikke skal redde kriseramte banker.

Samfundsøkonomiske konsekvenser

Forslaget ventes at have positive samfundsøkonomiske konsekvenser, da det bidrager til at mindske usikkerheden forbundet med krisehåndtering af kreditinstitutter, og dermed gør afviklingsregimet mere robust.

Erhvervsøkonomiske konsekvenser

Det vil trække i retning af lavere omkostninger ved udstedelse af efterstillet seniorgæld, at der skabes én harmoniseret udstedelsesklasse i EU, og at der således skabes et stort harmoniseret marked, med tilsvarende højere likviditet, end hvis de forskellige EU-lande havde forskellige tilgange, som ikke fra investorers synspunkt ville være indbyrdes sammenlignelige. Samlet forventes forslaget dog ikke at have nævneværdige erhvervsøkonomiske konsekvenser.

8. Høring

Forslaget blev sendt i høring i EU-specialudvalget for den finansielle sektor med høringsfrist 4. januar 2017.

FinansDanmark (FD) støtter en harmonisering af reglerne vedrørende rangorden for usikrede gældsinstrumenter i nationale insolvensprocedurer og opfordrer til, at disse regler gennemføres hurtigt. I den forbindelse finder FD, at vurderingen af om NEP-passiver skal være efterstillede, foretages individuelt under hensyn til afviklingsplanen for det enkelte institut, således at der ikke kræves en subordine-

ring af passiver ud over for at sikre, at princippet om ”no creditor worse off” overholdes. Endelig finder FD, at der er behov for en lang overgangsperiode samt videreførelse af eksisterende ordninger indtil reglerne træder i kraft.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Generelt støtter de andre lande formålet med forslaget.

Nogle EU-lande lægger vægt på, at man hurtigt når til enighed om forslaget, mens andre lande i højere grad ser behov for at forhandle forslaget parallelt med de andre elementer i reformforslaget til revision af BRRD, CRR og CRD af hensyn til at sikre sammenhængen. Enkelte lande så også helst, at direktivforslaget havde tilbagevirkende kraft, således at også allerede udstedt senior-gæld blev efterstillet i konkursordenen, selvom det ikke var efterstillet ved udstedelsestidspunktet.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen støtter kompromisforslaget, der bidrager til at øge troværdigheden omkring bail-in i EU, dvs. at det er kreditinstitutters aktionærer og kreditorer, og ikke staten, der absorberer tab og rekapitaliserer nødlidende banker.

Regeringen lægger vægt på, at efterstilling af gældsinstrumenterne kun gælder fremadrettet, dvs. for instrumenter, der opfylder de relevante betingelser og som er udstedt efter direktivets ikrafttræden, og ikke for al allerede udestående senior-gæld.

Regeringen støtter endvidere, at man i EU hurtigt når til enighed om forslagens indhold, da forslaget bidrager til at skabe en ensartet praksis i EU til fordel for institutterne og investorerne. Regeringen lægger dog i den forbindelse samtidig vægt på, at der gives ordentlig tid til implementering af forslaget. Regeringen støtter konkret forslaget om ikrafttræden 18 måneder efter vedtagelsen.

11. Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen blev forelagt for Folketingets Europaudvalg 2. december ifm. forelæggelse af ECOFIN-rådsmødet 6. december 2016, hvor Kommissionen præsenterede den samlede lovgivningspakke. Folketingets Europaudvalg er også blevet informeret om forslaget i form af et grund- og nærhedsnotat, oversendt 24. januar 2017.

Dagsordenspunkt 4: Indfasningsordning vedr. regnskabsstandarden IFRS 9 og udfasning af undtagelse for visse store statsgældseksponeringer

KOM(2016)850

1. Resume

Kommissionen offentliggjorde 23. november 2016 en pakke med en række forslag til revision af den finansielle regulering, som blev præsenteret på ECOFIN 6. december 2016, jf. dagsordenspunkt om styrkelsen af bankunionen og risikoreduktionstiltag. Pakken har til hensigt yderligere at styrke de finansielle virksomheders modstandsdygtighed mod fremtidige finansielle kriser.

Under forhandlingerne er det blevet klart, at der er behov for en særskilt og hurtig lovgivningsproces for to elementer i den foreslåede ændring af kapitalkravsforordningen (CRR). Det gælder for det første et forslag om en overgangsordning vedr. indfasning for kreditinstitutter, der vil skulle anvende nye nedskrivningsregler i den nye internationale regnskabsstandard (IFRS 9), når den træder i kraft fra 1. januar 2018. Det gælder for det andet et forslag om en overgangsordning for udfasning af en undtagelse for visse statsgældseksponeringer fra reglerne om store eksponeringer. Uden overgangsordninger for hhv. indfasning og udfasning af disse regler, ville reglerne få fuld effekt allerede fra 2018, hvilket vil kunne have ubensigtsmæssige samfundsøkonomiske og statsfinansielle konsekvenser i de berørte EU-lande.

Kompromisforslaget fastholder Kommissionens konkrete forslag om en indfasningsordning for kreditinstitutter, der anvender IFRS 9, samt en udfasningsordning for undtagelsen for visse store statsgældseksponeringer, men med nogle justeringer og præciseringer i forhold til Kommissionens forslag. Der ændres bl.a. i metoden, der fastlægger indfasningsordningen vedr. IFRS 9.

Det forventes, at Rådet på ECOFIN 16. juni 2017 vil opnå enighed om et kompromisforslag om disse to elementer. Herefter vil formandskabet indlede forhandlinger med Europa-Parlamentet med henblik på at nå en aftale, der kan træde i kraft senest 1. januar 2018. De resterende elementer i CRR forhandles videre i Rådet, og ventes vedtaget på et senere tidspunkt.

Der forventes generel opbakning til kompromisforslaget samt den foreslåede proces fra EU-landene. Regeringen kan generelt støtte kompromisforslaget.

2. Baggrund

Kommissionen præsenterede 23. november 2016 en pakke af forslag til revision af den finansielle regulering. Pakken af lovgivningsforslag består i forslag til en revision af EU's kapitalkravsdirektiv og -forordning (CRR/CRD IV), direktivet om genopretning og afvikling af kreditinstitutter (BRRD) samt forordningen om den fælles afviklingsmekanisme (SRM).

I løbet af forhandlingerne er det med opbakning fra alle EU-lande samt Kommissionen blevet klart, at to elementer i forslaget kræver en særskilt og hurtigere lovgivningsproces end den øvrige del af lovgivningspakken. Det gælder regler vedr. regnskabsstandarden IFRS 9 samt regler vedr. visse store statsgældseksponeringer. De

pågældende forslag om en indfasningsordning for kreditinstitutter, der anvender IFRS 9, samt en udfasningsordning for undtagelsen for visse store statsgældseksponeringer er indeholdt i revisionen af CRR. Disse to elementer beskrives nedenfor.

Der henvises til grund- og nærhedsnotat af 28. februar 2017 for den resterende del af CRR, som fortsat forhandles og der endnu udestår enighed om. Der henvises i den forbindelse til separat dagsordenspunkt om fremskridtsrapport om risikoreduktionspakken. Der ventes tidligst at kunne opnås enighed i Rådet om den resterende del senere i år (med efterfølgende forhandlinger med Europa-Parlamentet).

Retsgrundlaget for forslaget til ændring af såvel CRR som CRD IV er artikel 114 i Traktat om Den Europæiske Unions funktionsmåde (TEUF), hvilket er samme retsgrundlag som for de eksisterende retsakter. Europa-Parlamentet og Rådet er medlovgivere. Rådet træffer beslutning med kvalificeret flertal.

3. Formål og indhold

Indfasning af ny international regnskabsstandard (IFRS 9)

Den seneste internationale regnskabsstandard for finansielle instrumenter IFRS 9¹⁵ er blevet til på baggrund af erfaringerne fra finanskrisen, hvor tab og de deraf følgende nedskrivninger¹⁶ på finansielle aktiver blev undervurderet og konstateret af kreditinstitutterne for sent. IFRS 9 skal anvendes af alle børsnoterede kreditinstitutter fra 1. januar 2018.¹⁷

IFRS 9 fastlægger bl.a., at kreditinstitutter fremadrettet skal nedskrive sine finansielle instrumenter til *forventet* tab på udlån og ikke som i dag først til det *indtrufne* tab. Det ventes generelt at betyde en tidligere nedskrivning end i dag, og kan følgelig i praksis betyde et større omfang af nedskrivninger og hensættelser til tab i forbindelse med indførelsen af IFRS 9. Nedskrivningernes størrelse vil dog afhænge af konjunkturerne på implementeringstidspunktet og de enkelte kreditinstitutters porteføljer og nuværende nedskrivningspraksis.

Kommissionen foreslår en indfasning af den *kapitalmæssige effekt* af IFRS 9, som skal sikre, at kreditinstitutter, der anvender de nye nedskrivningsregler i IFRS 9 ikke rammes unødigt hårdt kapitalmæssigt. Det skyldes, at IFRS 9 forventes generelt at medføre betydelige større nedskrivninger og hensættelser til tab for europæiske kreditinstitutter end under de nuværende regler. En nedskrivning reducerer alt andet lige instituttets indtjening i de år, hvor den finder sted og øger behovet for hensættelser til tab, hvilket alt andet lige reducerer instituttets kapitalgrundlag.

---

¹⁵ IFRS er forkortelse for International Financial Regulatory Standards – De internationale regnskabsstandarder. IFRS udstedes af det internationale standardsættende organ, International Accounting Standards Board (IASB), der er en privat organisation. IASB er sammensat af internationale eksperter på området. Børsnoterede virksomheder inden for EU har siden 2005 skulle anvende IFRS i deres koncernregnskaber. Regnskabsstandarderne anvendes globalt af et stigende antal lande, dog ikke USA. Nye eller ændrede standarder fra IASB kan først anvendes i EU, når de er blevet godkendt i EU efter en såkaldt komitologiprocedure, hvor EU-Kommissionen gives gennemførelsesbeføjelser.

¹⁶ En nedskrivning er den forventede værdiforringelse på et aktiv, fx et fald i værdien af en banks udlån som følge af fx betalingsproblemer hos den konkrete låntager el. lign.

¹⁷ Ikke-børsnoterede selskaber kan vælge at anvende IFRS. Alternativt skal de anvende de nationale regnskabsregler, der ofte er inspireret af IFRS.

Overgangsordningen sikrer, at effekten af IFRS 9 på institutternes kapital indføres gradvist over en årrække. Overgangsordningen påvirker ikke selve størrelsen af nedskrivningerne under IFRS 9. Det er alene gennemslaget på kapitalgrundlaget som følge af de med IFRS 9 ændrede nedskrivningsregler, der indføres gradvist. Det bemærkes, at ved udløbet af overgangsperioden vil effekten af de nye regler på institutternes kapitalgrundlag alt andet lige være den samme, som hvis reglerne var blevet indført uden en overgangsordning.

Overgangsordningen omfatter alle kreditinstitutter, der nedskriver til forventede tab, og ikke kun de kreditinstitutter, der anvender IFRS. IFRS 9 skal i Danmark kun anvendes af børsnoterede kreditinstitutter, mens ikke-børsnoterede kreditinstitutter anvender nationale regnskabsregler. De danske regnskabsregler fastlægger, at der tilsvarende IFRS 9 skal nedskrives til forventet tab.

Kommissionens forslag er på linje med en udmelding fra Basel-komiteén fra marts 2017 om en overgangsordning vedr. kapitalmæssig påvirkning af IFRS 9.

IFRS 9 er allerede vedtaget i EU og træder i kraft fra 1. januar 2018. Overgangsordningen for kapitalpåvirkningen skal således ligeledes træde i kraft samtidigt. Uden en overgangsordning ville IFRS 9 og de forventede øgede nedskrivninger få fuld effekt på institutternes kapitalniveauer allerede fra 2018.

Kommissionens forslag lægger op til en såkaldt dynamisk overgangsordning. Den dynamiske tilgang indebærer, at institutterne genberegner betydningen af nedskrivningerne på kapitaliseringen hvert år i indfasningsperioden.

Under forhandlingerne har der fra flere EU-lande været ønske om en mere simpel tilgang, en såkaldt statisk overgangsordning. Den statiske tilgang indebærer, at betydningen af nedskrivningerne på kapitaliseringen kun opgøres i det første år i indfasningsperioden, og at indfasningen sker på grundlag af denne effekt, hvis grundlag således ikke ændres undervejs i indfasningsperioden.

Den statiske model er mere simpel, men sikrer ikke nødvendigvis, at den indfasede effekt på kapitaliseringen stemmer med den reelle effekt på kapitaliseringen, dvs. effekten på kapitaliseringen, såfremt nedskrivningerne under IFRS 9 blev opgjort i takt med, at de indtræffer og afspejlet i indtjeningen og kapitalgrundlaget. Den dynamiske model er mere kompleks, men sikrer til gengæld bedre overensstemmelse mellem den indfasede og den reelle effekt på kapitaliseringen. Den statiske og den dynamiske model er illustreret i bilag 1.

Der er lagt op til et kompromis, der tager udgangspunkt i den statiske model, men at der kan overgås til den dynamiske model, hvis nedskrivningerne stiger signifikant et enkelt år eller flere. Kompromisforslaget lægger op til, at en stigning på 20 pct. i nedskrivningerne skal anses for at være signifikant. Institutterne kan inden overgangsordningen træder i kraft vælge, om de vil gøre brug af overgangsordningen.

Såfremt overgangsordningen ikke anvendes, så vil nedskrivningerne under IFRS 9 få fuld effekt på kapitalgrundlaget fra 2018. De kan ligeledes vælge at undlade at gøre brug af den dynamiske model og alene anvende den statiske model gennem hele perioden, også hvis nedskrivningerne stiger mere end 20 pct. Kompromisforslaget indebærer, at overgangsordningen kan omfatte alle kreditinstitutter, der nedskriver til forventede tab, og ikke kun de kreditinstitutter, der anvender IFRS.

Der lægges i kompromisforslaget op til, at ændringen i institutternes nedskrivninger som følge af overgangen til IFRS 9, dvs. forskellen mellem nedskrivningerne under IFRS 9 og nedskrivningerne under de nuværende regler, indføres således:

- 5 pct. i 2018
- 15 pct. i 2019
- 30 pct. i 2020
- 50 pct. i 2021
- 75 pct. i 2022

Fra 2023 vil ændringen i institutternes nedskrivninger som følge af overgangen til IFRS 9 være fuldt indfaset. Dvs. ændringerne i nedskrivningerne som følge af overgangen til IFRS 9 vil herefter opnå fuld effekt på institutternes kapitalgrundlag.

Udfasning af undtagelse for visse store statsgældseksponeringer

Kreditinstitutters eksponeringer over for statsgæld med en 0 pct. risikovægt ved opgørelsen af kapitalkrav ("0-vægtet") kan iht. gældende EU-regler undtages fra reglerne om kreditinstitutters store eksponeringer.¹⁸ Der er dermed ingen begrænsning på, hvor stor en eksponering mod statsgæld med 0-vægt et institut kan påtage sig.

Der gælder i dag en generel grænse for, hvor stor en eksponering, fx udlån til virksomheder, må udgøre af et kreditinstituts kapitalgrundlag. Denne grænse er på 25 pct. af et kreditinstituts kapitalgrundlag (bestående af egentlig kernekapital, fx aktiekapital, hybrid kernekapital og supplerende kapital). Hvis grænsen overskrides, skal instituttet reducere den konkrete eksponering og/eller øge kapitalgrundlaget, så grænsen respekteres. Grænsen har til formål at sikre, at et institut ikke bliver for voldsomt eksponeret mod enkelte kunder/udstedere. Der er som nævnt undtagelser herfra for statsgældseksponeringer.

Statsgæld udstedt af et land i sin egen valuta er altid 0-vægtet. For udstedelser i øvrige valutaer end landets egen, kræver en 0-vægt, at statsgælden har en tilstrækkelig høj rating.¹⁹ Dog er der ifølge de eksisterende regler i CRR en overgangsordning

---

¹⁸ En eksponering med 0-vægt indebærer, at den pågældende eksponering ikke bidrager til at øge instituttets samlede kapitalkrav til at modstå tab. En eksponering mod statsgæld med 0-vægt vil således være "gratis" ift. instituttets kapitalkrav.

¹⁹ Der opnås i EU-reguleringen en 0 pct. risikovægt, når den pågældende statsgældsudstedelse har den højeste kreditkvalitet (befinder sig på det såkaldte kreditkvalitetstrin 1 i reguleringen). Det forudsætter generelt en toprating hos ratingbureauerne. Statsgældsudstedelser på kreditkvalitetstrin højere end 1 tildeles en risikovægt gradvist højere end 0 pct. Risikovægten for statsgældseksponeringer er 0 pct. på kreditkvalitetstrin 1, 20 pct. på trin 2, 50 pct. på trin 3, 100 pct. på trin 4 og 5, og 150 pct. på trin 6, som er det laveste trin. Information om ratingbureauernes skalaer og konvertering til kreditkvalitetstrin kan findes på Finanstilsynets hjemmeside: <https://www.finanstilsynet.dk/da/Lovgivning/Solvens/Kreditinstitut-og-fondsmegleromraadet/Gokendelse-mv/Godkendte-kreditvurderingsinstitutter>.

for udstedelser i andre EU-valutaer end landets egen valuta, som således vil være 0-vægtet frem til 1. januar 2018 uanset rating. Sådanne udstedelser vil således også være undtaget reglerne om store eksponeringer indtil 1. januar 2018.

Enkelte EU-lande har foreslået en overgangsordning mhp. en mere gradvis udfasning af denne undtagelse fra reglerne om store eksponeringer.²⁰ I praksis drejer det sig om enkelte ikke-eurolandes udstedelser af statsgæld, som har lav rating og er denomineret i euro. Disse eksponeringer holdes ofte af landets egne kreditinstitutter. Undtagelsen af disse eksponeringer fra reglerne om store eksponeringer udløber med udgangen af 2017.²¹

Der foreslås følgende overgangsordning for nye eksponeringer i perioden 2018-2020. Overgangsordningen fastlægger, at udstedelser af statsgæld, som har lav rating og er denomineret i fremmed valuta, må udgøre en gradvist mindre del af et instituts kernekapital:

- 100 pct. af institutters kernekapital frem til 31. december 2018.
- 75 pct. af institutters kernekapital frem til 31. december 2019.
- 50 pct. af institutters kernekapital frem til 31. december 2020.

Overgangsordningen muliggør en gradvis tilpasning til de nye regler. Uden overgangsordningen ville de pågældende (nye) statsgældseksponeringer, som ikke 0-vægtes, med det samme blive omfattet af reglerne for store eksponeringer. Forslaget indebærer, at nye statsgældseksponeringer i andre EU-valutaer og med lavere rating fra 2021 ikke længere vil være undtaget fra reglerne om store eksponeringer, og de vil derfor være underlagt den generelle grænse for store eksponeringer på 25 pct. af et instituts kernekapital.

Det bemærkes, at danske statsgældseksponeringer (i både DKK og euro) fortsat vil være 0-vægtet og følgelig omfattet af undtagelsen fra reglerne om store eksponeringer, idet danske statsgældsudstedelser har en høj rating (AAA). Danmark har imidlertid aktuelt ikke statsgældsudstedelser i euro eller andre EU-valutaer.

Tabel 1 viser behandlingen af forskellige typer af store statsgældseksponeringer i reguleringen under de gældende regler og fra 2018.

---

²⁰ Overgangsordningen er ikke foreslået af Kommissionen, men af enkelte EU-lande, som gør brug af undtagelsen i dag.

²¹ Reglerne omfatter i princippet også eurolandes lavt-ratede statsgældsudstedelser i andre valutaer end euro, men dette forekommer ikke i praksis.

Tabel 1**Regler for store eksponeringer ift. statsgæld i dag og med forslaget**

Type af eksponering	Før 31/12-17	Efter 31/12-17
Eksponering over for statsgæld udstedt i <u>EU-lands egen valuta (uanset kreditvurdering)</u>	Undtaget fra regler om store eksponeringer	Undtaget fra regler om store eksponeringer
Eksponering over for statsgæld udstedt i <u>anden EU-valuta end EU-landets egen valuta (tilstrækkelig høj kreditvurdering)</u>	Undtaget fra regler om store eksponeringer	Undtaget fra regler om store eksponeringer
Eksponering over for statsgæld udstedt i <u>anden EU-valuta end EU-landets egen valuta (ikke tilstrækkelig høj kreditvurdering)</u>	Undtagelse i CRR indtil 31. december 2017	* Undtagelse bortfalder med en gradvis overgangsoverordning frem til 2021
Eksponering over for statsgæld i <u>tredjelandes valuta, fx dollar, (tilstrækkelig høj kreditvurdering)</u>	Undtaget fra regler om store eksponeringer	Undtaget fra regler om store eksponeringer
Eksponering over for statsgæld i <u>tredjelandes valuta, fx dollar, (ikke tilstrækkelig høj kreditvurdering)</u>	Ikke undtaget fra regler om store eksponeringer	Ikke undtaget fra regler om store eksponeringer

Anm.: * Udfasningen af undtagelsen fra reglerne om store eksponeringer vil alene gælde for eksponeringer, som er opnået efter forslaget ikrafttrædelse, dvs. nye og ikke allerede eksisterende beholdninger af de pågældende landes statsobligationer.

Kilde: Kapitalkravsforordningen (CRR) og formandskabets kompromisforslag.

Det bemærkes, at forslaget alene vedrører en udfasning af en undtagelse fra reglerne om store eksponeringer. Forslaget ændrer ikke på selve risikovægtningen af statsobligationer, herunder de kapitalkrav til statsobligationer, der følger heraf.

4. Europa-Parlamentets holdning

Europa-Parlamentet er medlovgiver på forslagene. Europa-Parlamentet har endnu ikke vedtaget sin holdning til Kommissionens forslag. Det forventes imidlertid, at Europa-Parlamentet bakker op om den foreslåede hurtigere lovgivningsproces for de to nævnte elementer.

5. Nærhedsprincippet

Kommissionen fremfører, at idet forslaget supplerer allerede eksisterende EU-lovgivning, er det mest hensigtsmæssigt med foranstaltninger på EU-niveau. Det er regeringens vurdering, at forslaget er i overensstemmelse med nærhedsprincippet, da det er nødvendigt med ensartede regler for at sikre lige konkurrencevilkår i EU.

6. Gældende dansk ret og lovgivningsmæssige konsekvenser

Der er tale om en forordning, der er direkte gældende i Danmark, og forventes ikke at have lovgivningsmæssige konsekvenser i Danmark.

7. Økonomiske konsekvenser

Forslaget forventes i udgangspunktet ikke at have statsfinansielle, samfundsøkonomiske eller erhvervsøkonomiske konsekvenser. Det kan i et vist omfang have abrupte samfundsøkonomiske konsekvenser, hvis der ikke sker en gradvis indfasning af den kapitalmæssige effekt af de nye nedskrivningsregler i IFRS 9. Med en indfasningsordning understøttes en gradvis tilpasning til de nye regler.

8. Høring

De to elementer af CRR har ikke været i særskilt ekstern høring. Den samlede pakke blev imidlertid sendt i høring i EU-specialudvalget for den finansielle sektor med høringsfrist den 4. januar 2017, hvor følgende uddrag af høringssvarene er relevant:

Danmarks Nationalbank (DN) er uforstående over for Kommissionens forslag om en overgangsbestemmelse for indfasningen af IFRS 9 og finder, at en eventuel overgangsordning alene bør adressere ændringen i niveauet for institutternes nedskrivninger som følge af overgangen fra de hidtidige nedskrivningsregler, og ikke det samlede niveau for nedskrivninger. Endelig finder DN det hensigtsmæssigt at afvente, at det igangværende arbejde i Basel-Komitéen med at udarbejde overgangsregler, afsluttes.

Nationalbanken berører i sit høringssvar ikke udfasningen af undtagelsen for visse store statsgældseksponeringer.

FinansDanmark (FD) er enig med Kommissionen i, at der er behov for en gradvis indfasning af virkningerne på kapitalkravene af overgangen til regnskabsstandarden IFRS 9, idet der er behov for at undgå en pludselig brat stigning i kapitalkravene som følge af overgangen til den nye regnskabstandard.

FD gør bl.a. opmærksom på, at der i Basel-regi ligeledes overvejes forskellige muligheder for indfasning af virkningerne af de nye standarder. FD foreslår, at man i EU afventer dette arbejde og på den baggrund gennemfører fuld neutralisering af effekten på kapitalkravene pr. 1. januar 2018 og indtil arbejdet på internationalt niveau er tilendebragt.

FD berører i sit høringssvar ikke udfasningen af undtagelsen for visse store statsgældseksponeringer.

Der henvises til grund- og nærhedsnotat oversendt til Folketingets Europaudvalg 28. februar 2017 vedr. pakken af finansielle reguleringsforslag for høringssvar om de øvrige elementer i pakken.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

EU-landene forventes generelt at støtte formandskabets kompromisforslag om overgangsordninger vedr. indfasning af IFRS 9 og udfasning af undtagelse for visse store statsgældseksponeringer. Der har generelt været opbakning til en hurtig proces

for de to elementer i pakken af reformforslag. Det skal ses i lyset af de uhensigtsmæssige konsekvenser, som et fravær af overgangsordninger ville kunne have.

10. Regeringens generelle holdning

Indfasning af ny international regnskabsstandard (IFRS 9)

Regeringen støtter en indfasningsperiode, så der ikke allerede fra 2018 sker en fuld påvirkning af institutternes kapitalgrundlag som følge af ændringen af principperne for opgørelse af de regnskabsmæssige nedskrivninger. Det vil sikre en mere gradvis tilpasning til de nye regler.

Regeringen lægger vægt på, at det fastholdes i kompromisforslaget, at en overgangsordning kan omfatte alle kreditinstitutter, der nedskriver til forventede tab, og ikke kun de kreditinstitutter, der anvender IFRS.

Regeringen støtter den statiske tilgang til indfasningen af de nye nedskrivningsregler i lyset af, at denne tilgang er relativt simpel. Regeringen kan støtte kompromisforslaget, som kombinerer den statiske og den dynamiske tilgang, og hvor der alene skiftes fra den statiske til den dynamiske tilgang, såfremt der indtræffer en signifikant stigning i nedskrivningerne.

Udfasning af undtagelse for visse store statsgældseksponeringer

Regeringen finder en overgangsordning og udfasning af undtagelsen for visse store statsgældseksponeringer passende og kan støtte kompromisforslaget.

11. Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Kommissionens samlede pakke med reformforslag blev forelagt Folketingets Europaudvalg til orientering 2. december 2016 ifm. forelæggelse af ECOFIN 6. december 2016, hvor Kommissionen præsenterede den samlede lovgivningspakke.

Grund- og nærhedsnotat om pakken af reformforslag er oversendt til Folketingets Europaudvalg 28. februar 2017.

Bilag

Illustration af den statiske og dynamiske tilgang til nedskrivninger under IFRS 9

Tabel 2

Illustration af den statiske og dynamiske tilgang til behandlingen af ændringerne i nedskrivningerne under IFRS 9

Nedskrivninger pr. 31. december 2017	100
Forventede nedskrivninger med IFRS 9 pr. 1. januar 2018	120
Ændring i nedskrivninger med IFRS 9 pr. 1. januar 2018	20
Forventede nedskrivninger med IFRS 9 pr. 1. januar 2021	140
Ændring i nedskrivninger med IFRS 9 pr. 1. januar 2021	40
Faktisk kapitalgrundlag 31. december 2017	1000
Faktisk kapitalgrundlag 1. januar 2023	960

År	Effekt af ændring i nedskrivning på kapitalgrundlag (pct.)	Forventede højere nedskrivninger med IFRS 9	Ændring i nedskrivninger - statisk tilgang	Kapitalgrundlag - statisk tilgang	Ændring i nedskrivninger - dynamisk tilgang	Kapitalgrundlag - dynamisk tilgang
2018	5	20	1	999	1	999
2019	15	20	3	997	3	997
2020	30	20	6	994	6	994
2021	50	40	10	990	20	980
2022	75	40	15	985	30	970
2023	100	40	40	960	40	960

Anm.: Bemærk, eksemplet illustrerer ikke kompromisforslaget. Eksemplet er alene en illustration af logikken bag en statisk og en dynamisk tilgang til behandlingen af ændringerne i nedskrivningerne under IFRS 9. Effekten af højere nedskrivninger som følge af IFRS 9 indføres gradvist. Kapitalgrundlaget er beregnet som kapitalgrundlaget pr. 31. december 2017 fratrukket den indfasede ændring i nedskrivningerne. Det ses, at den dynamiske tilgang sikrer en bedre overensstemmelse mellem den indfasede og den reelle effekt på kapitaliseringen af ændringen i nedskrivningerne som følge af IFRS 9 sammenlignet med den statiske tilgang.

Kilde: Egen tilvirkning.

Dagsordenspunkt 5: Styrkelse af bankunionen og risikoreduktionstiltag

KOM(2016)850 (revision af CRR), KOM(2016)851 (revision af BRRD), KOM(2016)852 (revision af SRM), KOM(2016)854 (revision af CRD IV)

1. Resume

På ECOFIN 16. juni 2017 ventes en status på forhandlingerne om styrkelse af bankunionen og risikoreduktionstiltag i form af lovgivningsforslag vedr. regulering af kreditinstitutter i EU-landene, som blev offentliggjort 23. november 2016 og præsenteret på ECOFIN 6. december. Forhandlingerne om lovgivningspakken på teknisk niveau i Rådet pågår fortsat.

Pakken af lovgivningsforslag består i forslag til revisioner af EU's kapitalkravsdirektiv og -forordning (CRR/CRD IV), direktivet om genopretning og afvikling af kreditinstitutter (BRRD) samt forordningen om den fælles afviklingsmekanisme i bankunionen (SRM). Forslagene omfatter alle EU-lande og forhandles og vedtages af Rådet og Europa-Parlamentet.

Det maltesiske formandskab ventes at præsentere en fremskridtsrapport med status for forhandlingerne på forslaget om en fælles indskydergaranti i bankunionen (EDIS) og om risikoreduktionstiltag. Rapporterne indeholder alene formandskabets konklusioner og er således ikke bindende for Rådet.

Rapporten fremhæver emner, som særligt har været drøftet under maltesisk formandskab. Det drejer sig om en ændring af BRRD f.eks. usikrede gældsinstrumenters prioritetsrækkefølge ved insolvens (kreditorhierarki). Det drejer sig derudover om en ordning for indfasning af effekten af nye nedskrivningsregler (IFRS 9) på kreditinstitutters kapitalniveauer samt om en ordning for udfasning af en undtagelse for visse statsgældseksponeringer fra reglerne om store eksponeringer. Der er lagt op til, at ECOFIN 16. juni 2017 når til enighed om disse udvalgte elementer af pakken, jf. særskilte dagsordenspunkter.

Rådet har under det maltesiske formandskab ligeledes drøftet kriterier for medregning af forpligtelser i nedskrivningseggede passiver og regler vedr. beføjelser til hjem- og værtslande.

Fremskridtsrapporten indeholder ligeledes en status på andre udvalgte emner, bl.a. forslag til revision af markedsrisikoreglerne, gearingskrav, krav om stabil finansiering (NSFR) og krav om tabsabsorberende passiver (TLAC) samt forslag om ændring af reglerne for individuelle solvensbehov mv. (søjle II-krav). Disse emner er generelt af betydelig vigtighed for Danmark, idet de bl.a. har implikationer for det danske realkreditsystem. Det bemærkes, at emnerne endnu ikke har været substansdrøftet i forhandlingerne.

Sagen er beskrevet i et prioriteret uddrag. Der henvises til samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg forud for ECOFIN 6. december 2016. Der henvises også til grund- og nærbedsnotater om CRR/CRD IV og revision af BRRD, oversendt til Folketingets Europaudvalg hhv. 28. februar 2017 og 22. januar 2017, for en uddybende beskrivelse af forslagene.

2. Baggrund

Kommissionen fremsatte 23. november 2016 en *pakke af lovgivningsforslag vedr. regulering af kreditinstitutter i EU*. Pakken af lovgivningsforslag består af flg.:

- en revision af EU's kapitalkravsregler: ændring af kapitalkravsdirektivet (CRD IV) og ændring af kapitalkravsforordningen (CRR)(vedtaget i 2013),
- forslag til ændring af direktivet om genopretning og afvikling af kreditinstitutter (BRRD) (vedtaget i 2014), samt
- forslag til ændring af forordningen om den fælles afviklingsmekanisme i bankunionen (SRM) (vedtaget i 2014)).

Forslagene udgør en del af EU-lovgivningen og vedrører alle EU-lande. Forslagene indgår samtidig i drøftelserne af en styrkelse af bankunionen og udgør tiltag til at reducere risiko for finansielle kriser.

Kommissionen fremsatte 24. november 2015 forslag om en *fælles indskydergarantiordning (EDIS) i bankunionen*. EDIS er et såkaldt risikodelingstiltag og vil ifølge forslaget efter en gradvis etablering indebære en fuldstændig deling af indskydergarantisici i bankunionen. EDIS drøftes på teknisk niveau. Det er aftalt, at de politiske drøftelser om EDIS indledes, når der er gjort tilstrækkelige fremskridt med risikoreduktionstiltag. For yderligere uddybning af EDIS-forslaget henvises til samlenotat vedr. ECOFIN 6. december 2016. Der arbejdes således i styrkelsen af bankunionen parallelt med risikoreduktionstiltag og risikodelingstiltag.

ECOFIN 6. december 2016 havde en indledende drøftelse af lovgivningspakken. Herefter blev forhandlingerne på teknisk niveau i Rådet indledt og pågår fortsat. Det er uklart, hvornår der vil kunne opnås enighed i Rådet, og hvordan kompromiser om de enkelte elementer endeligt vil se ud. Forslagene vil blive forelagt iht. de normale regeringsprocedurer, når der er lagt op til enighed i Rådet herom.

Retsgrundlaget for forslagene er artikel 114 i Traktat om Den Europæiske Unions funktionsmåde (TEUF). De forhandles og vedtages af Rådet og Europa-Parlamentet efter den almindelige lovgivningsprocedure i TEUF artikel 294. Rådet træffer beslutning med kvalificeret flertal.

3. Formål og indhold

Nedenfor beskrives udvalgte elementer i pakken.

Forslagene har generelt til formål at understøtte kreditinstitutters robusthed og derved den finansielle stabilitet samt styrke det indre marked og bankunionen. Forslagene gennemfører bl.a. yderligere globale reguleringsstandarder, herunder fra Basel-komitéen. Kommissionen bemærker i forslagene, at der i den sammenhæng er taget højde for særlige europæiske forhold.

Det maltesiske formandskab ventes på ECOFIN 16. juni 2017 at præsentere en fremskridtsrapport vedr. EDIS-forslaget og om de foreslåede risikoreduktionstiltag. Rapporten fremhæver emner, som særligt har været drøftet under maltesisk

formandskab. Det drejer sig om de elementer af pakken, der lægges op til at opnå enighed om på ECOFIN 16. juni 2017, jf. resumé og særskilte dagsordenspunkter. Herudover drejer det sig bl.a. om kriterier for medregning af forpligtigelser i nedskrivningsegne passiver samt om regler vedr. beføjelser til hjem- og værtslande.

Pakken af lovgivningsforslag indeholder også en lang række andre emner, der indtil nu kun har været drøftet overordnet i Rådet. Det gælder bl.a. forslag til revision af markedsrisikoreglerne, gearingskrav, krav om stabil finansiering (NSFR) og krav om tabsabsorberende passiver (TLAC) samt om ændring af reglerne for individuelle solvensbehov mv. (søjle II-krav). Disse emner er generelt af betydelig vigtighed for Danmark, idet de bl.a. har implikationer for det danske realkreditsystem. Emnerne er beskrevet i bilag 1.

Der er ikke lagt op til, at ECOFIN træffer beslutning om pakken (udover de nævnte tiltag om kreditorhierarki, IFRS9 og statslige eksponeringer jf. ovenfor).

Kriterier for medregning af forpligtigelser i nedskrivningsegne passiver (BRRD)

Krav om nedskrivningsegne passiver (NEP-krav og TLAC, jf. nedenfor) skal opfyldes af instrumenter, der skal kunne nedskrives eller konverteres til egentlig kernekapital (bail-in), fx aktiekapital, hvis et institut bliver nødlidende.

Kommissionen foreslår en række kriterier for, hvilke typer af forpligtigelser (passiver), der kan medregnes i nedskrivningsegne passiver, herunder at passiverne skal have en løbetid på mindst et år. Disse kriterier skal generelt skabe sikkerhed for, at passiverne er til rådighed og kan nedskrives eller konverteres, hvis behovet opstår. Kommissionen foreslår også en liste med typer af forpligtigelser, som ikke kan medregnes i opgørelsen af nedskrivningsegne passiver. Det er fx almindelige bankindsud omfattende af indskydergaranti og passiver med bagvedliggende sikkerhed, fx realkreditobligationer.

Det fremhæves bl.a. i rapporten, at der er bred støtte blandt EU-landene til at tilføje en overgangsbestemmelse til Kommissionens forslag, så allerede udstedte passiver kan indgå i opgørelsen af de nedskrivningsegne passiver, såfremt de er udstedt før en given dato og i øvrigt opfylder nærmere fastlagte betingelser. Der ved sikres en gradvis overgang til de nye regler.

Regler vedr. beføjelser til hjem- og værtslande (CRR, BRRD)

Kommissionen foreslår nogle ændringer i den balance, som vedrører beføjelser til hjem- og værtslande for datterselskaber af udenlandske kreditinstitutter. Et hjemland er et EU-land, hvor moderselskabet af et kreditinstitut er etableret. Et værtsland er et andet EU-land, hvor et datterselskab til moderselskabet i et andet EU-land er etableret.

Kommissionen foreslår bl.a., at tilsynsmyndigheder, som fører tilsyn med koncernforbundne moder- og datterselskaber beliggende i flere EU-lande, får mulighed for at undtage datterselskaber fra kapital- og likviditetskrav (krav vil fortsat

skulle opfyldes af moderselskabet for hele koncernen). I praksis vil det kun være den fælles tilsynsmyndighed i bankunionen (ECB/SSM), der i givet fald får mulighed herfor, da SSM er den eneste myndighed, der i dag fører tilsyn med koncernforbundne moder- og datterselskaber i flere EU-lande på samme tid. Kommissionen foreslår også, at en garanti fra et moderselskab til et datterselskab kan anvendes til at efterleve NEP-kravet og kan træde i stedet for, at datterselskabet selv har tilstrækkeligt med nedskrivningseggede passiver.

Forslaget søger derved at understøtte en mere effektiv kapital- og likviditetsstyring i grænseoverskridende kreditinstitutter.

I fremskridtsrapporten fremhæves det, at en række EU-lande, som er værtslande for datterselskaber af udenlandske kreditinstitutter, har udtrykt bekymring for Kommissionens forslag vedr. mulige undtagelser af datterselskaber fra kapital- og likviditetskravene. Det fremhæves, at et flertal af lande støtter at fastholde de nuværende regler fremfor Kommissionens forslag, mens andre lande gerne ser forslaget drøftet yderligere. Formandskabet har på den baggrund lagt op til at beholde de gældende regler, dvs. hvor der ikke er mulighed for den af Kommissionen foreslåede undtagelse. Det fremhæves, at en række lande, inkl. værtslandene, er imod forslaget om at garantier kan træde i stedet for nedskrivningseggede passiver, mens andre lande er villige til at overveje dette videre.

4. Europa-Parlamentets holdning

Europa-Parlamentet er medlovgiver på de fremsatte forslag, og vil skulle fastlægge sin holdning hertil. Europa-Parlamentet har endnu ikke fastlagt sin holdning til forslagene.

5. Nærhedsprincippet

Kommissionen fremfører, at idet forslagene supplerer allerede eksisterende EU-lovgivning, er det mest hensigtsmæssigt med foranstaltninger på EU-niveau.

Det er regeringens foreløbige vurdering, at forslaget er i overensstemmelse med nærhedsprincippet, da det er nødvendigt med ensartede regler for at sikre lige konkurrencevilkår i EU.

6. Gældende dansk ret og forslagets konsekvenser herfor

CRD IV er generelt implementeret i lov om finansiel virksomhed med tilhørende bekendtgørelser. Vedtagelse af Kommissionens forslag til ændring af CRR og CRD IV forventes at medføre ændringer i lov om finansiel virksomhed og tilhørende bekendtgørelser. Forslaget til revision af BRRD forventes at indebære ændringer i lov om finansiel virksomhed og lov om restrukturering og afvikling af visse finansielle virksomheder.

7. Økonomiske konsekvenser

Statsfinansielle konsekvenser

Forslagene forventes ikke at have direkte statsfinansielle konsekvenser. Forslagene vil bidrage til en mere robust finansiel sektor, der bedre vil kunne modstå nye finansielle kriser med potentielle statsfinansielle konsekvenser.

Samfunds- og erhvervsøkonomiske konsekvenser

Forslagene kan have samfunds- og erhvervsøkonomiske konsekvenser. Det bemærkes, at det generelt kan have hensigtsmæssige samfunds- og erhvervsøkonomiske effekter at adressere risici i den finansielle sektor, som ikke i tilstrækkeligt omfang måtte være håndteret i den eksisterende regulering. Omvendt kan der være ulemper ved nogle af tiltagene, afhængig af den præcise udformning af tiltagene, herunder henset til særlige forretningsmodeller som fx dansk realkredit. Konsekvenserne vil således afhænge af den nærmere udformning af tiltagene.

8. Høringer

Der henvises til grund- og nærhedsnotater om revision af CRR/CRD IV samt om revision af BRRD for høringssvar til forslagene.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

EU-landene støtter generelt formålet med forslagene. Landene har tilkendegivet støtte til arbejdet med forslagene ifm. vedtagelsen af en køreplan om bankunionen på ECOFIN 17. juni 2016. Landene har forskellige holdninger til indholdet af forslagene og udformningen af de konkrete krav. For en lang række elementer har der i forhandlingerne endnu ikke været tilbunds gående drøftelser, og de enkelte landes positioner er derfor endnu ikke afklaret.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen forventer at tage formandskabets fremskridtsrapport til efterretning.

Regeringen støtter generelt formålet med forslagene om at styrke kreditinstitutters robusthed og den finansielle stabilitet, kreditformidling, vækst og beskæftigelse.

Regeringen finder det af største vigtighed, at forslag til at implementere globale standarder i EU, herunder Basel-standarder, tager hensyn til særlige europæiske forhold og velfungerende forretningsmodeller, fx dansk realkredit. Der vurderes at være nogle positive takter i Kommissionens forslag, herunder ift. gearingskrav, kravet om stabil finansiering (NSFR), samt at kravet om nedskrivningsegne passiver (TLAC) (se bilag 1 for uddybning af disse forslag). Regeringen arbejder for, at Kommissionens forslag her fastholdes.

Regeringen finder det centralt, at de risikobaserede kapitalkrav fortsat udgør ryggraden i kapitalkravsreguleringen i EU. Krav til kreditinstitutters kapital bør generelt afspejle risici på institutternes eksponeringer. Det vil bidrage til en fornuftig risikostyring i kreditinstitutter, hvor eksponeringer med større risiko medfører højere kapitalkrav og omvendt.

Regeringen støtter ikke Kommissionens foreslåede ændringer vedr. mulighederne for at undtage datterselskaber fra kapital- og likviditetskrav, idet forslaget vurderes at kunne indebære finansielle stabilitetsrisici i værtslande for datterselskaber af udenlandske kreditinstitutter.

Regeringen er som udgangspunkt skeptisk over for forslaget om, at udstedelse af passiver, der kan anerkendes som nedskrivningsegne, delvist kan erstattes med garantier, da der alt andet lige er større sikkerhed for, at indbetalte nedskrivningsegne passiver vil være til stede i en tabs- og restruktureringssituation sammenlignet med garantier, hvor der ikke foretages betalinger før en eventuel aktivering.

Der henvises til grund- og nærhedsnotater om CRR/CRD IV oversendt til Folketingets Europaudvalg 28. februar 2017 og revision af BRRD oversendt 22. januar 2017 for en uddybende beskrivelse af regeringens holdning til forslagene.

11. Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Der henvises til samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg forud for ECOFIN 6. december 2016, hvor ECOFIN havde en første drøftelse af lovgivningspakken. Grund- og nærhedsnotat om CRR/CRD IV er oversendt til Folketingets Europaudvalg 28. februar 2017. Grund- og nærhedsnotat om revision af BRRD er oversendt 22. januar 2017.

Bilag 1: Udvalgte emner i pakken af forslag af særlig vigtighed for Danmark

De nedenfor beskrevne emner er generelt af betydelig vigtighed for Danmark, herunder idet de har implikationer for det danske realkreditsystem. Det bemærkes, at emnerne endnu ikke har været substansdrøftet i forhandlingerne.

Revision af markedsrisikoreglerne (CRR) – gennemførelse af Basel-standard

Kommissionens forslag indeholder en revision af markedsrisikoreglerne. Der foreslås ændringer af reglerne for opgørelse af markedsrisiko og indførelse af nye metoder, der er mere risikofølsomme. Ændringen har ligeledes til formål at sikre en mere ensartet behandling af finansielle instrumenter på tværs af metoder. Forslaget skal ses i lyset af anbefalinger fra Basel-komiteén på området.

Markedsrisikoreglerne fastlægger overordnet, at institutternes kapitalkrav bl.a. skal afhænge af den markedsrisiko, som kreditinstitutterne påtager sig.²² Markedsrisiko er en samlet betegnelse for risikoen for tab på grund af ændringer i kurser på finansielle instrumenter, fx aktier og obligationer, som institutterne holder i deres handelsbeholdninger. Handelsbeholdningen omfatter positioner, hvor institutterne aktivt handler mhp. at opnå afkast på køb og salg.

Kommissionen foreslår en overgangsbestemmelse, så de øgede krav vedr. markedsrisiko indføres med 65 pct. (dvs. der gives en rabat på 35 pct. af kravet – en ”flad indfasning”) over en periode på tre år efter ikrafttrædelsestidspunktet, som efterfølger en forberedelsesperiode på to år, hvor reglerne endnu ikke er trådt i kraft. Dvs. ifølge Kommissionens forslag går der fem år fra forslagets vedtagelse, til reglerne er fuldt indfaset. Kommissionen har ifølge forslaget mulighed for at forlænge indfasningen ved en delegeret retsakt.

Med indførelsen af de nye markedsrisikoregler vil kapitalbelastningen generelt blive højere, herunder for kreditinstitutters beholdninger af realkreditobligationer (covered bonds), fx danske realkreditobligationer. Det skyldes bl.a., at realkreditobligationer tildeles en risikovægt på 2 pct. En risikovægt er udtryk for risikoen forbundet med en eksponering og er højere jo højere risiko og omvendt. Risikovægten for realkreditobligationer på 2 pct. er lavere end den risikovægt, der foreslås af Basel-Komiteén, som er 4 pct.

Forslaget indebærer også, at kapitalbelastningen ved opgørelsen af valutarisici mellem institutternes aktiver og passiver i EUR og DKK øges. Danmark fører fastkurspolitik overfor euroen inden for rammerne af det europæiske valutakurs-samarbejde (Exchange Rate Mechanism – ERM II). Forslaget anerkender, at valutakursrisikoen ift. euroen er mindre inden for rammerne af ERM II, hvor DKK behandles som en af de valutaer, hvor risikoen for valutakursudsving ift. euroen er mindst. DKK følger dog EUR endnu tættere end det, som ERM II forpligter til. Forslaget tager derfor ikke fuldt højde for den danske fastkurspolitik. Det medfører, at kapitalkravet bliver højere for kreditinstitutters eksponeringer i EUR, end det ville være, såfremt forslaget tog fuldt højde for fastkurspolitikken.

---

²² Et kreditinstituts gennemsnitlige risikovægt afhænger af tre risikotyper; kreditrisiko, markedsrisiko og operationel risiko, hvoraf kreditrisikoen generelt vejer tungest.

Gearingskrav (CRR) – gennemførelse af Basel III-standard

Kommissionen foreslår, at der indføres et gearingskrav til kreditinstitutter, dvs. et minimumskrav til et kreditinstituts kernekapital (bestående af egentlig kernekapital, fx aktiekapital, tillagt hybrid kernekapital) ift. instituttets samlede ikke-risikovægtede eksponeringer, fx udlån (det såkaldte eksponeringsmål). Formålet med et gearingskrav er at sikre et minimum af kernekapital i et institut, uafhængigt af risikoen på eksponeringerne.

Kommissionen foreslår på linje med Basel-komitéen et gearingskrav på 3 pct. for kreditinstitutter generelt. Kommissionen lægger op til, at der i lyset af internationale drøftelser i Basel-komitéen evt. indføres et højere gearingskrav for globale systemisk vigtige kreditinstitutter (G-SIFI's).

Gearingskravet er tænkt som et supplement til og bagstopper for det risikobaserede kapitalkrav (som er forhøjet med CRR/CRD IV, hvor de højere kapitalkrav indføres frem mod 2019), hvor kapitalkravet afhænger af risikoen på fx udlån.

Gearingskravet skal ifølge Kommissionens forslag gælde på både institutniveau (dvs. fx for penge- og realkreditinstitutter hver for sig) og koncernniveau (dvs. for penge- og realkreditinstitutter samlet, hvor de indgår i en finansiel koncern), ligesom det er tilfældet for de risikobaserede kapitalkrav.

Krav om stabil finansiering (NSFR) (CRR) – gennemførelse af Basel III-standard

Kommissionen foreslår, at der indføres et krav om stabil finansiering (NSFR) til kreditinstitutter. NSFR skal generelt sikre, at institutternes udlån og andre aktiver i højere grad er finansieret af finansieringskilder med tilstrækkelig lange løbetider. Kravet skal konkret sikre, at kreditinstitutter til enhver tid kan fortsætte deres forretningsaktiviteter, herunder de eksisterende udlån, mindst 1 år ud i fremtiden uden at skulle tilføre ny finansiering. Formålet er at undgå, at kreditinstitutter kommer i en klemme, hvor de har vanskeligt ved at få adgang til kortsigtet finansiering, som det fx var tilfældet ved udbruddet af den seneste finansielle krise. Forslaget følger en standard fra Basel-komitéen. NSFR skal ifølge Kommissionens forslag gælde på både institutniveau og på koncernniveau.

Ifølge Basel-komitéens NSFR-standard skal den såkaldt 'tilgængelige' stabile finansiering svare til eller være større end den 'nødvendige' stabile finansiering.

'Tilgængelig' stabil finansiering opgøres ud fra institutternes passivside på balancen. De enkelte finansieringskilder tildeles en vægt efter, hvor stabile de kan siges at være. En finansieringskilde kan være realkreditobligationer, indlån og kapital. Hovedreglen er, at jo kortere restløbetid et passiv har, desto mindre stabil finansiering vurderes passivet at bidrage med.

'Nødvendig' stabil finansiering opgøres ud fra instituttets aktivside på balancen ud fra en vurdering af, hvor omsættelige (likvide) de enkelte aktiver (fx statsobligationer, kontanter og udlån, herunder realkreditudlån for et realkreditinstitut) vurderes

at være. Hovedreglen er, at jo mere likvidt et aktiv er, desto mindre stabil finansiering er instituttet nødt til at skaffe for at finansiere det.²³

Kommissionens forslag giver mulighed for, at aktiver og passiver på nogle betingelser kan anses for såkaldt indbyrdes afhængige. Det er ifølge forslaget fx en mulighed for danske realkreditlån, hvor realkreditlån og realkreditobligationer har samme løbetid. Det skal ses i lyset af den direkte sammenhæng mellem et realkreditlån og de realkreditobligationer, som er udstedt for at finansiere lånet.

Forslaget giver også mulighed for, at realkreditlån, der er finansieret med korte realkreditobligationer (rentetilpasningslån) kan anses for indbyrdes afhængige, såfremt de bl.a. er omfattet af en ikke-diskretionær løbetidsforlængelse, dvs. tvungen løbetidsforlængelse såfremt nogle på forhånd fastlagte betingelser er opfyldte. Det element er indeholdt i den danske refinansieringslov fra 2014. Kommissionens forslag anerkender derfor den danske refinansieringslov.²⁴ Det er den kompetente tilsynsmyndighed (i Danmark Finanstilsynet), som skal give tilladelse til, at realkreditobligationer- og lån anses for indbyrdes afhængige.

Når realkreditlån og -obligationer anses for indbyrdes afhængige, så medregnes de ikke i NSFR, og dermed undtages de reelt fra NSFR. Det vurderes at gøre det betydeligt mindre udfordrende for danske realkreditinstitutter at leve op til NSFR.

Krav om tabsabsorberende passiver (TLAC) (CRR, BRRD)

Kommissionen foreslår, at der indføres et krav til kreditinstitutter om at holde et vist niveau af nedskrivningseggede passiver. Forslaget følger af en standard fra Financial Stability Board, FSB (finansielt forum for G20-lande). Standarden regulerer 'tabsabsorberende kapacitet' (TLAC – Total Loss-Absorbing Capacity). TLAC er et krav til omfanget af nedskrivningseggede passiver, som banker skal have på deres balancer, og som kan nedskrives eller konverteres til egentlig kernekapital (bail-in), såfremt instituttet bliver nødlidende. FSB lægger op til, at kravet alene skal gælde for globalt systemiske banker (G-SIFI's).

TLAC er en minimumsstandard, hvor de enkelte jurisdiktioner/lande kan sætte højere krav, hvis de ønsker det. Kravet skal indføres fra 2019 og TLAC skal – når fuldt indfaset i 2022 – mindst svare til det højeste af enten 18 pct. af et instituts risikovægtede eksponeringer eller 6,75 pct. af et instituts ikke-risikovægtede eksponeringer. Kravet vil kunne opfyldes med både gælds- og kapitalinstrumenter, herunder instrumenter som indgår i kapitalgrundlaget (egentlig kernekapital mv.).

---

²³ Således tildeles fx statsobligationer en vægt (faktor) på 0 pct. af eksponeringens pålydende, hvilket indebærer, at sådanne aktiver ikke kræver stabil finansiering. Tilsvarende tildeles de mest højlikvide realkreditobligationer, som defineret i LCR forordningen, en vægt på 7 pct. af eksponeringens pålydende. Dvs. højlikvide realkreditobligationer vil kræve mere stabil finansiering end statsobligationer, som ikke kræver stabil finansiering.

²⁴ Refinansieringsloven bringer klarhed over, hvad der skal ske, når en refinansiering af realkreditobligationer fejler eller renten stiger meget mellem refinansieringer. Refinansieringsloven indebærer, at løbetiden på korte realkreditobligationer, som finansierer realkreditlån med længere løbetid, automatisk forlænges, hvis en refinansiering af korte realkreditobligationer fejler, eller hvis renten på obligationerne forventes at stige voldsomt (med mere end 5 pct.-point sammenlignet med seneste refinansiering). Loven bidrager dermed til stabil finansiering af variabelt forrentede realkreditlån.

Forslaget indfører TLAC i EU og indebærer på linje med anbefalingen fra FSB, at TLAC alene skal gælde for europæiske G-SIFI's og ikke øvrige kreditinstitutter.²⁵ For øvrige kreditinstitutter vil der gælde det i EU allerede vedtagne lignende krav om nedskrivningsegne passiver (NEP-krav), som fastsættes individuelt af tilsynsmyndighederne. Kommissionen foreslår bl.a. mhp. at sikre overensstemmelse, at NEP-kravet ligesom TLAC skal være et krav baseret på både de risikovægtede og de ikke-risikovægtede eksponeringer. Iht. de gældende regler udmåles NEP-kravet på grundlag af de ikke-risikovægtede eksponeringer.

Ændring af reglerne for individuelle solvensbehov mv. (søjle II-krav) (CRD IV)

Kommissionens forslag vedrører ændringer i rammerne for opgørelse af kreditinstitutters individuelle solvensbehov (søjle II-kravet).

Det individuelle solvensbehov fastsættes for hvert enkelt kreditinstitut mhp. at dække individuelle risici for instituttet, som ikke er dækket af kravet til minimumskapital på 8 pct. af de risikovægtede aktiver (de såkaldte søjle I-krav).

Forslaget indebærer bl.a. en mere ensartet opgørelse af solvensbehovet. Overordnet indebærer forslaget i et vist omfang en mere begrænset national fleksibilitet til at fastsætte søjle II-kravet mod en mere fælles og ensartet europæisk tilgang.

Forslaget indebærer, at søjle II-kravet fremadrettet alene skal baseres på en mikroprudentiel tilgang (dvs. med afsæt i de individuelle institutters risici), og ikke systemiske og makroprudentielle risici (dvs. risici relevant for institutterne bredt, fx relateret til boligmarkedet), som skal håndteres gennem andre værktøjer.

---

²⁵ Nordea er eneste nordiske kreditkoncern, som aktuelt er udpeget som G-SIFI iht. EU-reglerne.

Dagsordenspunkt 6: Rådskonklusioner om nødlidende lån

KOM-dokument foreligger ikke.

1. Resumé

Rådet nedsatte i sommeren 2016 en arbejdsgruppe, som fik til opgave at udarbejde en rapport, der gør status på problemet med den store mængde nødlidende lån (NPL – Non Performing Loans) i nogle EU-lande, samt kommer med forslag til tiltag der kan bidrage til at løse problemet. Arbejdsgruppens udkast til rapport foreligger nu. ECOFIN ventes 16. juni at vedtage rådskonklusioner om rapporten og det videre arbejde med at nedbringe mængden af NPL i EU.

Danmark støtter generelt arbejdet og konklusionerne.

2. Baggrund

ECOFIN vedtog i juni 2016 en køreplan for færdiggørelsen af bankunionen. Handlingsplanen forudsiger at arbejdet fortsætter ad to spor. For det første skal der arbejdes med såkaldt risikoreduktion, dvs. tiltag til at reducere risici i det europæiske banksystem. For det andet skal der arbejdes med såkaldt risikodeling, dvs. tiltag til at forstærke sikkerhedsnettene på EU-plan i tilfælde af et EU-lands finansielle sektor kommer ud i en krise, særligt en fælles indskydergaranti.

Som led i arbejdet med risikoreduktion, blev det besluttet at nedsætte en arbejdsgruppe, som skal udarbejde en rapport, der skal gøre status på NPL-problemet i EU, samt fremlægge forslag til, hvordan omfanget af disse kan nedbringes signifikant og vedvarende. Arbejdsgruppens udkast til rapport foreligger nu.

3. Formål og indhold

Rapporten, som ventes offentliggjort, giver en status på NPL-situationen i EU, forklarer, hvorfor NPL kan udgøre et problem, gennemgår forskellige EU- og ikke-EU-landes erfaringer med at reducere omfanget af nødlidende lån og gennemgår det igangværende arbejde med at håndtere problemet i EU. Rapporten præsenterer derudover en række mulige yderligere tiltag, på nationalt og på EU-niveau, som vil kunne bidrage til at adressere problemet.

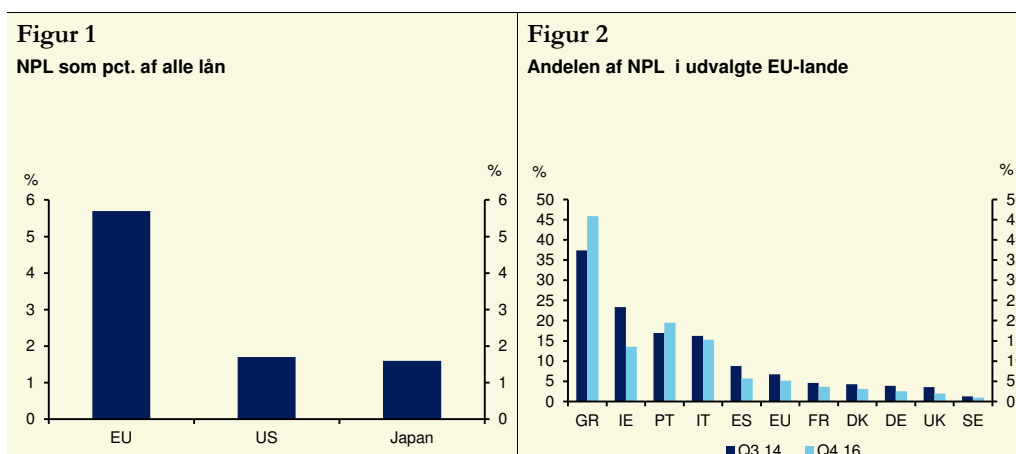
Status på NPL-problemet

Rapporten viser, at europæiske kreditinstitutter som følge af finanskrisen har en betydelig andel udestående lån, som er blevet nødlidende²⁶. Ved udgangen af 2016 var der således ca. 990 mia. euro nødlidende lån i EU, hvilket svarer til ca. 5,1 pct. af det udestående lånevolumen, og ca. 6,7 pct. af EU's bruttonationalprodukt (BNP). Det er betydeligt højere end i USA og Japan, hvor andelen af NPL i de samlede lån var på hhv. 1,7 pct. og 1,6 pct. ved udgangen af 2015, jf. figur 1.

---

²⁶ Den Europæiske Bankmyndigheds (EBA) definition af nødlidende lån er primært lån (og potentielt andre former for gældsbeviser), hvorpå en betaling er mindst 90 dage forsinket (kvantitative kriterie), eller hvor det er usandsynligt, at lånet vil blive tilbagebetalt, uden at banken bliver nødt til gøre krav på hele eller dele af den sikkerhed, som låneren har stillet (kvalitativt kriterie).

Der er dog en meget betydelig forskel i andelen af nødlidende lån i forskellige EU-lande, jf. figur 2. Problemet er koncentreret i en række syd- og central- og øst-europæiske lande. I Grækenland er over 45 pct. af alle lån således nødlidende, og andelen i Portugal og Italien er på ca. hhv. 20 og 15 pct. Samlet set er det 10 lande, som har NPL-andele på over 10 pct. af de udestående lån. Omvendt er der flere EU-lande, som ikke har noget nævneværdigt problem med nødlidende lån, herunder Tyskland, Frankrig, UK og Danmark. Det ses også, at andelen af nødlidende lån i EU er faldet støt fra 6,7 pct. i 3. kvartal 2014 til 5,1 pct. i 4. kvartal 2016, og udviklingen går således overordnet, men langsomt, i den rigtige retning. Dog ses det også, at problemet er forværret i nogle af krise-landene.

Anm.: Figur 1: Tal for udgangen af 2015. Tallene er formentlig ikke fuldt sammenlignelige, da der kan være forskel på hvordan man definerer nødlidende lån i hhv. EU, USA og Japan. Figur 2: Udover de viste lande, har også Cypern, Slovenien, Rumænien, Ungarn, Bulgarien og Croation NPL-andele på over 10 pct. point.

Kilde: Alle tal er taget fra Rådsarbejdsgruppens rapport.

Drinkræfter bag udviklingen i andelen af NPL

Det fremgår af rapporten, at der både er konjunkturmæssige og strukturelle faktorer til grund for udviklingen i andelen af nødlidende lån i de forskellige lande. De lande, som har været hårdest ramt af krisen, har typisk nu den højeste andel af nødlidende lån. Strukturelle faktorer synes dog også at spille en vis rolle. Det kan fx være, hvor hurtigt konkurssituationer håndteres via det juridiske system, da der er høje administrationsomkostninger forbundet med årelange konkursprocedurer, og nutidsværdien for banken af den stillede sikkerhed på lånet falder, jo længere tid det tager at overtage den. Lange konkursprocedurer vil alt andet lige indebære en højere volumen af udestående nødlidende lån, da der kan nå at ophobe sig en større mængde af disse før de nedbringes. Det kan også handle om, hvor meget pres tilsynsmyndighederne lægger på kreditinstitutter for at håndtere nødlidende lån.

Negative konsekvenser af store mængder NPL

Der kan være flere grunde til at en stor andel nødlidende lån i et lands banksystem kan være et problem. Bl.a. kan tab på lånene og de høje administrative omkostninger forbundet med NPL svække bankerne, og gøre det sværere for dem at give lån til sunde virksomheder og husholdninger.

Det kan også medføre tvivl om bankernes generelle sundhedstilstand og den finansielle stabilitet i landet, hvilket bidrager til at skabe usikkerhed og derved er dårligt for den økonomiske aktivitet. Desuden kan det gøre det sværere for centralbankerne at styre inflationen med deres pengepolitiske instrumenter, fordi svækkede kreditinstitutter i mindre grad reagerer på centralbankernes renteændringer gennem ændringer i kreditgivningen.

Udvalgte landes erfaringer med håndtering af NPL-problemer

Rapporten gennemgår bl.a. Irlands og Spaniens erfaringer fra krisen ift. håndtering af den store mængde nødlidende lån i disse lande i kølvandet på bristede boligbobler. Begge lande har for at håndtere problemet taget en bred række instrumenter i brug. Begge lande rekapitaliserede proaktivt deres banksektor (inden for rammerne af EU-statsstøttereglerne), og begge lande har reformeret deres insolvens-lovgivning. Begge lande oprettede også specialiserede offentlige eller semi-offentlige virksomheder til administration af NPL (en slags 'dårlige banker', også kaldt Asset Management Companies, AMC). Disse opkøbte bankernes dårlige lån, og således skabte større tiltro til bankernes sundhedstilstand og samlede de dårlige lån i en virksomhed specialiseret i at håndtere og afvikle disse over en længere tidshorizont, end muligt for bankerne selv. Senere vedtagelser af direktivet om genopretning og afvikling af banker (BRRD) har dog ændret på rammerne for sådanne arrangementer. Generelt vil bankernes kreditorer skulle tage tab først – såkaldt bail-in. Det vil med fordel kunne afklares, hvilket spillerum AMC'er har inden for BRRD. I Danmark har reglerne siden bankpakke 3 (vedtaget i 2010) været på linje med BRRD - tab allokeres til aktionærerne og kreditorerne.

Igangværende EU-initiativer mod NPL

Rapporten peger bl.a. på initiativer, der har til formål at forbedre lovgivningerne på insolvensområdet i EU. Det drejer sig om et direktivforslag til præventiv restrukturering af virksomheder i fare for insolvens, og om en igangværende benchmarkinganalyse af udfaldene af EU-landenes nationale insolvensprocedurer. Direktivforslaget forhandles aktuelt i regi af RIA-ministerrådet. Rapporten nævner også et øget tilsynsmæssigt pres fra Den Fælles Tilsynsmekanisme (SSM) på banker inden for bankunionen ift. rettidig håndtering af NPL. Endvidere nævnes den kommende implementering i EU af nye internationale regnskabsstandarder (IFRS9), som vil give banker øget incitament til at håndtere NPL rettidigt.

Mulige yderligere tiltag mod NPL

Rapporten præsenterer en række mulige yderligere indsatsområder opdelt i fire kategorier: Tilsyn, insolvens, sekundære markeder for NPL og restrukturering af banker. Disse tiltag er afspejlet i udkastet til rådskonklusionerne.

Tilsyn

Et stærkt fokus på NPL-problemet hos tilsynsmyndighederne, og pres på bankerne for at håndtere disse, fremgår som en vigtig faktor i at løse NPL-problemet.

Rapporten og rådskonklusionerne foreslår derfor en række yderligere tiltag på tilsynsområdet:

- A) Kommissionen opfordres til i sommeren 2017 at give sin fortolkning af den relevante EU-lovgivning fsva. tilsynsmyndighedernes beføjelser til at stille krav til bankers hensættelser på NPL (da der er uklarhed herom).
- B) Kommissionen opfordres endvidere til, i regi af den igangværende revision af kapitalkravsdirektivet (CRD IV) og kapitalkravsforordningen (CRR), at stille forslag til lovgivningsmæssige minimumskrav til hensættelser på nye NPL.

Disse tiltag har til formål i højere grad at sigte efter at give tilsynsmyndighederne de nødvendige redskaber til at føre ordentligt tilsyn med bankernes håndtering af NPL, og at der fra tilsynsmyndighedernes side i højere grad kan gives incitamentet specifikt for banker med høje niveauer af NPL til at få håndteret disse proaktivt.

- C) SSM opfordres til, sammen med de nationale tilsynsmyndigheder, fra udgangen af 2018, at implementere en tilpasset version af de offentliggjorte NPL-vejledninger (for de største banker under SSM's direkte tilsyn) også for mindre banker.
- D) Den Europæiske Banktilsynsmyndighed (EBA) opfordres til, senest i sommeren 2018, at udsende vejledninger om NPL, på linje med SSM's, som skal gælde for alle banker i hele EU.
- E) EBA opfordres til, senest i sommeren 2018, at udsende generelle vejledninger fsva. bankers udlånsstandarder, vedr. fx vurderinger af kreditværdighed, bankernes interne processer og transparens ifm. långivning osv.

Formålet med disse tiltag er at sikre sundere udlånsstandarder, risikostyring og intern ledelse i bankerne, for at forebygge en fremtidig ophobning af NPL. Formålet er endvidere at sikre en højere grad af tilsynsmæssig konvergens i EU på området, således at der bliver udført et konsistent tilsyn med NPL i EU på tværs af landene og på tværs af bankerne.

- F) Det Europæiske Systemiske Risikoråd (ESRB) opfordres til, ved udgangen af 2018, at udvikle makroprudentielle tiltag til at forebygge systemisk opbyggelse af NPL i EU-landenes bankssystemer.

Sådanne tiltag kan medvirke til at forebygge en fremtidig ophobning i NPL af større omfang.

Insolvens

Hensigtsmæssigt indrettede insolvens-regimer, hvor fx konkursprocedurer kan gennemføres inden for en overskuelig tidshorisont, fremhæves som en vigtig strukturel faktor til at forebygge opbyggelsen af NPL og håndtere konsekvenserne heraf. Rapporten og rådskonklusionerne foreslår derfor en række yderligere tiltag på insolvensområdet:

- A) Kommissionen opfordres til ved udgangen af 2017, at offentliggøre detaljerede resultater af den benchmarking øvelse af EU-landenes insolvensregimer, der har fundet sted, samt at styrke fokus på insolvens-reformer i det europæiske semester.
- B) EU-landene opfordres endvidere til ved udgangen af 2018, at foretage gensidige evalueringer ("peer-review") af hinandens insolvens-regimer.

Det umiddelbare formål med disse tiltag på er at øge den politiske opmærksomhed om konsekvenserne af uhensigtsmæssige rammer for insolvens. På længere sigt er det målet, at dette skal medføre forbedringer i EU-landenes insolvensregimer.

- C) Kommissionen til at analysere muligheden for at udvikle et fælles frivilligt EU-instrument for lån med sikkerhed til virksomheder.

Målet med dette forslag er, at kreditorer, der har givet lån med sikkerhed til virksomheder, skal have større sikkerhed for at den stillede sikkerhed hurtigt kan beslaglægges i tilfælde af konkurs, uden at denne type kreditorer skal fanges lange insolvensprocedurer.

Sekundære markeder for NPL

Eksistensen af velfungerende sekundære markeder for NPL, hvor banker kan videresælge NPL til andre banker eller investorer, kan bidrage til at løse NPL-problemer. Rapporten og rådskonklusionerne foreslår derfor en række yderligere tiltag for at styrke de sekundære markeder for NPL:

- A) EBA og andre kompetente myndigheder opfordres til, ved udgangen af 2018, at implementere styrkede offentliggørelseskrav til banker ift. information om kvaliteten af bankernes aktiver, herunder deres nødlidende lån.
- B) EBA opfordres til, ved udgangen af 2017, at vedtage vejledninger om, hvilke informationer, banker bør have til rådighed om deres lån, dvs. vejledninger om data-kvalitet internt i bankerne.

En barriere for at sekundære markeder for NPL kan fungere optimalt er asymmetrisk information, dvs. at køber og sælger af lånene typisk ikke har samme information om lånenes kvalitet. Det kan få potentielle købere til at holde sig helt væk – hvis de reelt ikke ved, hvad det er de køber. Det første foreslåede tiltag bidrager til at mindske denne asymmetri. Det andet foreslåede tiltag er en forudsætning for, at det første kan opnås, og vil generelt også styrke bankernes interne NPL-håndtering.

- C) EBA, Den Europæiske Centralbank (ECB) og Kommissionen opfordres til, ved udgangen af 2017, at foreslå tiltag, der kan styrke data-infrastrukturen for sekundære markeder for NPL, herunder at overveje oprettelsen af såkaldte centraliserede platforme, der køber og sælger NPL.

- D) Kommissionen opfordres til, sammen med andre relevante EU-institutioner, ved udgangen af 2017, at udarbejde en skabelon for, hvordan AMC'er må se ud, i overensstemmelse med statsstøttere reglerne og med den EU-lovgivningsmæssige ramme på området.
- E) Kommissionen opfordres til senest i sommeren 2018, at udvikle en EU-tilgang til, hvordan man kan fjerne barrierer for at banker kan skille sig af med deres NPL, samt fjerne barrierer for at andre banker og ikke-banker derefter må købe og eje disse NPL.

Formålet med disse tiltag er i højere grad at standardisere og centralisere NPL-markedet, hvilket kan underbygge at en bredere investorbasis vil deltage og derved skabe større likviditet på markedet.

Restrukturering af banker

Rapporten fremhæver, at en velkapitaliseret banksektor alt andet lige i højere grad er i stand til selv at håndtere tab på NPL, og derfor i stand til hurtigt at anerkende disse og få håndteret problemet. Rådskonklusionerne anbefaler overordnet, men uden specifikke tiltag, at EU-landene bør understøtte den nødvendige restrukturering af den europæiske banksektor, ved at håndtere ikke-levedygtige banker, og ved at forbedre banksektorens grænseoverskridende aktiviteter og diversifikation.

Rådskonklusionerne opfordrer EU-landene til hver sjette måned at gøre status på NPL-problemet samt på fremgang i ovennævnte tiltag mod NPL.

4. Europa-Parlamentets holdning

Europa-Parlamentet har ikke udtalt sig om rapporten.

5. Nærhedsprincippet

Ikke relevant.

6. Gældende dansk ret og lovgivningsmæssige konsekvenser

Hverken rapporten eller rådskonklusionerne har i sig selv lovgivningsmæssige konsekvenser.

7. Økonomiske konsekvenser

Statsfinansielle konsekvenser

Hverken rapporten eller rådskonklusionerne har i sig selv statsfinansielle konsekvenser.

Samfundsøkonomiske konsekvenser

Hverken rapporten eller rådskonklusionerne har i sig selv samfundsøkonomiske konsekvenser. En reduktion af de udestående mængder NPL kan medvirke til at mindske den usikkerhed for den finansielle stabilitet, som store mængder NPL kan medføre. Dette kan bidrage til at understøtte finansiell stabilitet og vækst, primært i de lande, som er hårdest ramt af NPL-problemer, men også i mindre grad i andre EU-lande.

Erhvervsøkonomiske konsekvenser

Hverken rapporten eller rådskonklusionerne har i sig selv erhvervsøkonomiske konsekvenser. En reduktion af de udestående mængder NPL kan medvirke til at skabe større tiltro til banksektoren, primært i de lande som er hårdest ramt af NPL-problemer, men også i mindre grad i andre EU-lande.

8. Høring

Sagen har ikke været i ekstern høring.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Generelt ventes der opbakning til rapporten og til rådskonklusionerne.

Generelt er der forskelle i EU-landenes syn på, hvordan BRRD og statsstøtterege-
lterne bør fortolkes i forbindelse med løsningen af NPL-problemer i de lande, der
har størst problemer.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen støtter, at de EU-lande der har størst NPL-problemer aktivt søger at
få løst disse. Regeringen støtter generelt også relevante initiativer på EU-plan, der
kan bidrage til at sikre, at der i hele EU er gode rammer for at håndtere de nuvæ-
rende NPL-problemer, samt forebygge en eventuel fremtidig ophobning af NPL.
Det kan fx være ved at sikre at der i alle EU-lande er hensigtsmæssigt indrettede
og velfungerende insolvens-regimer.

Fsva. de konkrete rådskonklusioner kan regeringen overordnet støtte disse, selv-
om den foreslåede tidsplan forekommer optimistisk. Regeringen finder det væ-
sentligt at sikre, at ny regulering har et klart rationale og give reel merværdi sam-
menlignet med den store mængde af tiltag, som allerede er gennemført som op-
følgning på krisen. Regeringen vil forholde sig til konkrete forslag, hvis og når
disse fremsættes. Regeringen lægger stor vægt på, at alle tiltag på EU-plan og på
nationalt plan skal overholde statsstøtteregele og BRRD.

11. Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Folketingets Europaudvalg er ikke tidligere blevet orienteret om rapporten og
rådskonklusionerne.

Dagsordenspunkt 7: Bekæmpelse af terrorfinansiering

KOM(2016)50

1. Resume

Kommissionen offentliggjorde 2. februar 2016 en handlingsplan vedr. bekæmpelse af terrorfinansiering, og ECOFIN vedtog rådskonklusioner herom 12. februar 2016. Konklusionerne lægger op til, at Kommissionen halvårligt skal redegøre for fremskridtene i handlingsplanen for Rådet – seneste status var på ECOFIN 6. december 2016. På ECOFIN 16. juni 2017 ventes igen en status for implementering af handlingsplanen.

Fra dansk side støtter man generelt formålet med initiativerne i Kommissionens handlingsplan.

2. Baggrund

Kommissionen offentliggjorde 2. februar 2016 en handlingsplan vedr. bekæmpelse af terrorfinansiering. På ECOFIN 12. februar 2016 blev der vedtaget rådskonklusioner om handlingsplanen.

Konklusionerne lægger bl.a. op til, at Kommissionen halvårligt skal redegøre for fremskridtene i handlingsplanen for Rådet. Første status var 17. juni 2016 og anden status 6. december 2016. På ECOFIN 16. juni 2017 ventes Kommissionen igen at give en status for implementeringen af handlingsplanen.

3. Formål og indhold

Kommissionens handlingsplan sigter overordnet efter at gøre det sværere for terrororganisationer og deres bagmænd at rejse og flytte midler, samt at gøre det lettere at identificere og opspore terrorister vha. data om finansielle aktiviteter. Handlingsplanen lægger bl.a. op til en målrettet styrkelse af hvidvaskdirektivet og andre retsakter, samt en række tiltag der ikke kræver lovgivning.

For et overblik over tiltagene og status herpå henvises til bilag 1. For en nærmere gennemgang af indholdet af Kommissionens handlingsplan henvises til samlenotat forelagt Folketingets Europaudvalg forud for ECOFIN 12. februar 2016.

4. Europa-Parlamentets holdning

Europa-Parlamentet skal ikke udtale sig.

5. Nærhedsprincippet

Ikke relevant.

6. Gældende dansk ret og lovgivningsmæssige konsekvenser

Orienteringen har ingen konsekvenser for gældende dansk ret.

Der henvises til samlenotat forelagt Folketingets Europaudvalg forud for ECOFIN 12. februar 2016 for en nærmere gennemgang af gældende dansk ret på området.

7. Økonomiske konsekvenser

Orienteringen har ingen økonomiske konsekvenser. De enkelte forslag i handlingsplanen kan have økonomiske konsekvenser, som vil blive vurderet nærmere i forbindelse med behandlingen af de konkrete forslag.

8. Høring

Sagen har ikke været i ekstern høring.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

De øvrige lande ventes at tage orienteringen til efterretning. Der er generelt støtte til handlingsplanen om bekæmpelse af terrorfinansiering, og opbakning fra landene til at se på nye tiltag til bekæmpelse af terrorfinansiering og hvidvask. Samtidig er der også opmærksomhed på, at tiltagene skal være afbalancerede og proportionale.

10. Regeringens generelle holdning

Fra dansk side støtter man generelt arbejdet med bekæmpelsen af terrorfinansiering. Det er samtidig vigtigt at sikre en balance mellem en effektiv bekæmpelse af terrorfinansiering og andre hensyn, herunder innovation og vækst og grundlæggende rettigheder, ligesom der bør være klar merværdi i forhold til gældende regler på området, herunder 4. hvidvaskdirektiv som endnu ikke er implementeret i alle landene.

11. Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen om Kommissionens handlingsplan af 2. februar 2016 har tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg til orientering forud for ECOFIN 12. februar 2016, ECOFIN 17. juni 2016 og ECOFIN 6. december 2016.

Bilag – oversigt over Kommissionens handlingsplan vedr. Bekæmpelse af terrorfinansiering

Kommissionens handlingsplan om bekæmpelse af terrorfinansiering indeholder blandt andet initiativer indenfor følgende emner:

1. Forhindre overførelse af midler og afdække finansiering af terrorisme

- Implementering af 4. hvidvaskdirektiv inden udgangen af 2016, dvs. før fristen 26. juni 2017. Status: En række EU-lande er fortsat ved at implementere 4. hvidvaskdirektiv. Folketinget vedtog hvidvaskloven 2. juni 2017.
- Udarbejde EU-sortliste for at identificere højrisikotredjelande med strategiske udfordringer ift. bekæmpelse af hvidvask og terrorfinansiering. Status: Kommissionen vedtog 14. juli 2016 en delegeret retsakt med sortliste.
- Offentliggøre rapport med overstatslig risikovurdering af hvidvask og terrorfinansiering, samt anbefalinger til EU-landene ift. at tackle de pågældende risici. Status: Første rapport ventes offentliggjort medio 2017.
- Revision af hvidvaskdirektivet²⁷ ift.: 1) at omfatte virtuel valuta og anonyme betalingskort, samt en skærpelse af kundekendskabskravene (der forpligter virksomheder til at indhente tilstrækkelig viden om kunden, når der etableres forretningsforbindelse, og før transaktioner kan gennemføres), 2) oprettelse af centrale registre over bank- og betalingskonti, og 3) tilpasse FIU's (financial intelligent units) adgang til og udveksling af oplysninger; og styrke samarbejde mellem disse. Status: Kommissionen præsenterede forslag til revision af hvidvaskdirektivet 5. juli 2016 som der blev opnået enighed om i ECOFIN 20. december 2016. Der pågår aktuelt trilogforhandlinger med sigte på at afslutte forhandlingerne inden for det aktuelle formandskab (dvs. inden 1. juli 2017).
- Forbedre EU's gennemførelse af FN's indefrysingsforanstaltninger, herunder gennem bedre informationsudveksling mellem EU og FN. Status: Afventer status fra Kommissionen.
- Øge EU-landenes, Kommissionens, EU-Udenrigstjenestens og de økonomiske aktørers kapacitet til at udveksle oplysninger om udfordringer ifm. gennemførelsen af restriktive foranstaltninger, herunder informationsudveksling om nye opførelser på FN's lister, via databasen over finansielle sanktioner. Status: Afventer status fra Kommissionen.
- Undersøge muligheden for et selvstændigt retligt instrument, der vil gøre det muligt for andre myndigheder at foretage bredere søgninger i registre over bank- og betalingskonti i forbindelse med andre undersøgelser uden for anvendelsesområdet for direktivet om bekæmpelse af hvidvask. Status: Afventer udspil fra Kommissionen.

---

²⁷ Det bemærkes, at forslaget også indeholder tiltag om indsamling og udveksling af information om de reelle ejere af selskaber, trusts mv., som imidlertid ikke fremgik af Kommissionens handlingsplan.

2. Andre initiativer, der skal supplere den eksisterende lovgivning

- Forslag om harmonisering af strafbare handlinger og strafferetlige sanktioner indenfor hvidvask og terrorfinansiering. Status: Kommissionen fremsatte 21. december 2016 forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om strafferetlig bekæmpelse af hvidvaskning af penge. Forslaget er på dagsordenen for rådsmødet (retlige og indre anliggender) 8.-9. juni 2017 med henblik på at opnå en generel indstilling. Forslaget er omfattet af retsforbeholdet.
- Forslag om bekæmpelse af ulovlige kontantbevægelser. Status: Kommissionen fremsatte forordningsforslag i december 2016, som pt behandles i Rådet(konkurrenceevne).
- EU-ordning for indefrysning af terroristers aktiver i hht. artikel 75 i TEUF. Status: Afventer status fra Kommissionen.
- Styrke gensidige anerkendelse af indefrysnings- og konfiskationskendelser vedr. udbytte af strafbare handlinger. Status: Kommissionen fremsatte 21. december 2016 et forslag til en forordning om gensidig anerkendelse af indefrysnings- og konfiskationskendelser. Forslaget drøftes på nuværende tidspunkt på arbejdsgruppeniveau i regi af Rådet(retlige og indre anliggender). Forslaget er omfattet af det danske retsforbehold.
- Evt. et europæisk system, som supplerer den eksisterende samarbejdsaftalen mellem EU og USA om Terrorist Finance Tracking Programme (TFTP). Status: Kommissionen ventes at komme med sin vurdering medio 2017.

3. Målettet bekæmpelse af kilderne til terrorfinansiering

- Forslag, der øger toldmyndighedernes beføjelser og samarbejde og imødegår finansieringen af terrorisme gennem varehandel. Status: Forslag ventes fremsat i løbet af 2017.
- Forslag om bekæmpelse af ulovlig handel med kulturgoder. Status: Forslag ventes fremsat medio 2017.
- En EU-handlingsplan om ulovlig handel med vilde dyr og planter. Status: Handlingsplanen vedtaget af Kommissionen i februar 2016.

4. Den eksterne dimension

- Iværksætte projekter med teknisk bistand til lande i Mellemøsten og Nordafrika, for at bekæmpe den ulovlige handel med kulturgoder. Status: Afventer status fra Kommissionen.
- Øge støtten til tredjelandes arbejde med at opfylde UNSCR's retlige krav og Financial Action Task Force (FATF) anbefalinger. Status: Pågår.
- Støtte lande i Mellemøsten, Nordafrika og Sydøstasien mhp. at overvåge, afbryde og afskære finansieringen af terrorisme. Status: Afventer status fra Kommissionen.
- Udbygge samarbejdet med tredjelandspartnere om udveksling af oplysninger mhp. lister i forbindelse med autonome EU-foranstaltninger til bekæmpelse af terrorisme. Status: Pågår.

Dagsordenspunkt 8: Midtvejsevaluering af kapitalmarkedsunionen

KOM-dokument foreligger ikke.

1. Resumé

Kommissionen ventes 7. juni at offentliggøre sin midtvejsevaluering af kapitalmarkedsunionen, der blev lanceret i september 2015. Udover at gøre status på det hidtidige arbejde, forventes Kommissionen i forbindelse med midtvejsevalueringen også at foreslå nye tiltag. På ECOFIN 16. juni ventes Kommissionen at præsentere sin midtvejsevaluering, og der ventes derefter en generel drøftelse.

Hensigten med kapitalmarkedsunionen er at skabe mere velfungerende og integrerede kapitalmarkeder i EU, hvilket bl.a. skal gøre det lettere for særligt små og mellemstore virksomheder at finansiere sig og investere på tværs af EU-landene, og derved bidrage til vækst og beskæftigelse i EU. Initiativet er en central prioritet på det finansielle område for Kommissionen og EU-landene. Danmark støtter generelt arbejdet med at fremme en kapitalmarkedsunion i EU.

2. Baggrund

Kommissionen offentliggjorde 30. september 2015 en handlingsplan for etableringen af en kapitalmarkedsunion i EU. Det endelige mål er at styrke EU-landenes økonomier, fremme investeringerne og skabe beskæftigelse. En styrket kapitalmarkedsunion vil kunne bidrage hertil ved bl.a. at gøre det lettere for særligt små og mellemstore virksomheder (SMV'er) at finansiere sig og for husholdninger og investorer at investere på tværs af EU-landene. Kommissionen foretog mellem 20. januar og 17. marts 2017 en offentlig høring i forbindelse med midtvejsevalueringen. Regeringen afgav svar hertil.

Kapitalmarkedsunionen er reelt en samlebetegnelse for en lang række forskellige tiltag på det finansielle område, som alle bidrager til at udvide det indre marked for finansielle ydelser i EU. Visse af disse tiltag er allerede vedtaget, mens andre først ventes fremsat i løbet af de næste måneder og år. Kommissionen forventes i forbindelse med midtvejsevalueringen også at foreslå nye tiltag.

Lovforslag på området fremsættes af Kommissionen og behandles generelt af Rådet og Europa-Parlamentet efter den almindelige EU-beslutningsprocedure.

3. Formål og indhold

Kommissionens har indtil videre foreslået eller bebudet 33 tiltag i forbindelse med kapitalmarkedsunionen, *jf. bilag 1*. Nogle af de væsentligste lovforslag er:

- Fremsatte lovforslag: En revision af prospektdirektivet, en revision af forordningerne om europæiske venturekapitalfonde og sociale iværksætterfonde, den såkaldte sekuriseringspakke, forslag vedr. virksomheders insolvens og restruktureringsprocedurer, forslag til reducerede kapitalkrav for lån til SMV'er og investeringer i infrastrukturprojekter samt forslag, der skal fremme egenkapitalfinansiering af investeringer.

- Forventede fremtidige lovforslag: En fælles EU-ramme for personlige pensionsprodukter og forslag vedr. dækkede obligationer, dvs. såkaldte ”covered bonds”, der bl.a. inkluderer danske realkreditobligationer.

Fremsatte lovforslag

De væsentligste lovforslag, som Kommissionen allerede har fremsat, er flg.:

- A. Revision af prospektdirektivet:** Rådet og Europa-Parlamentet vedtog 16. maj 2017 om et kompromisforslag, der skal gøre det mindre byrdefuldt at udarbejde prospekter for især SMV’er, udstedere, der hyppigt foretager udbud, og udstedere, der i forvejen har deres værdipapirer optaget på en børs el. lign. De fleste elementer i forslaget træder i kraft i løbet af 2019.
- B. Revision af forordningerne om europæiske venturekapitalfonde og sociale iværksætterfonde (EuVECA/EuSEF):** Rådet og Europa-Parlamentet enedes 30. maj 2017 om et kompromisforslag om en revision af forordningerne for disse investeringsfonde, der hovedsageligt skal investere i små og mellemstore virksomheder, samt i såkaldte sociale iværksættere. Forslaget ventes vedtaget formelt inden for den nærmeste fremtid. Forslaget skal gøre det nemmere at investere i disse virksomheder, og dermed lette deres adgang til finansiering.
- C. Sekuriteringspakken:** Rådet og Europa-Parlamentet enedes 30. maj 2017 om et kompromisforslag om sekuriteringspakken. Forslaget ventes vedtaget formelt inden for den nærmeste fremtid. Sekuriteringer indebærer, at fx bankers udlån til virksomheder ”ompakkes” til målrettede værdipapirer, der kan sælges til interesserede investorer, og herefter muliggøre, at bankerne kan iværksætte nye udlån. Det ene forslag i pakken samler de eksisterende EU-regler om sekuriteringer i én forordning, og etablerer samtidig et nyt regelsæt for såkaldte STS-sekuriteringer (der opfylder visse krav om at være simple, transparente og standardiserede). Det andet forslag i pakken ændrer reglerne vedrørende kapitalkrav for kreditinstitutter mv., så institutter, som udsteder og investerer i sekuriteringer, der opfylder STS-kravene, kan opnå lavere kapitalkrav i forbindelse hermed. Formålet med forslagene er overordnet at genstarte det europæiske marked for udstedelser af sekuriteringer og understøtte fx nye SMV-udlån.
- D. Forslag vedr. insolvens- og restruktureringsprocedurer:** Kommissionen fremsatte 22. november 2016 et forslag vedr. virksomheders restrukturering i forbindelse med insolvens. Kommissionen finder, at nationale forskelle i rammer for insolvens skaber juridisk usikkerhed og barrierer for, at kreditorer (fx banker, ejere af virksomhedens obligationer etc.) kan geninddrive deres fordringer og virksomheders gæld kan restruktureres. Den store forskel i de nationale insolvenslovgivninger og -procedurer udgør således en barriere for udvikling af et paneuropæisk kapitalmarked, da

investorer skal vurdere investeringsrisici ifm. insolvens for hvert EU-land de investerer i. Forslaget behandles nu i Rådet i sin RIA-formation.

- E. Reducerede kapitalkrav for lån til SMV'er og investeringer i infrastrukturprojekter:** Kommissionen fremsatte 23. november 2016 forslag til en revision af kapitalkravsdirektivet (CRD IV) og kapitalkravsforordningen (CRR). I den forbindelse foreslog Kommissionen at sænke de kapitalkrav for kreditinstitutter, der knyttes til deres lån til SMV'er og til deres investeringer i infrastrukturprojekter. Det skal øge tilskyndelsen til at låne ud til SMV'er og infrastrukturprojekter. Forslagene forhandles nu i Rådet.
- F. Tilskyndelse til egenkapitalfinansiering af investeringer:** Kommissionens forslag af 25. oktober 2016 om en fælles selskabsskattebase for EU-landene (CCTB – Common Corporate Tax Base)²⁸ indeholder bl.a. elementer, der skal adressere den forvridning af virksomhedernes finansiering, der følger af den favorable skattemæssige behandling af gældsfinansiering (renteomkostninger ved gældsfinansiering kan fradrages ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst, mens der typisk ikke er fradrag for omkostninger ved egenkapitalfinansiering). Det vil ifølge Kommissionen bidrage til at øge europæiske virksomheders egenkapitalfinansiering, herunder tilskynde til finansiering via aktiemarkederne mv. og udvikle paneuropæiske kapitalmarkeder. Kapitalmarkederne er relativt underudviklede i EU ift. USA.

Forventede fremtidige forslag:

De væsentligste lovforslag, som Kommissionen har bebudet at den vil fremsætte, er flg.:

- A. EU-ramme for personlige pensionsopsparingsprodukter:** Kommissionen ventes 28. juni 2017 at fremsætte forslag til en fælles EU-ramme for et standardiseret pensionsprodukt som vil kunne sælges i alle EU-landene. Dette vil potentielt kunne styrke det indre marked for personlige pensionsopsparingsprodukter.
- B. Forslag vedr. 'dækkede obligationer' (såkaldte "covered bonds", herunder fx danske realkreditobligationer):** Kommissionen har gennemført en høring om en mulig fælles EU-ramme for dækkede obligationer. Der ventes et lovinitiativ for at understøtte udviklingen af markeder for dækkede obligationer i EU i starten af 2018. Det ventes at være baseret på erfaringer fra allerede velfungerende nationale markeder, såsom den danske realkreditmodel.

---

²⁸ Kommissionen er også kommet med et separat forslag til hvordan EU-landene skal organisere "konsolideringen" af grænseoverskridende virksomheders selskabsskat (CCCTB – Common Consolidated Corporate Tax Base). Konsolidering vil betyde at en virksomhed vil betale selskabsskat baseret på dens samlede indkomst i EU, og ikke i hvert land baseret på virksomhedens indkomst i landet. Selskabsskatteindtægterne vil derefter fordeles mellem EU-landene på basis af en fordelingsnøgle.

Derudover er det muligt at Kommissionen i forbindelse med midtvejsevalueringen vil bebude nye forslag. Det kunne bl.a. være et lovinitiativ for at fjerne reguleringsmæssige og administrative barrierer for den grænseoverskridende distribution af investeringsfonde. Det kan også fx være tiltag, der skal styrke det indre marked for Fintech²⁹, tiltag der skal forbedre håndteringen af problemer forbundet med nødlidende lån i EU, og tiltag der skal styrke Den Europæiske Værdipapir- og Markedstilsynsmyndigheds (ESMA) beføjelser i lyset af Brexit.

4. Europa-Parlamentets holdning

Europa-Parlamentet støtter generelt arbejdet med en kapitalmarkedsunion og arbejder på de nævnte konkrete forslag, som allerede er fremsat.

5. Nærhedsprincippet

Ikke relevant.

6. Gældende dansk ret og lovgivningsmæssige konsekvenser

Kommissionens midtvejsevaluering har i sig selv ingen konsekvenser for gældende dansk ret. Konsekvenserne af de enkelte forslag, der måtte blive fremsat som led i kapitalmarkedsunionen, vil skulle vurderes selvstændigt.

7. Økonomiske konsekvenser

Statsfinansielle konsekvenser

Kommissionens midtvejsevaluering har i sig selv ingen statsfinansielle konsekvenser. Konsekvenserne af de enkelte forslag, der måtte blive fremsat som led i kapitalmarkedsunionen, vil skulle vurderes selvstændigt.

Samfundsøkonomiske konsekvenser

Kommissionens midtvejsevaluering har i sig selv ingen samfundsøkonomiske konsekvenser. Konsekvenserne af de forslag, der måtte blive fremsat som led i kapitalmarkedsunionen, vil skulle vurderes selvstændigt. I det omfang arbejdet med kapitalmarkedsunionen realiserer et mere integreret kapitalmarked i EU vil det have positive samfundsøkonomiske konsekvenser.

Erhvervsøkonomiske konsekvenser

Kommissionens midtvejsevaluering har i sig selv ingen erhvervsøkonomiske konsekvenser. Konsekvenserne af de forslag, der måtte blive fremsat som led i kapitalmarkedsunionen, vil skulle vurderes selvstændigt. Det overordnede hensyn med kapitalmarkedsunionen er at bidrage til øget vækst og beskæftigelse.

8. Høring

Kommissionen foretog mellem 20. januar og 17. marts 2017 en offentlig høring i forbindelse med midtvejsevalueringen, og regeringen afgav svar hertil. Regeringens høringssvar blev oversendt til Folketinget den 3. april 2017.

---

²⁹ Fintech-branchen består af virksomheder, der benytter moderne teknologi og innovation til at konkurrere i markedet for traditionelle finansielle ydelser.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der er bred opbakning til kapitalmarkedsunionen, og der ventes også generel støtte til Kommissionens midtvejsevaluering. Det skal bl.a. ses i lyset af, at kapitalmarkedsunionen er et initiativ, der generelt vil kunne levere konkrete resultater og løsninger på udfordringer for borgere og virksomheder i EU, og dermed er en vigtig del af EU's fokus efter Brexit.

10. Regeringens generelle holdning

Fra dansk side støttes generelt arbejdet med en kapitalmarkedsunion for alle EU-lande, der ventes at styrke det finansielle indre marked og fremme nye finansieringsmuligheder for virksomheder. Der tages stilling til de konkrete forslag i takt med, at de fremsættes. Fra dansk side lægges der i den forbindelse vægt på, at nye initiativer har merværdi, er proportionale og er baseret på tilstrækkelige konsekvensanalyser.

Fra dansk side følges særligt Kommissionens arbejde med en mulig fælles EU-ramme for dækkede obligationer tæt. Fra dansk side er der stor fokus på, at et evt. lovgivningsinitiativ på området kan rumme centrale elementer af det danske realkreditsystem. Det er som udgangspunkt positivt, at der fra Kommissionen og Rådets side er lagt op til, at eventuelle initiativer skal baseres på og tage hensyn til eksisterende velfungerende markeder, fx dansk realkredit.

11. Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Folketingets Europaudvalg er senest blevet orienteret om kapitalmarkedsunionen generelt forud for ECOFIN 6. oktober 2015.

Bilag 1 – Oversigt over tiltag ifm. kapitalmarkedsunionen

Tabel 1

Kommissionens handlingsplan til en kapitalmarkedsunion – planlagte initiativer frem til 2019

Hensigt/formål	Udvalgte konkrete initiativer	Tidspunkt
Vækstinitiativer – styrke finansieringen af virksomheder		
Styrke venturekapital og egenkapitalfinansiering	Forslag til såkaldte venturekapital-funds of funds som Kommissionen vil skyde penge i. Ansøgninger er modtaget.	2017
	Revision af lovgivning vedr. venturekapitalfonde og sociale entreprenørskabsfonde	Enighed mellem EP og Rådet i trilog 30. maj 2017.
Overvinde informationsbarrierer for investeringer i SMV'er	Undersøgelse om skatteincitamenter til venturekapital og investorer som har fokus på at støtte nystartede virksomheder (såkaldte business angels)	Analyse igangsat
	Styrket tilbagemelding (feedback) fra banker, som har givet afslag på SMV'ers ansøgning om lån	Diskussioner med relevante aktører igang
	Kortlægning af den eksisterende lokale eller nationale støtte- og rådgivningskapacitet i hele EU for at fremme bedste praksis	Igangsat
Fremme innovative former for finansiering	Undersøge, hvordan paneuropæiske informationssystemer kan udvikles eller støttes	Vil følge ovenstående
	Løbende dialog med crowdfunding-industrien.	2017
	Udarbejde en koordineret tilgang til fondes oprettelse af lån og vurdere mulighederne for en fremtidig EU-ramme	ESMA anbefaling modtaget april 2016
Lettere adgang for virksomheder til finansiering via finansielle markeder		
Styrke adgang til finansielle markedspladser	Forslag til revision af prospektdirektivet	Er vedtaget.
	Evaluere regulatoriske barrierer i EU for SMV'ers notering på finansielle markedspladser, herunder vækstmarkeder	Kommissionsrapport i 2017
	Evaluere virksomhedsobligationsmarkeder i EU med fokus på, hvor likviditeten kan forbedres	Ekspertgruppes skriver rapport til september 2017
Styrke egenkapitalfinansiering	Afhjælpe skævheder mellem beskatning af gæld og aktier, som en del af lovforslaget om et fælles selskabsskattegrundlag (CCTB)	Er fremsat. Forhandles nu i Rådet.
Fremme af langsigtede investeringer, investeringer i infrastruktur og bæredygtige investeringer		
Styrke investeringer i infrastruktur	Justering af kalibreringer i Solvens II-direktivet med henblik på forsikringssektorens investeringer i infrastruktur og europæiske langsigtede investeringsfonde	Justering fandt sted i april 2016.
	Gennemgå kapitalkravsforordningen (CRR) for kreditinstitutter og ændre kapitalkravene på investeringer i infrastrukturprojekter	Forhandles nu i Rådet.
Sikre konsistens i EU's regelsæt om finansielle tjenesteydelser	Opfordring fra Kommissionen til indsendelse af dokumentation om den samlede virkning af den finansielle regulering vedtaget efter krisen	Opfølgning fra Kommissionen afventes
Styrkelse af investeringer fra detail- og institutionelle investorer		
Øge valgmulighederne og konkurrencen for finansielle produkter i detailledet	Grønbog om finansielle tjenesteydelser i detailledet og forsikring	Handlingsplan fremsat 23. marts 2017.
Hjælpe private investorer med at gøre en bedre handel	Vurdering af EU's markeder for investeringsprodukter i detailledet	Resultat af analyse ventes slut-2017.
Støtte af opsparing til pension	Vurdering af mulighederne for en ramme for at etablere europæiske personlige pensionsordninger	Lovforslag ventes 28. juni 2017.
Udvide mulighederne for institutionelle investorer og fondsforvaltere	Vurdering af den tilsynsmæssige behandling af egenkapital og gæld i private selskaber under Solvens II	Forberedende arbejde undervejs.
	Høring om de væsentligste hindringer for investeringsfondes grænseoverskridende salgsaktivitet	Høring afsluttet 2. oktober 2016.

Tabel 1 - fortsat

Kommissionens handlingsplan til en kapitalmarkedsunion – planlagte initiativer frem til 2019

Hensigt/formål	Udvalgte konkrete initiativer	Tidspunkt
Løfte bankernes evne til at understøtte økonomien som helhed		
Styrkelse af lokale finansielle netværk	Udvide muligheden for, at medlemsstater kan tillade andelslånkasser uden for kapitalkravsdirektivet og kapitalkravsforordningen	Forhandles nu i Rådet.
Etablere EU securitiseringsmarkeder	Forslag til simple, transparente og standardiserede securitiseringer og revision af kapitalkravene for bankers beholdninger af securitiseringer	Enighed mellem EP og Rådet i trilog 30. maj 2017.
Understøtte bankers finansiering af økonomien i bred forstand	Høring om en EU-ramme for covered bonds (dækkede obligationer) og lignende strukturer til SMV-lån	Høring afsluttet og analyse iværksat.
Lette grænseoverskridende investeringer		
Fjerne nationale hindringer for grænseoverskridende investeringer	Rapport om nationale hindringer for kapitalens frie bevægelighed	Rapport vedtaget på ECOFIN i maj 2017.
Forbedre markedsinfrastruktur til grænseoverskridende investeringer	Målttede tiltag vedrørende ejendomsretlige problemer vedrørende værdipapirer og virkninger for tredjepart af overdragelsen af fordringer	Lovforslag på vej.
	Gennemgå fremskridt med hensyn til fjernelse af tilbageværende barrierer for grænseoverskridende clearing og afvikling af værdipapirtransaktioner.	Høring ventes igangsat i Q2 2017.
Fremme konvergens i insolvensbehandling	Konkurslovgivning - Lovgivningsmæssigt forslag om præventiv restrukturering fremsat 22. november 2016; Benchmarking af låneindrivelsesordninger (herunder insolvens) er igangsat.	Lovforslaget forhandles i Rådet. Resultater af benchmarkinganalyse ventes i 2017.
Fjerne grænseoverskridende skattemæssige hindringer	Bedste praksis og adfærdskodeks for procedurer for fritagelse for kildeskat	Adfærdskodeks ventes vedtaget i første halvdel af 2018.
	Undersøgelse om diskriminerende skattemæssige hindringer i forbindelse med pensionsfondes og livsforsikringssekskabers grænseoverskridende investeringer	Resultat forventes i september 2017
Styrke den tilsynsmæssige konvergens og kapacitetsopbygning på kapitalmarkedet	Strategi om tilsynsmæssig konvergens for at bidrage til, at det indre marked for kapital kommer til at fungere bedre	Gennemførelsen af ESMA's første årlige arbejdsprogram om tilsynskonvergens er iværksat. Igangværende drøftelser om udarbejdelsen af arbejdsprogrammet for 2017 om tilsynsmæssig konvergens.
	Hvidbog om ESA'ernes finansiering og forvaltning	Forberedende arbejde i gang med henblik på vedtagelse af en hvidbog.
	Teknisk bistand til medlemsstaterne med henblik på at støtte kapitalmarkedets kapacitet	Europa-Parlamentet og Rådet vedtager EPSR-forordningen. Igangværende samarbejde med medlemsstaterne om at identificere prioriterede områder for teknisk bistand.
Finansiell stabilitet	Gennemgå EU's makroprudentielle rammer	Den offentlige høring blev indledt den 1. august 2016; opfølgning ventes i 2017

Dagsordenspunkt 9: Forberedelse af DER: Landeanbefalinger mv.

KOM(2017)501-527

1. Resume

Der skal på ECOFIN 16. juni opnås enighed om Rådets udtalelser om EU-landenes stabilitets- og konvergensprogrammer og nationale reformprogrammer for 2017 samt landespecifikke anbefalinger.

Kommissionens udkast til landespecifikke anbefalinger afspejler de overordnede økonomisk-politiske prioriteter for EU i 2017 som angivet i Kommissionens vækstundersøgelse af 16. november 2016 samt landespecifikke udfordringer identificeret i Kommissionens landerapporter af 22. februar 2017. Herudover afspejles Rådets anbefalinger til euroområdet som helhed for 2016, som blev vedtaget på ECOFIN 21. marts 2017, i de landespecifikke anbefalinger til de enkelte eurolande. Landeanbefalingerne afspejler endvidere for 12 lande, i varierende grad, specifikke behov for korrektion af makroøkonomiske ubalancer.

Kommissionen lægger for mange lande op til finanspolitiske anbefalinger om overholdelse af reglerne i Stabilitets- og Vækstpagten. Flere lande anbefales produktivitetforbedrende tiltag, herunder reformer af produkt- og servicemarkederne og flere lande anbefales arbejdsmarkedsreformer. Der er endvidere et fokus på fremme af investeringer i anbefalingerne til flere lande.

Kommissionen foreslår én anbefaling til Danmark, som går på at øge konkurrencen i den indenlandske orienterede servicesektor.

2. Baggrund

EU-landene fremlægger hvert år senest i april stabilitets- eller konvergensprogrammer (SCP) og nationale reformprogrammer (NRP).

Stabilitets- og konvergensprogrammerne (programmer for henholdsvis eurolande og ikke-eurolande) fremlægger det enkelte lands mål og økonomisk-politiske tiltag vedr. udviklingen i de offentlige finanser på kort og mellemlang sigt samt mål for finanspolitikens langsigtede holdbarhed. Programmerne redegør for landenes planer for overholdelse af reglerne i Stabilitets- og Vækstpagten, herunder efterlevelse af eventuelle henstillinger om at bringe underskuddet under 3 pct. af BNP, samt landenes fremskridt mod deres mellemfristede mål for den strukturelle saldo (MTO). Ikke-eurolandene redegør desuden for deres penge- og valutakurspolitik.

De nationale reformprogrammer redegør dels for landenes opfølgning på EU's landeanbefalinger fra 2016 dels for udviklingen i igangsatte og eventuelle nye tiltag for at bidrage til opfyldelsen af Europa 2020-strategiens overordnede mål vedr. beskæftigelse, forskning, innovation, energi, uddannelse og social inklusion.

Kommissionen offentliggør efterfølgende i maj sine udkast til Rådets landespecifikke anbefalinger for 2017 og udtalelse om nationale reformprogrammer og landenes stabilitets- og konvergensprogrammer. Kommissionens udkast til udtalelser og anbefalinger er bl.a. baseret på landenes programmer og Kommissionens landerapporter fra februar, herunder vurderingen af, hvorvidt landene oplever makroøkonomiske ubalancer. Kommissionens udkast drøftes mhp. enighed på ECOFIN 16. juni om rådsudtalelser og landeanbefalinger³⁰. Herefter endosserer DER landeanbefalingerne, hvorefter de vedtages formelt på ECOFIN 11. juli.

Vedtagelse af landeanbefalinger og udtalelser om landenes nationale reformprogrammer har hjemmel i traktatens artikel 121 stk. 2 og artikel 148, stk. 4. For så vidt angår anbefalinger på baggrund af processen vedr. makroøkonomiske ubalancer, har dette endvidere hjemmel i forordning 1176/2011. Vedtagelse af udtalelse om stabilitets- og konvergensprogrammer har hjemmel i Stabilitets- og Vækstpagtens forordning 1466/97 som senest ændret ved forordning 1175/2011.

3. Formål og indhold

Kommissionen offentliggjorde 22. maj 2017 udkast til Rådets landeanbefalinger for 2017 og Rådets udtalelser om landenes stabilitets- og konvergensprogrammer og nationale reformprogrammer for 2017³¹.

Kommissionens udkast til landespecifikke anbefalinger afspejler de enkelte EU-landes specifikke udfordringer identificeret i Kommissionens landerapporter for 2017 (offentliggjort 22. februar 2017) samt de overordnede økonomisk-politiske prioriter for EU i 2017 som fremført i den årlige vækstundersøgelse 2017 (offentliggjort 16. november 2016) om fremme af investeringer, gennemførelse af strukturreformer og ansvarlig finanspolitik. Herudover afspejles Rådets anbefalinger til euroområdet som helhed for 2017 (vedtaget på ECOFIN 21. marts 2017) i landeanbefalingerne til de enkelte eurolande. Landeanbefalingerne afspejler endvidere for 12 lande, i varierende grad, specifikke behov for korrektion af makroøkonomiske ubalancer. Kommissionen har vurderet, at der eksisterer *alvorlige* ubalancer i seks af de 12 lande med makroøkonomiske ubalancer (Bulgarien, Frankrig, Kroatien, Italien, Portugal og Cypern). Kommissionen annoncerede i februar, at den ville vurdere ambitionsniveauet af Italiens, Cyperns og Portugals nationale reformprogrammer og på den baggrund vurdere, om der skulle tages yderligere skridt under makroudbalanceprocedurens korrigerende arm overfor de tre lande. Efter en vurdering af de tre landes programmer har Kommissionen nu konkluderet, at der ikke er behov for en yderligere skærpelse af makroudbalanceproceduren i de tre lande.

Se *bilag 1* for overblik og kategorisering af Kommissionens anbefalinger til de enkelte lande, *bilag 2* for kategoriseringen af makroudbalancer i EU-landene samt *bilag 3* for en redegørelse for Kommissionens udkast til landespecifikke anbefalinger.

---

³⁰ Anbefalinger og udtalelser vedr. arbejdsmarkeds- og socialpolitik drøftes mhp. enighed i EPSCO 15.-16. juni 2017.

³¹ Kommissionen har offentliggjort udkast til anbefalinger og programudtalelser for alle EU-lande på nær Grækenland, der som programland ikke er underlagt processerne under det europæiske semester.

Kommissionen lægger for mange lande op til anbefalinger til finanspolitikken. For Belgien, Irland, Italien, Ungarn, Polen, Portugal, Slovenien, Slovakiet, Storbritannien, Rumænien, Letland, Østrig, Finland, Estland, Cypern, Kroatien og Litauen som er i den *forebyggende* del af Stabilitets- og Vækstpagten og endnu ikke lever op til deres mellemfristede mål for struktursaldoen, lægges der op til anbefalinger om strukturelle budgetforbedringer³². For Spanien og Frankrig, der er underlagt den *korrigerede* del af Stabilitets- og Vækstpagten, afspejler anbefalingerne behovet for at overholde bestemmelserne i proceduren for uforholdsmæssigt store underskud. Flere lande anbefales endvidere at tage hensyn til både at understøtte den igangværende genopretning og til at sikre finanspolitisk holdbarhed i tilrettelæggelsen af finanspolitikken. Der er i anbefalingerne til Kroatien, Litauen, Luxembourg, Portugal, Polen, Slovenien og Østrig også et fokus på at effektivisere og/eller styrke holdbarheden af pensionssystemerne. Nogle anbefalinger har fokus på at styrke de finanspolitiske rammer eller kontrollen med offentlige udgifter, herunder anbefalinger til Belgien, Kroatien, Portugal, Frankrig og Spanien. Tyskland og Nederlandene anbefales at benytte finanspolitikken til at understøtte den indenlandske efterspørgsel. Tyskland anbefales endvidere at fremme offentlige investeringer, særligt i infrastruktur, uddannelse og forskning. Bulgarien, Tjekkiet, Danmark, Luxembourg, Malta og Sverige modtager ikke direkte anbefalinger til finanspolitikken. Se endvidere *bilag 4* for en oversigt over Kommissionens udkast til finanspolitiske anbefalinger.

Mange lande modtager også anbefalinger til reformer der vedrører arbejdsmarkedet, uddannelse og socialpolitik. Anbefalingerne er af forskellig karakter, men sigter overordnet på at nedbringe ledighed, øge beskæftigelsen og sikre robuste og inklusive arbejdsmarkeder og sociale politikker. Anbefalingerne går bl.a. på at bekæmpe arbejdsmarkedssegmentering og øge effektiviteten af den aktive arbejdsmarkedspolitik, herunder i Belgien, Bulgarien, Irland, Italien, Litauen, Ungarn, Portugal og Rumænien. Der er i flere anbefalinger også et fokus på tiltag, der kan styrke integrationen af udsatte grupper på arbejdsmarkedet, herunder i Tyskland, Nederlandene, Tjekkiet, Østrig, Frankrig og Finland. Flere lande modtager anbefalinger om at styrke social inklusion, herunder i form af anbefalinger om at forbedre uddannelsesmuligheder for udsatte grupper, sikre bedre adgang til børnepasning samt sikre ligeløn. Det er bl.a. tilfældet i Østrig, Bulgarien, Estland, Spanien, Ungarn, Rumænien, Slovakiet og Italien. Flere lande modtager også anbefalinger relateret til uddannelse og opkvalificering af arbejdsstyrken, herunder i Østrig, Belgien, Bulgarien, Spanien, Frankrig, Litauen, Kroatien, Rumænien, Slovakiet og Storbritannien. Der er bl.a. tale om anbefalinger om at øge uddannelsernes erhvervsrelevans, udjævne regionale forskelle i uddannelsernes kvalitet og forbedre mulighederne for adgang til grund- og efteruddannelse.

Flere anbefalinger har fokus på at forbedre investeringsklimaet. Der lægges for nogle lande bl.a. op til anbefalinger vedrørende den *finansielle sektor*. Det drejer sig

---

³² Kommissionens udkast til anbefalinger er baseret på, at Kroatien, Portugal og UK får deres henstillinger under Stabilitets- og Vækstpagten ophævet i løbet af 2017, hvorefter de vil være underlagt reglerne i den forebyggende del af pagten.

bl.a. om anbefalinger om at adressere høje beholdninger af misligholdte lån (hvilket ellers kan hæmme kreditgivningen til nye investeringer) i Bulgarien, Irland, Italien, Cypern, Portugal og Slovenien, samt anbefalinger om at forbedre virksomhedernes adgang til finansiering i Cypern, Portugal og Slovenien. Endvidere har flere anbefalinger et fokus på at forbedre det overordnede *erhvervs-klima*. Det er bl.a. anbefalinger, der fokuserer på effektivisering af juridiske systemer i Cypern, Kroatien, Italien og Slovakiet, samt anbefalinger om bekæmpelse af korruption i Rumænien, Italien, Tjekkiet og Slovakiet. Flere lande anbefales endvidere at forbedre den offentlige administration, herunder Cypern, Tjekkiet, Kroatien, Italien, Letland og Slovakiet.

Flere anbefalinger har også fokus på at styrke produktiviteten, herunder gennem reformer af produkt- og servicemarkeder. Til flere lande lægges der op til anbefalinger om at øge konkurrencen på service- og/eller produktmarkederne, herunder i Østrig, Belgien, Tyskland, Danmark, Spanien, Finland, Frankrig, Italien, Portugal, Slovenien, Slovakiet, Ungarn og Luxembourg. Der er bl.a. tale om anbefalinger, der fokuserer på deregulering og nedbringelse af administrative byrder for virksomhederne.

Udkast til Rådets anbefaling til Danmark

Kommissionen lægger op til, at Danmark i år får én anbefaling, der indebærer, at Danmark for 2017-2018 anbefales:

1. At fremme konkurrence i den indenlandsk orienterede servicesektor.

Anbefalingen ligger i forlængelse af sidste års anbefalinger om at styrke produktiviteten, herunder gennem øget konkurrence i den indenlandsk orienterede servicesektor. Kommissionen lægger i modsætning til tidligere år ikke op til en specifik finanspolitisk anbefaling til Danmark.

Udkast til Rådets udtalelse vedr. Danmarks konvergensprogram

ECOFIN ventes på baggrund af Kommissionens udkast at vedtage en udtalelse om det danske nationale reformprogram og konvergensprogram, der blandt andet lægger vægt på følgende:

- Danmark er i den forebyggende del af Stabilitets- og Vækstpagten. I konvergensprogrammet for 2017 ventes et faktisk offentligt underskud på 0,9 pct. af BNP i 2017, ligesom det danske mellemfristede budgetmål (MTO) – en struktursaldo på -1/2 pct. af BNP – ventes efterlevet i hele programperioden frem til 2019. I konvergensprogrammet ventes den offentlige gæld reduceret til 37,0 pct. af BNP i 2017 og yderligere til 33,9 pct. af BNP i 2020. De makroøkonomiske antagelser lagt til grund for disse budgetmæssige fremskrivninger er plausible. Kommissionen forventer i sin forårsprognose, at underskuddet på den strukturelle saldo i Danmark vil være på 0,4 pct. i 2017 og 0,1 pct. i 2018, hvilket generelt er i overensstemmelse med målet i konvergensprogrammet og over det mellemfristede budget-

mål. Det vurderes samlet set, at finanspolitikken i Danmark ventes at være i overensstemmelse med bestemmelserne i Stabilitets- og Vækstpagten i 2017 og 2018.

- Det er en forudsætning for holdbar vækst i Danmark at sikre arbejdsudbuddet, herunder i takt med at befolkningen aldres. En række væsentlige arbejdsmarkedsreformer gennemført de seneste år har til formål at øge incitamenterne til at tage et arbejde og forbedre effektiviteten af den aktive arbejdsmarkedspolitik. Disse reformer kan bidrage til dels at nå Danmarks Europa 2020-beskæftigelsesmål, dels til holdbarheden af den danske velfærdsmodel og dels til at adressere den begyndende mangel på arbejdskraft inden for visse faggrupper. Reformerne, der har til formål at øge optaget på og gennemførelsen af erhvervsuddannelserne, samt trepartsaftalen om at øge antallet af praktikpladser, ventes at øge udbuddet af faglært arbejdskraft. Det nationale Europa 2020-mål for social inklusion om at reducere antallet af personer i hustande med lav beskæftigelse er derimod langt fra opfyldt. Arbejdsmarkedsinklusion og forbedret beskæftigelsesegnethed for udsatte grupper er fortsat en udfordring. Det gælder især personer med indvandrerbaggrund, herunder dem, der har været længere tid i Danmark, delvist på grund af deres lavere uddannelsesresultater sammenlignet med indfødte danskere. Gabet består også i anden generation. De jobrelaterede integrationstiltag, der blev aftalt i forbindelse med trepartsdrøftelserne i 2016 kan forbedre situationen for nyligt ankomne flygtninge og migranter. Der er dog behov for yderligere initiativer mhp. at inkludere andre marginaliserede grupper, så som lavtuddannede unge og ældre, mere effektivt på arbejdsmarkedet.
- Høj produktivitetsvækst er afgørende for at understøtte økonomisk vækst, fastholde det relativt høje velfærdsniveau og samtidig sikre Danmarks langsigtede konkurrenceevne. Selvom Danmarks produktivitetsniveau er højt sammenlignet med andre EU-lande, har produktivitetsvæksten i længere tid været nedadgående. Det gælder ikke mindst for de indenlandsk orienterede dele af servicesektoren. Danmark har gennemført flere reformer de seneste år for at adressere problemet, men produktivitetsvæksten er fortsat lav som følge af manglende konkurrence i nogle dele af servicesektoren. Der eksisterer fortsat konkurrencehæmmende restriktioner indenfor bl.a. engroshandel og transportservice.

4. Europa-Parlamentets holdning

Europa-Parlamentet skal ikke høres om de landespecifikke anbefalinger.

5. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

6. Gældende dansk ret og lovgivningsmæssige konsekvenser

Sagen har ikke lovgivningsmæssige konsekvenser.

7. Økonomiske konsekvenser

Sagen har ikke i sig selv statsfinansielle konsekvenser. EU-landenes implementering af national økonomisk politik i lyset af Rådets anbefalinger på baggrund af EU-landenes stabilitets- og konvergensprogrammer og nationale reformprogrammer ventes at have positive samfundsøkonomiske og erhvervsøkonomiske konsekvenser, i det omfang implementeringen bidrager til at understøtte makroøkonomisk stabilitet, og reformer rettet mod velfungerende arbejds-, produkt- og servicemarkeder styrker potentialet for vækst og beskæftigelse i EU-landene.

8. Høring

Sagen har ikke været i ekstern høring.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der ventes generel enighed om udtalelser om landenes programmer og landespecifikke anbefalinger på linje med de foreliggende udkast fra Kommissionen.

10. Regeringens generelle holdning

Fra dansk side noterer man sig Kommissionens udkast til Rådets udtalelser og anbefaling til Danmark. Udkastet til anbefalingen ligger på linje med regeringens politik.

Fra dansk side støttes overordnet implementeringen af EU's landespecifikke anbefalinger på tværs af EU-landene for at styrke potentialet for vækst, produktivitet og beskæftigelse og for at sikre de europæiske økonomier mod nye kriser og ubalancer.

Fra dansk side er man generelt enig i Kommissionens udkast til Rådets udtalelser og anbefalinger til de øvrige EU-lande og kan tilslutte sig den enighed, som måtte kunne opnås i Rådet på dette grundlag.

Fra dansk side finder man, at de finanspolitiske anbefalinger bør rette sig mod konsistent efterlevelse af kravene under Stabilitets- og Vækstpagten uden at ændre på den eksisterende passende balance mellem stabilisering og holdbarhed i reglerne, og at eventuelle anbefalinger inden for disse rammer bør være afpasset med landenes egne konjunktursituationer.

11. Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen er ikke tidligere forelagt Folketingets Europaudvalg.

For indholdet af Danmarks NRP og KP henvises til de konkrete programmer oversendt til udvalget af 27. april 2017 samt fælles samråd med Folketingets Finansudvalg 5. april 2017.

Bilag 1 – Kategorisering af landespecifikke anbefalinger til de enkelte lande

Tabel 1

Oversigt over fokusområder i de landespecifikke anbefalinger 2017-2018

	AT	BE	BG	CY	CZ	DE	DK	EE	ES	FI	FR	HR	HU	IE	IT	LT	LU	LV	MT	NL	PL	PT	RO	SE	SI	SK	UK	
Finanspolitik og finanspolitisk styring																												
Holdbarhed af offentlige finanser																												
Skattebyrde på arbejdskraft																												
Udvidelse af skattebase																												
Reducér gælds-incidenter																												
Bekæmpelse af skatteunddragelse																												
Finansielle tjenester																												
Boligmarked																												
Adgang til finansiering																												
Privatgæld																												
Arbejdstagerbeskyttelse																												
Arbejdsløshedsunderstøttelse																												
Aktiv arbejdsmarkedspolitik																												
Incitament til at arbejde, jobskabelse																												
Løn og lønfastsættelse																												
Børnepasning																												
Sundhedsområdet																												
Bekæmpelse af fattigdom og social inklusion																												
Uddannelse																												
Kompetenceudvikling og livslang læring																												
Forskning og innovation																												
Konkurrence og erhvervsregulering																												
Konkurrence i servicesektoren																												
Telekommunikation, post, lokal offentlig service																												
Energi, ressourcer og klimaforandring																												
Transport																												
Erhvervs klima																												
Rammer for insolvens																												
Offentlig administration																												
Statsejede virksomheder																												
Retssystem																												
Skyggeøkonomi og korruption																												

Kilde: EU-Kommissionen. Én anbefaling kan dække over flere fokusområder, hvorfor der kan være flere grønne markeringer for det enkelte land end antallet af anbefalinger til det pågældende land.

Bilag 2 – Kategorisering af ubalancer i EU-landene

EU-lande med makroøkonomiske ubalancer, februar 2017

Lande	Kategorisering	Beskrivelse af ubalancer
Bulgarien	Alvorlige ubalancer	Sårbar finansiel sektor samt høj gældsætning hos private virksomheder. Lav beskæftigelsesniveau og høj langtidsledighed.
Cypern	Alvorlige ubalancer	Høj offentlig og privat gæld til ind- og udland. Banksektor udfordret af en stor andel misligholdte lån
Frankrig	Alvorlige ubalancer	Høj offentlig gæld, faldende produktivitetsvækst og svækket konkurrenceevne.
Irland	Ubalancer	Høj offentlig og privat gæld til ind- og udland samt en banksektor tynget af misligholdte lån.
Italien	Alvorlige ubalancer	Høj offentlig gæld, svag udvikling i produktivitet og konkurrenceevne samt høj langtidsledighed. Banksektor tynget af misligholdte lån.
Kroatien	Alvorlige ubalancer	Høj offentlig og privat gæld til ind og udland samt høj ledighed. Mange misligholdte lån og svag indtjening i banksektoren.
Nederlandene	Ubalancer	Stort og vedvarende overskud på betalingsbalancen og høj gældsætning i husholdningerne.
Portugal	Alvorlige ubalancer	Høj offentlig og privat gæld til ind- og udland. Banksektor udfordret af en stor andel misligholdte lån. Stigende arbejdsløshed og svag udvikling i produktiviteten.
Slovenien	Ubalancer	Svag banksektor og mange finanspolitiske risici. Høj gældsætning i private virksomheder.
Spanien	Ubalancer	Høj offentlig og privat gæld til ind- og udland. Høj arbejdsløshed.
Sverige	Ubalancer	Høj og voksende gæld blandt husholdningerne. Manglende korrektion af huspriser, der fortsat stiger fra et i forvejen højt niveau.
Tyskland	Ubalancer	Højt og vedvarende overskud på betalingsbalancen som følge af høj opsparing og lavt investeringsniveau i den private og offentlige sektor, hvilket svækker vækstpotentialet og øger afhængigheden af udenlandsk efterspørgsel.

Bilag 3 – Kommissionens udkast til landespecifikke anbefalinger³³

Belgien:

1. Belgien anbefales at føre finanspolitik i overensstemmelse med bestemmelserne i Stabilitets- og Vækstpagtens forebyggende del, hvilket kræver en budgetforbedring i 2018. I tilrettelæggelsen af finanspolitikken bør der både tages hensyn til at understøtte den igangværende genopretning og til at sikre finanspolitisk holdbarhed. Belgien bør sikre enighed om en forpligtende fordeling af finanspolitiske mål på tværs af alle niveauer i den offentlige sektor, samt sikre en uafhængig overvågning af finanspolitikken. Belgien anbefales at fjerne forvridende skatter og forbedre sammensætningen af de offentlige udgifter, så der skabes rum til investeringer i infrastruktur.
2. Belgien anbefales at sikre, at udsatte grupper, herunder personer med indvandrerbaggrund, har lige så god adgang til uddannelse og arbejdsmarkedet som øvrige samfundsgrupper.
3. Belgien anbefales at fremme investeringer i vidensbaseret kapital, herunder særligt mhp. at fremme digitalisering og innovation. Belgien anbefales endvidere, at styrke konkurrencen i service- og detailsektoren samt liberalisere netværksindustriene.

Bulgarien:

1. Bulgarien anbefales at styrke skatteopkrævningen og -regelefterlevelsen. Bulgarien bør styrke håndhævelsen af regler til bekæmpelse af skyggeøkonomi, herunder sort arbejde.
2. Bulgarien anbefales at følge op på stresstest og screeningsøvelser i den finansielle sektor, herunder fsva. genforsikringskontrakter og aktiver, der er svære at værdisætte. Bulgarien anbefales endvidere at styrke tilsynet med den finansielle sektor i tæt samarbejde med europæiske myndigheder. Yderligere anbefales det, at Bulgarien reducerer andelen af misligholdte lån, herunder ved at reformere insolvenslovgivningen og styrke sekundære markeder for misligholdte lån.
3. Bulgarien anbefales at målrette den aktive arbejdsmarkedspolitik og integrere den mere effektivt med systemer for offentlig understøttelse. Det anbefales yderligere at styrke kvaliteten af uddannelser for udsatte grupper, herunder romaer, samt forbedre sundhedsforsikringens dækningsgrad, reducere korrupsion i sundhedssektoren og adressere mangel på faglige kompetence i sundhedspersonalet. Det anbefales endvidere at etablere retningslinjer og transparente kriterier for fastsættelse af minimumsløn i samarbejde med arbejdsmarkedets parter.
4. Desuden anbefales Bulgarien at sikre en effektiv implementering af den nationale strategi for offentlige indkøb.

---

³³ Kommissionen har offentliggjort udkast til anbefalinger og programudtalelser for alle EU-lande på nær Grækenland, der som programland ikke er underlag processerne under det europæiske semester.

Cypern:

1. Cypern anbefales at føre finanspolitik i overensstemmelse med bestemmelserne i Stabilitets- og Vækstpagtens forebyggende del, hvilket kræver overholdelse af det mellemfristede budgetmål i 2018. Inden udgangen af 2017 bør Cypern implementere reformer, der øger effektiviteten i den offentlige sektor, herunder f.eks. den offentlige administration.
2. Cypern anbefales at effektivisere det juridiske system ved at modernisere civilretslige procedurer samt øge domstolenes specialisering. Derudover anbefales Cypern at fjerne hindringerne for en fuld implementering af reglerne for behandling af insolvens samt at sikre pålidelige og hurtige procedurer for udstedelse af skøder og overførsel af ejerskab til fast ejendom.
3. Cypern anbefales at fremme reduktionen af bankernes andel af misligholdte lån, herunder ved at sætte tidsforpligtende målsætninger for bankerne og sikre et funktionsdygtigt sekundært marked for misligholdte lån. Desuden bør Cypern integrere og styrke tilsynet af forsikrings- og pensionsselskaber.
4. Cypern anbefales at implementere handlingsplanen for vækst, med særligt fokus på at fremskynde investeringer samt forbedret adgang til finansiering. Derudover bør Cypern fortsætte implementeringen af sin privatiseringsplan.
5. Cypern anbefales at gennemføre reformer, der styrker den offentlige arbejdsformidling og forbedrer kvaliteten af den aktive arbejdsmarkedspolitik. Derudover anbefales Cypern at færdiggøre reformen af uddannelsessystemet, herunder ved at forbedre uddannelsernes match med efterspørgslen på arbejdsmarkedet og kvaliteten af uddannelsernes faglighed. Ydermere anbefales Cypern at vedtage en ny hospitalsreform og universel sundhedsforsikring.

Danmark:

1. Danmark anbefales at fremme konkurrence i den indenlandsk orienterede servicesektor.

Estland:

1. Estland anbefales at føre finanspolitik i overensstemmelse med bestemmelserne i Stabilitets- og Vækstpagtens forebyggende del, hvilket kræver overholdelse af det mellemfristede budgetmål i 2018. Estland anbefales endvidere at sikre øget tilstrækkelighed af det sociale sikkerhedsnet samt øge ligestilling på arbejdsmarkedet, herunder ved at sikre transparens om lønninger og revurdere barselsystemet.
2. Estland anbefales at fremme private investeringer i forskning, teknologi og innovation, herunder ved at styrke samarbejdet mellem den akademiske verden og erhvervslivet.

Finland:

1. Finland anbefales at føre finanspolitik i overensstemmelse med Stabilitets- og Vækstpagtens forebyggende del, hvilket kræver overholdelse af det mellemfristede budget mål i 2018, dog under hensyntagen til de midlertidige afvigelser fra målet, som der er givet tilladelse til på baggrund af uforudsete hændelser,

strukture reformer og investeringer. Det anbefales endvidere at gennemføre planlagte reformer, der tilsigter at øge omkostningseffektiviteten i social- og sundhedssystemerne.

2. Finland anbefales i samarbejde med arbejdsmarkedets parter at fremme en lønudvikling i overensstemmelse med produktivitetsudviklingen. Finland anbefales endvidere at øge incitamenterne til at arbejde og sikre en målrettet aktiv arbejdsmarkedspolitik.
3. Finland anbefales at fortsætte arbejdet med at styrke de reguleringsmæssige rammer og reducere administrative byrder for at øge konkurrencen i service-sektoren og fremme investeringer.

Frankrig:

1. Frankrig anbefales at efterleve Rådets henstilling af 10. marts 2015 under proceduren for uforholdsmæssigt store underskud. Frankrig bør efterfølgende føre finanspolitik i overensstemmelse med bestemmelserne i Stabilitets- og Vækstpagtens forebyggende del, hvilket kræver en budgetforbedring i 2018. I tilrettelæggelsen af finanspolitikken bør der både tages hensyn til at understøtte den igangværende genopretning og til at sikre finanspolitisk holdbarhed. Desuden anbefales Frankrig at foretage et eftersyn af offentlige udgifter mhp. at identificere budgetforbedringer.
2. Frankrig anbefales at konsolidere iværksatte tiltag til at reducere arbejdskrafts-omkostninger på budgetneutral vis for at maksimere disses effekt på beskæftigelse og investeringer. Desuden anbefales Frankrig at øge skattebasen og implementere den planlagte reduktion i selskabsskatten.
3. Frankrig anbefales at forbedre jobsøgendes adgang til arbejdsmarkedet, herunder særligt lavtuddannede og personer med indvandrerbaggrund, bl.a. ved at forbedre erhvervsuddannelserne. Desuden bør Frankrig sikre at udviklingen i minimumslønningerne sker i overensstemmelse med jobskabelse og konkurrenceevne.
4. Frankrig anbefales at reducere reguleringsmæssige byrder for virksomheder ved at fremme sit allerede iværksatte forenklingsprogram. Det anbefales at Frankrig fortsat øger konkurrencen i servicesektoren. Desuden anbefales Frankrig at simplificere og effektivisere offentlige innovationsstøtteordninger.

Ungarn:

1. Ungarn anbefales at føre finanspolitik i overensstemmelse med bestemmelserne i Stabilitets- og Vækstpagtens forebyggende del, hvilket kræver en budgetforbedring i 2018. I tilrettelæggelsen af finanspolitikken bør der både tages hensyn til at understøtte den igangværende genopretning og til at sikre finanspolitisk holdbarhed.
2. Ungarn anbefales at reducere skattekiln for lavindkomstgrupper og fjerne forvridende sektorspecifikke skatter. Ydermere bør Ungarn fremmes transparens og konkurrence i procedurerne for offentlige indkøb. Derudover bør Ungarn øge forudsigeligheden af den offentlige regulering samt styrke konkurrencen i servicesektoren, herunder særligt i detailsektoren.

3. Ungarn anbefales at målrette den offentlige beskæftigelsesindsats til personer, der er længst væk fra arbejdsmarkedet samt styrke den aktive arbejdsmarkedspolitik. Ydermere anbefales Ungarn at forbedre uddannelsessystemet og øge udsatte gruppers deltagelse i grunduddannelse. Desuden anbefales Ungarn at forbedre tilstrækkeligheden og dækningsgraden af sociale ydelser.

Irland:

1. Irland anbefales at føre finanspolitik i overensstemmelse med bestemmelserne i Stabilitets- og Vækstpagtens forebyggende del, hvilket kræver en budgetforbedring i 2018. Irland bør desuden anvende ekstraordinære indtægter ved fx salg af aktiver til at fremskynde gældsreduktion. Irland bør reducere antallet af skattefradrag og -rabatter og udvide skattebasen.
2. Irland anbefales at målrette de offentlige udgifter ved at prioritere offentlige investeringer i transport, vandforsyning og innovation målrettet særligt små og mellemstore virksomheder. Irland bør styrke den sociale infrastruktur, herunder socialt boligbyggeri og børnepasning. Irland anbefales at introducere en samlet pakke vedr. aktiveringspolitik for at øge beskæftigelsen blandt ufaglærte og i husholdninger med lav beskæftigelsesgrad.
3. Irland anbefales at sikre en mere varig reduktion i andelen af bankernes misligholdte lån, herunder gennem strategier for gældsnedskrivninger i levedygtige virksomheder og husholdninger.

Italien:

1. Italien anbefales at føre finanspolitik i overensstemmelse med bestemmelserne i Stabilitets- og Vækstpagtens forebyggende del, hvilket kræver en budgetforbedring i 2018. I tilrettelæggelsen af finanspolitikken bør der både tages hensyn til at understøtte den igangværende genopretning og til at sikre finanspolitisk holdbarhed. Italien anbefales at flytte skattebyrden fra produktionsfaktorer til kilder mindre skadelige for væksten på en provenuneutral måde, herunder ved at begrænse brugen af visse typer skattefradrag og -rabatter. Derudover anbefales Italien at udvide brugen af obligatorisk elektronisk fakturering og betaling.
2. Italien anbefales at reducere sagsbehandlingstiderne ved civile domstole ved at effektivisere sagsbehandlingen samt nye regler, der skal sikre disciplin i procedurene. Desuden anbefales Italien at styrke bekæmpelsen af korrupsion. Endvidere anbefales Italien at reformere reglerne for ansættelser i den offentlige sektor samt forbedre effektiviteten af offentlige selskaber. Samtidig bør Italien fortsætte med at fremme konkurrencen i erhvervslivet.
3. Italien anbefales at reducere bankernes andel af misligholdte lån samt øge tilskyndelsen til omstrukturering, særligt i banker underlagt nationale myndigheders tilsyn. Italien anbefales at iværksætte et omfattende eftersyn af insolvensreguleringen og tilsynspraksis.
4. Italien anbefales i samarbejde med arbejdsmarkedets parter at fremme, at overenskomstforhandlinger og -aftaler tager højde for lokale forhold. Desuden bør Italien sikre en effektiv aktiv arbejdsmarkedspolitik samt øge tilskyn-

delsen til at arbejde blandt kvinder. Ydermere bør Italien rationalisere sociale ydelser samt forbedre disses sammensætning.

Kroatien:

1. Kroatien anbefales at føre finanspolitik i overensstemmelse med bestemmelserne i Stabilitets- og Vækstpagtens forebyggende del, hvilket kræver overholdelse af det mellemfristede budgetmål i 2018. Inden september 2017 bør Kroatien styrke budgetplanlægningen og rammerne for den langsigtede budgetplanlægning, herunder ved at styrke den finanspolitiske kommissions uafhængighed og mandat. Det anbefales, at Kroatien fremmer introduktionen af det værdibaserede ejendomsskattesystem. Yderligere anbefales det, at Kroatien forbedrer rammerne for den offentlige gældsforvaltning, bl.a. ved at sikre årlige opdateringer af gældsforvaltningsstrategier.
2. Kroatien anbefales at fremme en senere tilbagetrækningsalder samt tilpasse pensionsregler og -praksis i specifikke brancher til de generelle regler. Endvidere anbefales det at effektivisere systemet for sociale ydelser, herunder ved at styrke koordineringen af de sociale ydelser samt sikre transparens i udbuddet af ydelser.
3. Kroatien anbefales at forbedre voksenuddannelserne, særligt for ældre personer, ufaglærte og langtidsledige. Desuden bør Kroatien fremme den planlagte reform af uddannelsessystemet.
4. Kroatien anbefales at sikre en klarere kompetencefordeling i den offentlige administration. Samtidig anbefales det at reducere regionale forskelle i den offentlige service. Kroatien anbefales i samarbejde med arbejdsmarkedets parter at harmonisere overenskomstprocesserne i den offentlige sektor.
5. Kroatien anbefales at accelerere frasalget af statsejede virksomheder og aktiver og forbedre styring og ledelse af offentlige virksomheder. Desuden anbefales Kroatien at reducere reguleringsmæssige og administrative byrder for erhvervslivet. Kroatien anbefales at forbedre kvaliteten og effektiviteten af domstolene særligt ved at reducere sagsbehandlingstiderne for civile og erhvervsretslige sager.

Letland:

1. Letland anbefales at føre finanspolitik i overensstemmelse med bestemmelserne i Stabilitets- og Vækstpagtens forebyggende del, hvilket kræver overholdelse af det mellemfristede budgetmål i 2018, dog under hensyntagen til de midlertidige afvigelser fra målet, som der er givet tilladelse til på baggrund af strukturreformer og pensionsreformer. Det anbefales at Letland flytter beskatning af lavindkomstgrupper over på andre skattekilder, der har mindre negativ virkning på væksten, samt at forbedre efterlevelse af skattereglerne.
2. Letland anbefales at øge tilstrækkeligheden af det sociale sikkerhedsnet. Endvidere anbefales arbejdstyrken opkvalificeret ved at styrke erhvervsuddannelserne. Derudover anbefales det, at Letland omkostningseffektiviserer sundhedssystemet, herunder ved at reducere korrupsionen og lange ventetider.
3. Letland anbefales at styrke den offentlige sektors effektivitet og pålidelighed ved at mindske bureaukrati og styrke procedurerne for håndtering af offentligt

ansattes interessekonflikter, herunder i forbindelse med behandling af insolvens.

Litauen:

1. Litauen anbefales at føre finanspolitik i overensstemmelse med Stabilitets- og Vækstpagtens forebyggende del, hvilket kræver overholdelse af det mellemfristede budget mål i 2018, dog under hensyntagen til de midlertidige afvigelser fra målet, som der er givet tilladelse til på baggrund af pensionsreformer og strukturreformer. Litauen anbefales endvidere at styrke efterlevelsen af skatteklosterne samt på vækstvenlig vis sikre en bredere skattebase. Litauen anbefales desuden at håndtere udfordringer relateret til holdbarheden af pensionssystemet på mellemlang sigt.
2. Litauen anbefales vha. aktiv arbejdsmarkedspolitik og efteruddannelse at adressere mangel på visse kvalifikationer i arbejdsstyrken, samt styrke uddannelsesresultaterne ved at indføre incitamenter til højere kvalitet i undervisningen. Endvidere anbefales det at øge effektiviteten i sundhedssystemet ved at styrke den ambulante behandling og sygdomsforebyggelsen, samt sikre at sundhedsydelser udbydes til overkommelige priser og at det sociale sikkerhedsnet er tilstrækkeligt.
3. Litauen anbefales at iværksætte tiltag til at styrke produktiviteten, herunder ved at styrke effektiviteten og kvaliteten af offentlige investeringer.

Luxembourg:

1. Luxembourg anbefales at styrke diversificeringen af økonomien, herunder ved at fjerne barrierer for investeringer og innovation. Endvidere anbefales det at fjerne reguleringsmæssige restriktioner i servicesektoren.
2. Luxembourg anbefales at sikre den langsigtede holdbarhed af pensionssystemet, begrænse muligheden for tidlig tilbagetrækning og øge beskæftigelsen blandt ældre.

Malta:

1. Malta anbefales at udvide omfanget af den igangværende budgetanalyse til at dække den offentlige sektor bredere, samt introducere resultatbaseret offentligt forbrug.
2. Malta anbefales at sikre et effektivt tilsyn af finansielle institutioner, der opererer internationalt, i samarbejde med de lande, hvor institutionerne opererer.

Nederlandene:

1. Nederlandene anbefales at benytte finanspolitikken til at understøtte den indenlandske efterspørgsel, herunder investeringer i forskning. Det anbefales desuden at reducere de tilbageværende forvriddinger på boligmarkedet og gælds-favoriseringen for husholdninger, navnlig ved udfasning af skattefradrag på renteudgifter.
2. Nederlandene anbefales at fjerne tilbageværende barrierer for virksomheders fastansættelse af medarbejdere. Nederlandene anbefales endvidere, at adressere den store stigning i selvstændige erhvervsdrivende uden ansatte, herunder

ved at reducere forvriddende skatter, der favoriserer selvstændige erhvervsdrivende, uden at det går ud over iværksætter. Nederlandene anbefales at gøre pensionssystemet mere transparent, mere retfærdigt (mellem generationer) og mere modstandsdygtigt over for konjunkturer og stød. Det anbefales desuden at fremme højere reallønsvækst i samarbejde med arbejdsmarkedets parter.

Portugal:

1. Portugal anbefales at sikre, at landets korrektion af det uforholdsmæssigt store underskud er varigt. Desuden anbefales Portugal at føre finanspolitik i overensstemmelse med bestemmelserne i Stabilitets- og Vækstpagtens forebyggende del, hvilket kræver en budgetforbedring i 2018. I tilrettelæggelsen af finanspolitikken bør der både tages hensyn til at understøtte den igangværende genopretning og til at sikre finanspolitisk holdbarhed. Portugal anbefales at færdiggøre revisionen af udgifter på alle niveauer i den offentlige sektor. Portugal anbefales at styrke kontrollen med udgifter, omkostningseffektiviteten og budgetteringen i sundhedssektoren samt sikre holdbarheden af pensionssystemet. For at fremme den finansielle holdbarhed af statsejede virksomheder anbefales det at sætte sektorspecifikke mål for effektivisering, inden budgettet for 2018 vedtages.
2. Portugal anbefales at iværksætte tiltag, der fremmer benyttelsen af ikke-tidsbegrænsede ansættelseskontrakter, samt sikre effektiv aktivering af langtidsledige. Desuden anbefales Portugal at sikre, at udviklingen i minimumslønnen ikke mindsker lavtuddannedes beskæftigelsesmuligheder.
3. Portugal anbefales at styrke indsatsen med oprydningen i den finansielle sektor ved at implementere en strategi for nedbringelse af andelen af misligholdte lån, herunder ved at styrke det sekundære marked for dårlige aktiver. Det anbefales desuden at forbedre adgangen til kapital, herunder særligt for nystartede og små og mellemstore virksomheder.
4. Portugal anbefales at implementere en plan for yderligere at reducere administrative og reguleringsmæssige byrder i byggeri- og servicesektoren inden udgangen af 2017. Det anbefales at øge effektiviteten af procedurerne for behandling af insolvens.

Polen:

1. Polen anbefales at føre finanspolitik i overensstemmelse med bestemmelserne i Stabilitets- og Vækstpagtens forebyggende del, hvilket kræver en budgetforbedring i 2018. I tilrettelæggelsen af finanspolitikken bør der både tages hensyn til at understøtte den igangværende genopretning og til at sikre finanspolitisk holdbarhed. Det anbefales at forbedre effektiviteten af offentligt forbrug samt begrænse benyttelsen af reduceret moms.
2. Polen anbefales at øge arbejdsmarkedsdeltagelsen, særligt for kvinder, lavtuddannede og ældre, herunder ved opkvalificering og fjernelse af barrierer for permanent beskæftigelse. Det anbefales at sikre holdbarheden af pensionssystemet, herunder vha. tiltag til at øge den effektive tilbagetrækningsalder.
3. Polen anbefales at fjerne barrierer for investeringer, særligt i transportsektoren.

Rumænien:

1. Rumænien anbefales at efterleve den ventede rådshenstilling om en tilpasning af det strukturelle underskud i 2017 mhp. at korrigere den signifikante afvigelse fra det mellemsigtede budgetmål. For 2018 anbefales Rumænien at føre finanspolitik i overensstemmelse med bestemmelserne i Stabilitets- og Vækstpagtens forebyggende del, hvilket kræver en budgetforbedring i 2018. Endvidere anbefales en styrkelse af skatteopkrævningen og -regelefterlevelsen samt en styrket bekæmpelse af sort arbejde.
2. Rumænien anbefales at styrke den målrettede aktive arbejdsmarkedspolitik samt integrerede offentlige ydelser og fokusere på personer, som er længst væk fra arbejdsmarkedet. Rumænien anbefales at sikre ens pensionsalder for mænd og kvinder, samt etablere en transparent mekanisme for fastsættelse af minimumsløn i konsultation med arbejdsmarkedets parter. Det anbefales at forbedre adgangen til god grunduddannelse, herunder for romaer og børn i udkantsområder. Det anbefales at bekæmpe korruption i sundhedsvæsenet samt øge tilgængeligheden af ambulantbehandling.
3. Rumænien anbefales at sikre et professionelt og uafhængigt embedsværk. Rumænien anbefales at sikre klare prioriteringer og styrke forberedelsen ved offentlige investeringer. Det anbefales at sikre en rettidig og holdbar implementering af den nationale strategi for offentlige indkøb.

Slovakiet:

1. Slovakiet anbefales at føre finanspolitik i overensstemmelse med bestemmelserne i Stabilitets- og Vækstpagtens forebyggende del, hvilket kræver en budgetforbedring i 2018. I tilrettelæggelsen af finanspolitikken bør der både tages hensyn til at understøtte den igangværende genopretning og til at sikre finanspolitisk holdbarhed. Slovakiet anbefales desuden at forbedre omkostningseffektiviteten i sundhedssektoren.
2. Slovakiet anbefales at forbedre aktiveringsmulighederne for langtidsledige og andre udsatte grupper ved at tilbyde målrettet og individualiseret opkvalificering. Derudover anbefales det at øge kvinders erhvervsdeltagelse, særligt ved at øge udbuddet af børnepasning. Yderligere bør uddannelseskvaliteten forbedres og deltagelsen af romaer i folkeskolen bør øges.
3. Slovakiet anbefales at øge konkurrence og transparens ved offentlige indkøb, samt styrke kampen mod korruption gennem styrket håndhævelse af eksisterende love. Det anbefales desuden at vedtage og implementere en plan for at nedbringe administrative og reguleringsmæssige byrder for virksomheder. Endvidere anbefales det at forbedre effektiviteten af det juridiske system, herunder ved at reducere længden af civil- og erhvervsretslige sager.

Slovenien:

1. Slovenien anbefales at føre finanspolitik i overensstemmelse med bestemmelserne i Stabilitets- og Vækstpagtens forebyggende del, hvilket kræver en budgetforbedring i 2018. I tilrettelæggelsen af finanspolitikken bør der både tages hensyn til at understøtte den igangværende genopretning og til at sikre finanspolitisk holdbarhed. Endvidere anbefales Slovenien at implementere den for-

slåede reform af pleje- og sundhedssektoren for at sikre omkostningseffektivitet, tilgængelighed og kvalitetspleje. Der bør endvidere vedtages foranstaltninger mhp. at sikre langsigtet holdbarhed og tilstrækkelighed af pensionssystemet.

2. Slovenien anbefales at øge beskæftigelsesegnetheden af ældre og ufaglærte vha. målrettede aktiverings- og uddannelsesprogrammer.
3. Slovenien anbefales at forbedre virksomhedernes finansieringsmuligheder, herunder ved at facilitere afvikling af misligholdte lån og fremme adgang til alternative finansieringskilder. Det anbefales endvidere at reducere administrative byrder for virksomheder og sikre bedre ledelse og styring af statsejede virksomheder.

Spanien:

1. Spanien anbefales at overholde Rådets pålæg af 8. august 2016 under proceduren for uforholdsmæssigt store underskud, herunder ved at styrke proceduren for offentlige indkøb. Endvidere anbefales Spanien at foretage en omfattende analyse af de offentlige udgifter for at identificere mulige budgetforbedringer.
2. Spanien anbefales at styrke koordineringen mellem de regionale arbejdsformidlinger, sociale myndigheder og arbejdsgivere, så den regionale beskæftigelsesindsats bedre svarer til efterspørgslen på arbejdsmarkedet. Desuden bør Spanien fremme brugen af permanent ansættelse, adressere regional ulighed og forbedre støtten til familier. Endvidere bør Spanien sikre, at de videregående uddannelser i højere grad stemmer overens med efterspørgslen på arbejdsmarkedet. Spanien bør derudover adressere regionale forskelle i uddannelseskvaliteten.
3. Spanien anbefales at fremme investeringer i forskning og innovation. Desuden bør Spanien sikre en grundig og rettidig implementering af loven om et indre marked i Spanien.

Storbritannien:

1. Storbritannien anbefales at føre finanspolitik i overensstemmelse med Stabilitets- og Vækstpagtens forebyggende del, hvilket kræver en budgetforbedring i 2018. I tilrettelæggelsen af finanspolitikken bør der både tages hensyn til at understøtte den igangværende genopretning og til at sikre finanspolitisk holdbarhed.
2. Storbritannien anbefales at tage yderligere skridt for at øge udbuddet af boliger, herunder gennem reformer af regler vedr. byggetilladelser.
3. Storbritannien anbefales at reducere mismatch mellem arbejdsstyrkens kompetencer og efterspørgslen på arbejdsmarkedet, herunder ved at forbedre kvaliteten af lærepladser.

Sverige:

1. Sverige anbefales at adressere risici relateret til husholdningernes gæld, særligt ved at reducere rentefradraget eller ved at øge ejendomsbeskatningen samtidig med at udlånsaktiviteten til husholdninger med høj gæld begrænses. Sverige anbefales at fremme investeringer i opførelse af boliger, herunder ved at øge

fleksibiliteten i reglerne for huslejeafståttelse samt revurdere designet af beskatningen af realiserede gevinster ved hussalg.

Tjekkiet:

1. Tjekkiet anbefales at sikre den langsigtede holdbarhed af de offentlige finanser, særligt i lyset af landets aldrende befolkning. Desuden anbefales et mere effektivt offentligt forbrug, herunder ved at bekæmpe korrupsion og ineffektive procedure for offentlig indkøb.
2. Tjekkiet anbefales endvidere at fjerne barrierer for økonomisk vækst, herunder særligt ved at effektivisere procedurer for bevillingen af byggetilladelser, reducere administrative byrder for virksomheder, forbedre kvaliteten af forskning og udvikling og ved at fremme beskæftigelsen af grupper, der er underrepræsenterede på arbejdsmarkedet.

Tyskland:

1. Tyskland anbefales at benytte finanspolitikken til at understøtte den indenlandske efterspørgsel og fremme investeringer. Tyskland anbefales endvidere at øge investeringer på alle niveauer i den offentlige sektor, herunder særligt investering i uddannelse, forskning og innovation. Yderligere anbefales det at adressere kapacitets- og planlægningsbegrænsninger for investeringer i infrastruktur samt sikre et mere investeringsvenligt skattesystem. Tyskland anbefales desuden at øge konkurrencen i servicesektoren.
2. Tyskland anbefales at øge tilskyndelsen for deltidsbeskæftigede til at arbejde samt fremme overgangen til fuldtidsbeskæftigelse. Derudover anbefales Tyskland at mindske skattebeløbet for lavindkomstgrupper. Yderligere anbefales Tyskland at fremme en højere reallønsvækst med inddragelse af arbejdsmarkedets parter.

Østrig:

1. Østrig anbefales at føre en finanspolitik i overensstemmelse med bestemmelserne i Stabilitets- og Vækstpagtens forebyggende del, hvilket kræver overholdelse af det mellemfristede budget mål i 2018, dog under hensyntagen til de midlertidige afvigelser fra målet, som der er givet tilladelse til på baggrund af uforudsete hændelser. Østrig anbefales at sikre holdbarheden af landets sundhedssystem samt pensionssystem. Desuden anbefales Østrig at rationalisere og strømline kompetencer på tværs af forskellige niveauer af den offentlige sektor samt afstemme niveauernes ansvar for finansiering og udgiftshåndtering.
2. Østrig anbefales at øge kvinders erhvervsdeltagelse samt at forbedre uddannelsesniveaet blandt udsatte unge, særligt for personer med indvandrerbaggrund. Derudover anbefales Østrig at fremme investeringer i servicesektoren ved at reducere administrative byrder og regulering samt lette markedsadgang.

Bilag 4 – Kommissionens udkast til finanspolitiske anbefalinger

Tabel 2

[Overskrift]

	Finanspolitisk anbefaling	Krav om budgetforbedring
Lande med EDP-henstillinger		
Spanien	Ja	Overhold krav i pålæg i 2017 og 2018
Frankrig**	Ja	Overhold krav i EDP-henstilling i 2017 og gør fremskridt mod MTO i 2018
Grækenland*	-	-
Lande som ikke overholder MTO 2016-18		
Belgien	Ja	Gør fremskridt mod MTO 2018
Irland	Ja	Gør fremskridt mod MTO 2018
Italien	Ja	Gør fremskridt mod MTO 2018
Ungarn	Ja	Gør fremskridt mod MTO 2018
Polen	Ja	Gør fremskridt mod MTO 2018
Portugal**	Ja	Gør fremskridt mod MTO 2018
Slovenien	Ja	Gør fremskridt mod MTO 2018
Slovakiet	Ja	Gør fremskridt mod MTO 2018
UK**	Ja	Gør fremskridt mod MTO 2018
Rumænien	Ja	Efterlev MTO-henstilling i 2017 og gør fremskridt mod MTO i 2018
Letland	Ja	Opnå MTO i 2018
Østrig	Ja	Opnå MTO i 2018
Finland	Ja	Opnå MTO i 2018
Estland	Ja	Sikr fortsat efterlevelse af MTO i 2018
Cypern	Ja	Sikr fortsat efterlevelse af MTO i 2018
Kroatien**	Ja	Sikr fortsat efterlevelse af MTO i 2018
Litauen	Ja	Sikr fortsat efterlevelse af MTO i 2018
Lande som overholder MTO 2016-18		
Tyskland	Ja	Understøt efterspørgslen via finanspolitikken
Nederlandene	Ja	Understøt efterspørgslen via finanspolitikken
Bulgarien	Nej	-
Tjekkiet	Nej (kun holdbarhed)	-
Danmark	Nej	-
Luxembourg	Nej (kun holdbarhed)	-
Malta	Nej	-
Sverige	Nej	-

Anm.: * Grækenland får ingen landeanbefalingerne, da landet i forvejen er underlagt krav og overvågning ifm. låneprogrammet. ** Kommissionens udkast til anbefalinger er baseret på, at Kroatien, Portugal og UK får deres henstillinger ophævet i løbet af 2017, hvorefter de vil være underlagt MTO-reglerne. Frankrig ventes at få sin henstilling ophævet i 2018 og herefter ligeledes være underlagt MTO-reglerne.

Kilde: Kommissionens udkast til landeanbefalinger

Dagsordenspunkt 10: Implementering af Stabilitets- og Vækstpagten

KOM(2017)268, KOM(2017)529, KOM(2017)530, KOM(2017)531, KOM(2017)532

1. Resume

Kroatien og Portugal har begge fået bragt deres offentlige underskud under 3 pct. af BNP i 2016. Kommissionen har derfor fremlagt forslag til Rådet om at ophæve Kroatiens henstilling med frist i 2016 og Portugals pålæg (skærpet henstilling) med frist i 2017.

Kommissionen har udarbejdet rapporter om Belgien og Finland, som ikke har eksisterende henstillinger, men som risikerer at overtræde Stabilitets- og Vækstpagtens gældsregel. Kommissionen finder i sine rapporter, at Belgien og Finland ud fra en samlet vurdering efterlever reglerne. Kommissionen vurderer også, at Italien har gennemført de budgetforbedringer, der i februar blev krævet i forbindelse med en rapport om Italiens efterlevelse af gældsreglen. Kommissionen lægger derfor ikke op til, at de tre lande tildeles henstillinger.

Desuden har Kommissionen stillet et konkret forslag til Rådet om, at Rumænien tildeles en henstilling pga. væsentlige afvigelser fra Stabilitets- og Vækstpagtens forebyggende regler (dvs. reglerne om efterlevelse af og tilpasning henimod mellemfristede mål for struktursaldoen – MTO). Det er første gang, at muligheden for sådanne henstillinger benyttes.

Der ventes at være støtte til Kommissionens forslag om at ophæve Kroatiens henstilling og Portugals pålæg. Der ventes ligeledes støtte til tildelingen af en MTO-henstilling til Rumænien. Landene ventes desuden at kunne acceptere Kommissionens overordnede konklusioner vedr. Belgien, Finland og Italien.

Regeringen støtter de konkrete forslag om at ophæve Kroatiens henstilling og Portugals pålæg og om at tildele Rumænien en MTO-henstilling. Regeringen støtter ligeledes, at Finland ikke tildeles en henstilling. Regeringen kan principielt acceptere, at Belgien og Italien ikke tildeles henstillinger på nuværende tidspunkt. Det er dog afgørende, at gældsreglens krav til budgetforbedringer gennemføres i takt med den ventede bedring af den økonomiske situation.

2. Baggrund

Kommissionen har 22. maj 2017 (samtidig med offentliggørelsen af landespecifikke anbefalinger) som led i den løbende overvågning af landenes finanspolitik offentliggjort en pakke med vurderinger og forslag til skridt under Stabilitets- og Vækstpagten (SGP).

Pakken indeholder konkrete forslag til Rådet om at ophæve Kroatiens henstilling og Portugals pålæg (skærpet henstilling) vedr. uforholdsmæssigt store offentlige underskud (Stabilitets- og Vækstpagtens korrigerede arm). Kommissionen har også udarbejdet rapporter om Belgien og Finland, som ikke har henstillinger, men som er i fare for at overtræde Stabilitets- og Vækstpagtens gældsregel (ligeledes pagtens korrigerende arm). Kommissionen har derudover udtalt sig om Italiens nye finanspolitiske tiltag, som er en betingelse for, at Italien ikke får en henstilling for at være på kant med gældsreglen.

Desuden har Kommissionen stillet et konkret forslag til Rådet om, at Rumænien tildeles en henstilling under Stabilitets- og Vækstpagtens forebyggende del (dvs. reglerne om efterlevelse af og tilpasning henimod mellemfristede mål for struktur-saldoen – MTO).

Forslag under Stabilitets- og Vækstpagtens forebyggende del (herunder forslaget om tildeling af en forebyggende henstilling – en ”MTO-henstilling” til Rumænien) har hjemmel i TEUF artikel 121. Rådet træffer i sagen om Rumænien afgørelse med kvalificeret flertal. Forslag under Stabilitets- og Vækstpagtens korrigerende del (herunder ophævelse af Portugals og Kroatiens henstillinger) har hjemmel i TEUF artikel 126. I sager om ophævelse af henstillinger under artikel 126 træffer Rådet afgørelse med kvalificeret flertal.

I sager under Stabilitets- og Vækstpagten (både artikel 121 og 126) er det kun eurolande, der stemmer i sager, som vedrører eurolande. Danmark (og andre ikke-eurolande) har således ikke stemmeret i sagen om Portugal, men kan stemme i sagerne om Kroatien og Rumænien. Landene kan ikke stemme i deres egne sager.

3. Formål og indhold

Kommissionen har stillet forslag om ophævelse af henstillingerne til Kroatien og Portugal. Ifølge Stabilitets- og Vækstpagten kan en henstilling ophæves, hvis underskuddet er bragt holdbart under grænsen på 3 pct. af BNP – dvs. at det faktiske observerede underskud er bragt under 3 pct. af BNP til fristen, og det skønnes at forblive under grænsen i hele prognoseperioden, dvs. aktuelt frem til og med 2018. For lande med procedurer for uforholdsmæssigt store underskud (EDP – excessive deficit procedure), som er påbegyndt efter, at reglerne blev reformeret i kraft af six-pack'en i 2011, er der samtidig et krav om overholdelse af gældsreglens strammingskrav, før en henstilling kan ophæves. Portugals procedure startede i 2009, mens Kroatiens procedure blev startet i 2014.

Kroatien – Ophævelse af henstilling

Kroatien modtog i 2014 en henstilling under proceduren for uforholdsmæssigt store underskud, efter at landet i 2014 ventedes at overtræde Stabilitets- og Vækstpagtens grænse på 3 pct. af BNP for det offentlige underskud og samtidig ikke så ud til at ville overholde Stabilitets- og Vækstpagtens grænse for bruttogæld på 60 pct. af BNP. Henstillingen havde frist i 2016.

Både Kommissionens forårsprognose og Kroatiens konvergensprogram peger på, at kravet for ophævelse af henstillingen nu er opfyldt, idet underskuddet er bragt holdbart under 3 pct. af BNP i 2016 og forventes at blive under grænsen i hele Kommissionens prognoseperiode (til og med 2018), ligesom gældsreglens krav om reduktion af gæld over 60 pct. af BNP vurderes opfyldt på fremadrettet basis, fordi gælden ser ud til at falde med mere i de kommende år end kravet, dvs. en gældsreduktion på i gennemsnit 1/20 årligt målt som andel af den del af gælden, der overstiger 60 pct. af BNP. På den baggrund har Kommissionen fremsat forslag til Rådet om at ophæve Kroatiens henstilling.

Tabel 3**Kommissionens skøn for Kroatiens offentlige finanser**

<i>Pct. af BNP</i>	2014	2015	2016	2017	2018
Faktisk saldo	-5,4	-3,4	-0,8	-1,1	-0,9
Strukturel saldo	-3,5	-2,0	-0,3	-1,7	-2,1
Bruttogæld	86,6	86,7	84,2	81,9	79,4

Kilde: Kommissionens forårsprognose 2017

Portugal – Ophævelse af pålæg

Portugal modtog i 2009 en henstilling under proceduren for uforholdsmæssigt store underskud, efter at landet i 2009 ventedes at overtræde Stabilitets- og Vækstpagtens grænse på 3 pct. af BNP for det offentlige underskud og samtidig ikke så ud til at ville overholde Stabilitets- og Vækstpagtens grænse for bruttogæld på 60 pct. af BNP. Henstillingen havde frist i 2013.

I 2012 blev Portugal tildelt en revideret henstilling med frist i 2014, da det blev vurderet, at Portugal levede op til betingelserne for en forlængelse (Portugal havde gennemført tilstrækkelige *strukturelle* budgetforbedringer, men det *faktiske* underskud ikke ville nå at blive bragt under 3 pct. af BNP til fristen i 2013 pga. en dårligere økonomisk udvikling end ventet dengang henstillingen blev tildelt). Af samme årsager fik Portugal i 2013 igen en revideret henstilling, nu med en fristforlængelse til 2015. I juli 2016 stod det dog klart, at Portugal ikke havde bragt underskuddet under 3 pct. af BNP til fristen i 2015. Rådet besluttede, at Portugal denne gang ikke havde gennemført tilstrækkelige tiltag til efterlevelse af henstilling. Rådet tildelte derfor Portugal et pålæg (en skærpet henstilling) med frist for at bringe underskuddet under 3 pct. af BNP i 2016. Rådet valgte desuden ikke at tildele Portugal en bøde (formelt en bøde på nul) baseret på den ugunstige økonomiske situation de senere år, Portugals store reformindsats og Portugals garantier om fremadrettet efterlevelse af reglerne.

Både Kommissionens forårsprognose og Portugals stabilitetsprogram peger på, at kravet for ophævelse af henstillingen nu er opfyldt, idet underskuddet er bragt holdbart under 3 pct. af BNP i 2016 og forventes at blive under grænsen i hele Kommissionens prognoseperiode (til og med 2018). Portugals underskudsprocedure blev påbegyndt inden gældsreglens operationalisering i 2011 (jf. ovenfor), og henstillingens ophævelse er derfor ikke betinget af efterlevelse af gældsreglen. På den baggrund har Kommissionen fremsat forslag til Rådet om at ophæve Portugals pålæg. Hvis Portugals henstilling bliver ophævet af Rådet, vil Portugal i de kommende tre år være underlagt gældsreglens *overgangsordning* med krav om visse årlige *strukturelle* budgetforbedringer, som skal sikre efterlevelse af gældsreglen efter de tre år.

Tabel 4**Kommissionens skøn for Portugals offentlige finanser**

<i>Pct. af BNP</i>	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Faktisk saldo	-4,8	-7,2	-4,4	-2,0	-1,8	-1,9
Strukturel saldo	-2,9	-1,7	-2,3	-2,0	-2,2	-2,4
Bruttogæld	129,0	130,6	129,0	130,4	128,5	126,2

Kilde: Kommissionens forårsprognose 2017

Rumænien – Tildeling af henstilling under Stabilitets- og Vækstpagtens forebyggende regler

Efterhånden som flere og flere henstillinger ophæves, er de fleste EU-lande nu underlagt Stabilitets og Vækstpagtens *forebyggende* regler og skal således sikre tilpasning henimod deres mellemfristede mål for den strukturelle saldo og sikre en offentlig nettoudgiftsvækst (målet ved EU's udgiftsregel³⁴), som er i overensstemmelse med struktursaldoens tilpasning.

Kommissionen foretager løbende vurderinger af, om disse krav er efterlevet. Der er tale om en helhedsvurdering, som både omfatter struktursaldoen og udgiftsreglen samt evt. andre relevante forhold. Med styrkelsen af EU's finanspolitiske regler i 2011 ("six-pakken") blev det muligt for Rådet at åbne en procedure for signifikante afvigelser (significant deviation procedure - SDP) og tildele særlige forebyggende henstillinger ("MTO-henstillinger" - dvs. en anden type henstilling end EDP³⁵-henstillinger) til lande, som overskrider de forebyggende regler "signifikant"³⁶. Sådanne henstillinger kan kun tildeles ifm. forårsprognosen og kun på baggrund af overskridelser i de to senest afsluttede år, idet der skal være tale om observerede overskridelser.

Kommissionen vurderer, at Rumænien har overskredet de forebyggende regler signifikant både i 2016 isoleret set (en overskridelse på -1,6 pct. af BNP ift. reglerens krav om tilpasning af struktursaldoen henimod MTO og -2,0 pct. af BNP ift. udgiftsreglen) og samlet set over 2015 og 2016 (en overskridelse på -1,2 pct. af BNP ift. struktursaldoen og -2,2 pct. af BNP ift. udgiftsreglen), *jf. tabel 3*. Kommissionen har på den baggrund lagt op til, at Rådet tildeler Rumænien en MTO-henstilling. Det er første gang, at Kommissionen stiller forslag om en MTO-henstilling, og der er således endnu ikke nogen etableret praksis. Kommissionen bemærker også, at Rumænien er i fare for at overskride både de forebyggende regler og 3 pct.-grænsen for offentlige underskud i 2017 og 2018.

³⁴ Udgiftsreglen sætter en grænse for væksten i et konkret mål for de offentlige udgifter (bl.a. justeret for renteudgifter og konjunkturbetingede ledighedsudgifter) mhp. at sikre tilpasning mod MTO. Hvis regeringen gennemfører diskretionære tiltag, som øger indtægterne kan udgifterne øges yderligere.

³⁵ EDP-henstillinger (excessive deficit procedure) gives for brud på 3 eller 60 pct.-grænsen for hhv. underskud og gæld.

³⁶ En afvigelse er "signifikant", hvis der afviges mindst ½ pct. af BNP i et enkelt år eller sammenlagt over to år fra MTO, fra tilpasningen henimod MTO eller fra udgiftsreglen.

Tabel 5**Kommissionens skøn for Rumæniens efterlevelse af Stabilitets- og Vækstpagtens forebyggende regler**

<i>Pct. af BNP</i>	2015	2016	2017	2018
Faktisk saldo	-0,8	-3,0	-3,5	-3,7
Bruttogæld	38,0	37,6	39,3	40,9
Strukturel saldo	-0,6	-2,6	-3,9	-4,0
MTO	-1,0	-1,0	-1,0	-1,0
Krav til ændring i struktursaldo	MTO-opfyldt	Fortsat MTO- efterlevelse	0,5	0,5
Afvigelse fra MTO-krav	MTO-opfyldt	-1,6	-1,7	-0,7
Afvigelse fra udgiftsregel*	MTO-opfyldt	-2,0	-1,7	-1,1

Anm.: Rød tekst angiver signifikante afvigelser (dvs. afvigelser større end 0,5 pct. af BNP).

* Afvigelsen er målt som den beregnede effekt på struktursaldoen af overskridelsen af udgiftsreglen.

Afrundinger og særlige regler, om hvilke skøn der bruges, kan betyde, at tallene i tabellen ikke nødvendigvis går op.

Kilde: Kommissionens forårsprognose 2017, Kommissionens rapport om Rumænien, COM(2017)268

Kommissionens forslag til en MTO-henstilling til Rumænien indebærer, at Rumænien skal gennemføre en budgetforbedring på 0,5 pct. af BNP i 2017, hvilket er konsistent med at begrænse nettoudgiftsvæksten som målt ved udgiftsreglen til 3,3 pct., hvilket skal ses ift., at den aktuelt planlagte finanspolitik for 2017 indebærer en nettoudgiftsvækst på 7,5 pct. Dette vil dels bringe Rumænien tilbage på sporet mod MTO og dels sandsynligvis kunne forhindre en overskridelse af 3 pct.-grænsen. Rumænien skal rapportere om sine tiltag til efterlevelse af henstillingen 15. oktober 2017.

Belgien – Rapport om efterlevelse af gældskravet

Belgien har ikke en henstilling, men er i fare for at overtræde Stabilitets- og Vækstpagtens gældsregel. Kommissionen skønner i sin analyse, at Belgien forbedrede sit strukturelle underskud med 0,0 pct. af BNP i 2014. I 2015 udgør den strukturelle budgetforbedring 0,6 pct. af BNP, og i 2016 er den opgjort til 0,1 pct. af BNP. Belgien er dermed langt fra at have gennemført de krævede budgetforbedringer på 0,9 pct. af BNP årligt, som følger af gældsreglens overgangsordning³⁷. Kommissionens analyse tager dog udgangspunkt i en helhedsvurdering, som også inddrager relevante faktorer i overensstemmelse med reglerne. Kommissionen peger her bl.a. på den ugunstige økonomiske situation i de senere år, udsigten til at Belgien overordnet vil overholde MTO-reglerne og Belgiens ambitiøse reformprogram som formildende omstændigheder. Den samlede vurdering er på den baggrund, at Belgien overholder gældsreglen og ikke skal tildeles en henstilling. Det slås dog fast, at yderligere budgetforbedringer vil være nødvendige i 2017.

³⁷ Hvis et lands gæld overstiger 60 pct. af BNP, skal den mindskes tilstrækkeligt og nærme sig referenceværdien med en tilfredsstillende hastighed (det vil som udgangspunkt sige, at overskridelsen skal mindskes med 1/20 årligt). For lande, som har fået ophævet en henstilling fra før november 2011, gælder en overgangsordning i de første tre år efter ophævelsen, som indebærer at landet skal gennemføre *strukturelle* budgetforbedringer af en vis størrelse, som sikrer overholdelse af gældsreglen i slutningen af treårsperioden. Belgien er underlagt overgangsordningen i 2014-16.

Tabel 6**Kommissionens skøn for Belgiens offentlige finanser**

<i>Pct. af BNP</i>	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Faktisk saldo	-3,1	-3,1	-2,5	-2,6	-1,9	-2,0
Strukturel saldo	-2,8	-2,8	-2,3	-2,2	-1,6	-2,0
Bruttogæld	105,6	106,7	106,0	105,9	105,6	105,1
Strukturel budgetforbedring	0,6	0,0	0,6	0,1	0,6	-0,3
Krævet strukturel forbedring*	-	0,9	1,4	2,2	-	-

Anm.: * Inkl. akkumuleret underefterlevelse. Tal kan være afrundet.

Kilde: Kommissionens forårsprognose 2017, Kommissionens rapport om Belgien, COM(2017)531

Finland – Rapport om efterlevelse af gældskrævet

Finlands bruttogæld overskred i 2014 Stabilitets- og Vækstpagtens grænse på 60 pct. af BNP og er siden vokset til 63,6 pct. af BNP i 2016. Kommissionen peger dog på en række relevante faktorer, som udgør formildende omstændigheder, herunder konjunkturerne effekt på gældskvoten (gælden ville i 2016 være under 60 pct. af BNP, hvis der korrigeres for konjunkturerne), at en del af gælden er blevet optaget for at yde finansiel assistance til andre eurolande, at Finland gør fremskridt med strukturelle reformer, og at Finland ventes at overholde MTO-reglerne. Kommissionen vurderer på den baggrund, at Finland overholder gældsreglen, og at der ikke er grundlag for at tildele en henstilling.

Tabel 7**Kommissionens skøn for Finlands offentlige finanser**

<i>Pct. af BNP</i>	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Faktisk saldo	-2,6	-3,2	-2,7	-1,9	-2,2	-1,8
Strukturel saldo	-1,2	-1,6	-1,1	-0,9	-1,3	-1,4
Bruttogæld	56,5	60,2	63,7	63,6	65,5	66,2

Kilde: Kommissionens forårsprognose 2017

Italien – Vurdering af nye finanspolitiske tiltag mhp. efterlevelse af gældskrævet

Italien har ikke en henstilling, men er i fare for at overtræde Stabilitets- og Vækstpagtens gældsregel. Kommissionen offentliggjorde 22. februar 2017 en rapport om Italien. Rapporten konkluderede, at Italien ikke havde gennemført de krævede strukturelle budgetforbedringer for at leve op til gældsreglen. Kommissionen pegede med henvisning til reglerne om relevante faktorer også på en visse formildende omstændigheder, som omfatter den ugunstige økonomiske situation og Italiens ambitiøse reformplaner. Dette var dog ikke nok til, at Italien kunne siges at efterleve reglerne. Kommissionen gjorde det derfor klart, at Italien, for at undgå at få en henstilling, også skulle sikre overordnet overholdelse af MTO-reglerne ved at gennemføre yderligere budgetforbedrende tiltag for 2017 svarende til 0,2 pct. af BNP senest i april 2017. Kommissionen har ikke fremlagt nogen ny rapport, men Kommissionen oplyser, at Italien har gennemført tilstrækkelige tiltag

som krævet i rapporten fra februar. Kommissionen vurderer således, at Italien har sikret overordnet efterlevelse af MTO-reglerne – dvs. at Italien ud fra en helheds-vurdering af både struktursaldoen og udgiftsreglen vurderes at overholde reglerne, når man også tager den fejlmargen, som reglerne tillader, i betragtning. Der vil derfor ikke blive tildelt en henstilling. Kommissionen vil dog foretage en ny vurdering af Italiens efterlevelse af gældsreglen i lyset af Kommissionens kommende efterårsprognose.

Tabel 8

Kommissionens skøn for Italiens offentlige finanser

<i>Pct. af BNP</i>	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Faktisk saldo	-2,9	-3,0	-2,7	-2,4	-2,2	-2,3
Strukturel saldo	-0,9	-1,2	-1,0	-1,7	-2,0	-2,2
Bruttogæld	129,0	131,8	132,1	132,6	133,1	132,5

Kilde: Kommissionens forårsprognose 2017

4. Europa-Parlamentets holdning

Ikke relevant.

5. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

6. Gældende dansk ret og lovgivningsmæssige konsekvenser

Sagen har ingen konsekvenser for dansk ret.

7. Økonomiske konsekvenser

Sagen har ingen direkte statsfinansielle- eller erhvervsøkonomiske konsekvenser.

Sikring af sunde og holdbare offentlige finanser i EU-landene generelt, herunder efterlevelse af landenes henstillinger og dermed lavere underskud, gæld og renter, vil understøtte vækst og beskæftigelse i EU og i Danmark.

Andre EU-landes konsolidering af de offentlige finanser har positive effekter på den samlede økonomiske udvikling i Europa og dermed Danmark, herunder tilliden til finanspolitikken.

8. Høring

Sagen har ikke været i ekstern høring.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der ventes at være generel støtte til Kommissionens forslag om at ophæve Kroatiens henstilling og Portugals pålæg samt forslaget om at tildele en henstilling under de forebyggende regler til Rumænien. Landene ventes at kunne acceptere Kommissionens overordnede konklusioner vedr. Belgien, Finland og Italien, om-

end lande som traditionelt lægger stor vægt på sunde offentlige finanser formentlig gerne så, at især Belgien og Italien havde gjort mere.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen lægger vægt på, at EU-landene lever op til EU's fælles regler om finanspolitik, herunder at landene efterlever deres konkrete henstillinger, så finanspolitikken understøtter tilliden og lave renter samt en sund økonomisk udvikling i de enkelte lande og i EU som helhed og forebygger nye gældskriser.

Regeringen støtter Kommissionens konkrete forslag om at ophæve Kroatiens henstilling og Portugals pålæg. Regeringen støtter ligeledes, at Rumænien tildeles en henstilling under Stabilitets- og Vækstpagtens forebyggende regler, idet der er tale om en klar overskridelse af reglerne.

Regeringen støtter ligeledes, at Finland ikke tildeles en henstilling. Regeringen kan principielt acceptere, at Belgien og Italien ikke tildeles henstillinger på nuværende tidspunkt. Regeringen havde dog gerne set, at Belgien og Italien havde gjort mere for at forbedre de offentlige finanser. Det er fremadrettet afgørende, at de krævede budgetforbedringer i henhold til gældsreglen gennemføres mhp. at sikre en holdbar gældsudvikling i takt med den ventede bedring af den økonomiske situation.

11. Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sager under Stabilitets- og Vækstpagten er løbende forelagt Folketingets Europaudvalg forud for ECOFIN-møderne. De aktuelle henstillinger er tildelt og behandlet i perioden 2009-16.